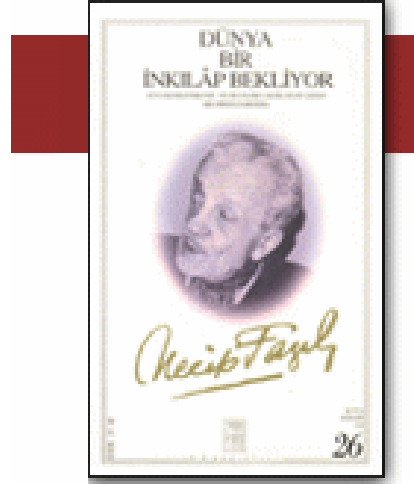

Necip Fazıl Kısakürek - Dünya Bir İnkılap Bekliyor

www.kitapsevenler.com

Merhabalar

Buraya Yükleğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna İstinaden
Görme Özürlüler İçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz
Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından

Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda
Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahafılar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem

Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılmaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır

Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yer alan "EK MADDE 11.

- Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim

ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin
bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü

bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek
gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, brail

alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler
alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde

satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu
nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi İşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı

Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak

Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Not bu kitaplar Görme engelliler için taranmış ve düzenlenmiştir.

Tarayan

MESUT HEKİMHAN

mesuthekimhan@gmail.com

Necip Fazıl Kısakürek _ Dünya Bir İnkılap Bekliyor

Necip Fazıl KISAKÜREK

DÜNYA BİR İNKILAP BEKLİYOR

b.d. yayınları

DÜNYA BİR İNKILÂP BEKLİYOR / KONFERANS / ESER: 37 - 40

Dünya Bir İnkılâp Bekliyor Yolumuz, Halimiz, Çaremiz Ruh Muvazenesi Her Cephesiyle
Komünizm

b.d. yayınları: 55

3. Basım / Ekim 1993

DÜNYA BİR İNKILÂP BEKLİYOR

b.d. yayınları/Kurucusu: Necip Fazıl Kısakürek

b.d. yayınları/Ankara C. Vilâyet Han 10/3 Cağ. - İst.

Telefon: 528 55 51

Aziz gençlik! Ve Türkiye'nin düne kadar perişan -vaziyeti karşısında acıların en derinini çeken mustarib mü'minler! Sizi bağların en sağlamı bu ıstırap hâlâdaşlığı içinde muhabbetle selâmlarım. Sizi böyle bir başlangıçla selâmladım. Çünkü, çok çetin bir dâva karşısındayız. Bugün dünya, bütün bu gördüğünüz medeniyet dedikleri keşiflerin kivrantisını temsil eden devlerle, o devlerin hâlâ yüzlerce sene arkasından gitmeye çalışan, çırpınan cücelerden ibaret bir âlem... Devler kıvranıyor, cüceler çırpıyor! Ve tarihin en büyük iman devini temsil eden Türk, bugün cüceler dünyasının en mustarip cücesi hâlinde kendisini toparlamaya çalışıyor. Kendi kendimizi, böylece pençemizi bağrımıza atarak ve ciğerimizi kanatarak görelim; aynanın karşısına geçmeyi bilelim.

Hadislerin en büyüklerinden biri:

«Hesaba çekilmeden kendinizi hesaba çekiniz!»

Ne gariptir ki, bu devler ve cüceler, ama kıvranan devler ve çırpınan cüceler dünyasında, yi ne dünyanın beklediği en büyük inkılâp iste bu

cücelere düşüyor! Ve biz(böyle bir noktadan harekete memur bulunuyoruz. Yani, öyle bir hasta ki, dünyaya devayı getirmek zorunda üstelik... Rir şiirimde söylediğim gibi:

! Eyvah, eyvah Sakarya, sana mı düştü bu

yük? Bu dâva hor, bu dâva öksüz, bu dâva

büyük!..»

Evet, dünya bir inkılâp bekliyor! Nerede kalmış Türkiye?.. Konuşmamızın ismi de bu... Dünya bir inkılâp bekliyor! Bütün beşeriyet... Çünkü, beşeriyet o noktaya geldi ki, ne kadar müessesesi varsa bitti, eridi, pörsüdü, tükendi, bir tek eksigi kaldı: Başında ve sonunda eksigin ismini tes-bit edebiliriz. Bütün hakikatiyle İslâm...

Dünyanın beklediği bu inkılâp, üç daire ha-Jinde... Dış daire dünya, içindeki daire İslâm Âle-mi, onun.da içinde Türkiye... Asıl Türkiye... Merkez Türkiye...

Şimdi İnkılâp kelimesini ele alalım! Bu kelimenin yeni uydurukçacılara göre mukabili devrim..

Halbuki nerede devrim, nerede inkılâp? Devrim, —isminden de belli— bir şeyi devirmek mânâsına geliyor. Halbuki inkılâp devirmek değil, dikmektir. Yüzbin beygir gücünde bir tankı sürerseniz herşeyi devire devire geçer... Ama düzeni kurmuş olmaz. İnkılâp düzeni kurmaktır, devirmek değil... Ve bir bina yapmak için eskisi devrilir, yenisi uğrunda... Bizde son zamanlarda, son yarım asır içinde, bütün hakikatlerle beraber mefhumlar da gürültüye gitmiştir. Kelimede bile gerçek inkılâbı kaybetmiş bulunuyoruz.

Evet; asıl İslâm Âlemi ve asıl Türkiye; beşeriyete gerçek eczahaneyi getirecek, vitrinlerinde gerçek devayı belirtecek büyük inkılâba memur...

Tek mesele, varlık hikmetinde... Niçin varım? Mes'elelerin mes'elesi... Var olmak ne büyük şey!

Eğer fazla düşünülecek olursa, insanı cinnete kadar götürür. Varım!.. Niçin? Bunu İslâm mutasavvıfları gayet güzel izah etmişlerdir. Hiçbir izah mutlak değilken, onlar mutlak noktaya dek gitmişlerdir.

Şöyle :

«Allah bütün bu kâinatı insan için yarattı, insanı da kendisi için.»

Yani tek dâvası dünyanın, ebedî tekâmül seyri içinde Allah'a doğru yol almak... Ama bu yol alış, Allah'a inkılâp etmeyi mümkün kılıcı bir gaye değil... Her gayede asıldığı gibi, varılması muhal, ancak yaklaşılması mümkün... Bu tekâmülü cemâddan insana doğru bir seyr halinde görüyoruz. Cemâd... Doğrudan doğruya madde parçası, tekâmül ede ede nihayet muayyen bir noktaya geliyor; o noktada âdeta bir kademe yükseliyor ve nebata yaklaşıyor. Tasavvuf bunun da misâlini vermiştir: Mercan, ki bir cemâddır, tıpkı nebat gibi kök atar.

Nebat, terakki ede ede hayvana doğru geliyor. Onda da ufuk noktası, hurma ağacıdır. Tıpkı hayvan gibi dışisinin üzerine abanan mahlûk...

Nihayet hayvanda son merhale at... At, bugün fennî olarak da ispat edilmiştir ki, rüya görür.

Ve nihayet insan... Onun ufku yok; sonsuz... Büyük ilâhî emanetin hâmilî insan... Kur'ân'da Hak buyuruyor:

«Ben emaneti dağa taşta teklif ettim, ebâ ettiler, çekindiler, kabul etmediler. İnsanoğlu ki, za-lûm ve cehûldür, kabul etti.»

Ne büyük mesuliyet!.. İnsanda terakki ve tekâmüle hudut yok... Bir kere dibe düştü mü, «Belhüm adal!» tâbirinin de ifade ettiği gibi hayvandan aşağı... Bugünün dünyası işte o dip noktasına kadar inmiştir.

Bir nur huzmesi içinde her şey, üstündeki dereceye müncezip, cezbedilmiş, çekilmiş, kademe kademe alttaki üstüne ulaşma yolunda... Fakat, yine her şey kendi sınırı içinde... Ve bir cinsten ötekine geçit mevcut değil.. Yoksa, dâva, Batı tefekkürünün en maskara tipi (Darwin)in nazariyesini yani, insanın maymundan geldiği düşüncesini kabul etmeye kadar gider. İnsan gibi, kâinatın ruhunu şekillendiren bir mahlûkun maymundan gelme olduğunu kabul etmek, şu anda dünyada mevcut milyonlarca maymunun niçin geç kaldıklarını izah edemeyeceği bir tarafa, bizzat (Darwin) gibi, maymunun tekâmülüyle değil, asıl insanın alçalmasıyla maymuna ulaşabileceğini gösterir. Nitekim bizim 150 yıl öncesi inkılâplarımız, insanlar tarafından mı, maymunlar tarafından mı yapılmıştır, sualine henüz gereğince cevap verilememiştir.'

Muhteşem bir kâinat yapısı içindeyiz. Gözümüzü açıyoruz, ilk ağlamalardan sonra, şöyle, eşyaya bakıyoruz. Bedâhat hissiyle herşeyi görüyoruz. Fakat, biraz kşndimize gelir gelmez, «Ben neyim, nereden geldim, nereye gidiyorum, sonum

10

ne olacak?...» diye soruyoruz. Ya, burada olmayan büyük, gerçek ve sonsuz bir hayata namzetlik fikri; yahut «nasıl olur?»unu kurcalamadan, bitip gitme, silinip kaybolma, yokluğa dalıp «hiç»e bulanma duygusu... Ve bu duygu etrafında, dünyada kaldığı kadar «ye, iç, kus, vur, kır, sal!» mantığı... İlk fikir ulvî, ikincisi de süfli., îlki beş hassemizin üstündeki, ikincisi de altındaki mantık... Avrupai mânâda idealizma ve ma-teryalizmayı bu iki mantık soyuna bağlayabilirsiniz. İkincisi aynen (Danvin) nazariyesinde olduğu gibi ne kadar basit, ne kadar küçük, fakat ulvilikten nasibi olan bir mantıkla devrilmeye mahkûm...

Kâinatta hiçbir cins, nev'iyetini aşamaz. Öz nev'iyeti içinde boyuna terakki eder ama, ondan öbürüne geçemez. Böyle olunca, iş insanın terakki ede ede nereye varabileceğini tayine kalıyor.

İşte :

İnsan Allah'ın halifesidir ve kendi yaratık olma sınırını aşmanın muhali içinde Allah'a doğru ebedî bir seyr ile yaklaşmanın memuriyeti altındadır.

Bu, sırların sırrına ait mihrak noktasıdır ve o noktaya akılla fazla dikkat edecek olursak gözlerimiz yanabilir.

«Ben insanı eşya ve hâdiselere hâkim olması, onları teshir etmesi için kendime halife olarak yarattım.»

Diyor Allah... İşte insan bu hükmü anladığı zaman, derinliğine ferd ve genişliğine cemiyet, bütün meselelerini halledebilir.

11

Biz zannediyoruz ki, Şeriatın emrettiği şeyler, kuru kuruya berienlo yapılacak işlerdir. Onlar, her zaman söylediğim gibi, ince, hudutsuz esrarlı şifrelerdir. O gözle bakmak lâzımdır şeriat ölçülerine... Ve onların ruhuna mâlik olmak lâzımdır.

Şeriat, tatbik edilen, tatbik edilmesi gereken , ölçüler manzumesinin yanında, sevilmesi, aşkla bağlanması, namütenahi mânaları olduğu bilinmesi lâzımgelen İlâhî müessesedir. Her zaman ifade ediyorum: Şeriat aşkı —tabii aşkın içine vazife ve icra da kendi kendine giriyor— şart... Dışından riâyet, ama, ruhuna mâlik olmama... Hayır!.

Gelelim, kâinat yapısına.-Bu kâinat yapısında, karşımıza en büyük tecelli olarak «zaman» çıkıyor. Zaman!.. Ne müthiş bir şey; Allah'ın azametine ne müthiş delil... Bir ağ gibi, Allah zamanı üzerimize atmış... Her şeyin üstünde zaman, herşeyin!.. Meselâ, İbn-i Sina ışığı zamanın dışında farzederdi. Halbuki bugün ispat edilmiş bulunuyor ki, ışık bir saniye-. de 300 bin kilometre hızla akıyor. O da zamanı... Zamanın dışında hiçbir şey yok; birşey var içimizde zamanın dışına tırmanmak isteyen... Zamana sığamayan birşey var insanda, o da ruh! Çünkü o zamansızlık âleminin hatıralarını taşıyor. Fakat, biz farkında değiliz.

Zamanı tasavvuf şöyle izah eder: Varlıkla yokluk arası bir raks, bir ahenk... Bir varlık, bir yokluk... Bir varlık, bir yokluk; birbirini takip eder.

12

«Vahdet-i vücud», dedikleri bilmecenin kapısı... Vücut varlık birliğine medhâl, giriş... Bir varı, bir yok takibeder. İşte ben bu cümleyi söy-leyinceye kadar kimbilir, kaç kere var oldum. Ama bir sinema şeridi gibi zamanın nakşettiği hâdiseler o türlü akar ki, biz her şeyde bir devam görürüz. Bir devam gördüğümüzü sanırız.

Bütün mesele zamanın hakkını vermekten ibaret.

Zaman bir imtihandır. Zamanı idrâk... Mü-cerred dâva... Mücerredleri bilhassa dile getiriyorum, çünkü biraz sonra müşahhaslara yani, apaçık, elle tutulur hadiselere geçeceğiz. Onları bu mücerredleri bilmeden ihata edemeyiz. Bu mü-cerredlerdcn gideceğiz ki, müşahhasa, gökten toprağa dönelim.

Varlık ve yokluk... Süfli den âlâyâ doğru kesiksiz hareket... İşte zaman ve bu dünya dedikleri süfli ler âlemi içinde insan ilâhî memuriyeti olarak ölümsüzlüğe namzettir. Bu ölen dünyada, her ânı yokluk, her ânı varlıktan ibaret bu dünyada zamanın üstüne çıkmak... Bütün sır burada... Bütün vazifeler de burada toplanıyor.

Ölüm en korkunç kelime ve en korkunç akıbet... Düşünülmesi mümkün değil... Nasıl olur, düşünün; elimizle temas ettiğimiz zaman bir yere onu elimizle görür gibiyiz. Elimizle görüyor, gözümüzle dokunuyoruz. Gözümüzü yumduğumuz zaman, hiçbir şeye bakmadan bütün renkleri, şekilleri görür gibiyiz. Böyle bir vücut, böyle bir hassa^{siyet}, böyle Allah yapısı bir cihaz nasıl yok olur? Yok olmayacaktır, müjdesi gelmiştir.

13

Evet, zaman... Kaç rejim varsa zamana mukavemete bakmıştır. Bugün Mısır'daki ehramlar, eski Mısırlıların zamana mukavemet mimarisi olarak kurulmuştur. Ama, maddeyi maddeyle yenmek imkânı yoktur. Onları bir kurşun kalem gibi yontar yontar, yok eder zaman... Şu kadar veya bu kadar müddet sonunda... Kemiyetlerin ne kıymeti olabilir, keyfiyetin karşısında?... En koyu maddeci ve inkarcı rejim olan materyalizm ve komünizm, ölümü —ıstırabını silerek aklınca— yoklukla teselliye kalkar. Zaten içinde yokluk fikrinin de olmayacağı bir yolduk tasarlar. Ve herşeyi dünyaya ve maddeye ısmarlar. Yalnız böyle bir bağlayış, ruhunda ıstırap fakültesi olan, ebedi hayat hasreti yaşayan bir insanı çatlatmaya, iki parçaya bölmeye yeter!. İşte hayvandan aşağı düşmenin derecesi!... Başka bir konuşmamızda biraz daha tafsil ettiğimiz zaman sırrı, neticede, derinliğine ferdle beraber, genişliğine cemiyetin de miyarı olarak karşımıza çıkıyor ve bize:

— Kaydırak gibi fena ve bekanın birbirini takip ettiği bu âlemde gerçek oluşun hesabını ver!

Diye ihtar ediyor. Dünya mı, ötesi mi?.. Kâinatın efendisi buyuruyor:

«Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya? hemen ölecekmiş gibi âhret...»

İnsana dışından basit gibi gelen bu hadîs, büyük muammayı sabit ve muayyen bir kanuna bağlar:

— Dâva bu dünyada zamanı yenmenin ferdi ve içtimai rejimini bulmaktadır; dünya ile âhret-len herbiri ötekine yol vericidir, birbiriyle kademelidir ve gerisi lâf ile güzaftan başka bir şey değildir. Bu bahsin hemen arkasından «inkılâb»a geçiyorum.

İnkılâp...

Başlangıçta dokunduğumuz ve çabuk geçtiğimiz inkılâp, aslında, bir halden üstününe intikal etme davranışıdır; yoksa körü körüne şekil değiştirme veya şekil bozma hadisesi değil. Yediğimiz nesneleri vücudumuzdan başka şekillerde ifraz ise hiç değil...

Evet, inkılâp...

İnkılâp derin ve gerçek mü'min nazarında, şeriatın bătınına ilişik bir farz., bir borç... Asıl inkılâp, olanca hakikatiyle inkılâp, zaten İslâm'la gelmiştir.

İşte emri :

«—r Bir günü, bir gününe eş geçen hüsrandır...»

Yani aldanmış ve kaybetmiştir.

Kanın damarda akması gibi, hiçbir ân durmak yok...

Öyleyse?...

Kesiksiz, sürekli aramak lâzım...

Eyvah! Yine en ince sır noktalarından birine çattık: Aramak ve bulmak...

Bulunan, bulundu sanılan her şey eskimeye, pörsümeye, çürümeye, iflâs etmeye mahkûm... Bu

15

da, yaklaştıkça kaçan ufuk çizgisi misâline eş, bir -yeni»nm daha ilerideki «ycni»yc namzetliğini ilân ediyor. Aramak için aramak yok, bulmak için aramak var. Her bulduğum veya bulduğumu sandığım bayatlaşacağına göre aramak niçin?... Her arayış da gayesine ulaşmayacağına göre bulmak ne fayda?.

Görülüyor ki, mutlaka aramayla bulmayı bir-araya getirmek icap ediyor. O halde solmayı, pörsümeyeni, bayatlamayı bulduktan sonra, onun bu vasıflarını her an doğrulayıcı ve yenile-yici bir arama şehrhâna dalmak gerekiyor. Yoksa ölçülerin dış yüzünde donmak, felce uğramak, tek kelimeyle ruhsuz kalmak ve yobazlaşmak mukadder...

En ince idrâk noktasıdır bu... Mutlak olanı bulmak, sabit ve yekpare olana bağlanmak ve onun mihverinde, zaten varılmaz, ulaşılmaz olana doğru, boyuna mesafe kazanmak, boyuna aramak...

Bakın,- seyyâliyeti, harekiyeti işin, baki kalıyor. Arama cehdi, baki kalıyor, buluş içinde... Her bulunan şey bir fânidir. Bir şair var ki; bu dünyada gelmiş, Devri Saadet'de, hiçbir şairin mazhar olamadığı saadete nail olmuş... Mısraı nasıl hadîs olur? Ancak, Allah'ın Resulü onu söylerse... İşte hadis .-

«Söz odur ki...» buyuruyor Kâinat'ın Nur'u, «Lebid'in söylediği söz...» Ve o sözü tekrar ediyor.-
«Allah'dan başka her şey bâtil!..»

Demek ki, aramayı ve bulmayı mütemadiyen bâtıllar üzerinde götürmek, nihayet bâtili bulmak oluyor. Bâtılın hali böyle...

İR

I

Hani, eli yanan adam elini suya sokarsa bir an ağrısı durur ya... Aynen böyle... El sudan çıkınca Ağrı daha şiddetle gelir. Sonra felâket... Bir rahatlık gelir buldum, sanınca... Ama zaman hemen yetişiyor ve dersini veriyor:

— Bulduğun bâtildir!.

Biz, İslâm'ı temsil sahasında —İslâm münezzeh— kurtarmak için, bu kültürü vermekle mükellefiz gençliğe... Evet mütemadiyen bâtıllar manzumesi boyunca terakki... Bulmak bu değildir!.

Şimdi «felsefe» sözü devamlı söyleniyor. Hele sözde aydınların dillerinde: «Filânın felsefesi...» Ne felsefesiymiş o? Felsefe... Önüne gelenin felsefesi... Felsefe bir boşluktan çıkıp, hakikati arama fakültesidir. Halbuki bunun karşısında «!din» var...

Din, vahy ile Allahm bildirdiği mutlak.. Felsefenin bir büyük faydası vardır, muazzam bir fayda... Bizim rejimimizde, üniversitede felsefe okutulmaz değil; yalnız kapısına bir hafta konur: Dünyada kaç tane bâtil olduğunu anlamak için okutulan ders... Felsefe daima birbirinin yanlışını çıkarmıştır. Bugün bilinen felsefe tarihinde, işi eski Yunan'dan alırsak bugüne kadar felsefe hep evvelki mezhebin yanlışını ortaya çıkararak yeni bir mezhep getirmiştir. Fakat, farkında değildir ki, gelecek olan da, onun yanlışını çıkaracaktır!... Demek ki, başıboş arayış, felsefe... İslâm bundan hazzetmez!- İslâmın tefekkürü ise namütenahidir. Felsefe değildir o, hikmettir.

17

Şimdi bulmakla donup kalmak, taze kalmakla pörsümeğe, başıboş aramakla gerçeği bulmak için aramak arasında çok ince birşey, bir tezad çıkıyor. Tıpkı varlıkla yokluk kıyası gibi, bir tezad... Tezad, aykırılık, zıtlık... Dünya zıtlardan ibaret. Bakın kâinata, zıtlardan ibaret... tşte var-hk-yokluk birbirinin zıddı... Ne kadar kötülük varsa yokluğa bağlanıyor. «Vücut-u Mutlak» ise Allah... Evet, işte bu tezadlar o kadar derindir ki, İslâm'ın hem tasavvufda, hem tefekkürde en büyük simalarından biri olan Muhiddin-i Arabi Hazretleri şöyle der:

«— Eğer zıtlar barışabilseydi, bir daha ayrılmazlardı.»

Muazzam hikmet!... Onun için zıtlar arasında ahengi kurabilmekte bütün mes'ele... Bütün mes'ele o... O ahenkte, o kıvamda... Nihayet mes'elemiz ortaya çıkıyor... Allah'dan başka herşey bâtil, herşey fâni... Bu sınırı tayin ettikten sonra, O'nun, senin ruhuna verdiği iradeyle, iş artık mütemadiyen yine O'nun sırlarını aramak oluyor. İşte o zaman donmak olmuyor, pörsümeğe kalkıyor. Ruh, canlılık, hareket (dinamizm) devam ediyor. Donmak o kadar tehlikeli bir şey ki, hattâ şer'i hükümlerde bile donmak, o hükümleri —hükümler münezzeh— temsil kadrosunda dondurmak oluyor.

Bizim en büyük mücadele hedeflerimizden biri de budur: İslâm'ı donmuş ruhlardan arındırmak, ayıklamak...

Size bir levha göstereyim: Sahabi bi?im tek örneğimizdir. Çünkü, kimse kendisine Allah'ın sevgilisini (direkt) ve re'sen örnek diye alamaz. Kimse o güneşe gözlüksüz nazar edemez. Haddi-

18

ne mi düşmüş? Sahabî bir aynadır, Allah Resulünün nurunu aksettiren, O'nu temsil eden, gösteren ayna, safvet dolu ayna!... Sahabî'dir bizim olanca hedefimiz ve olanca imtisal örneğimiz... Sahabî o kadar yücedir ki, pek büyük bir İslâm âliminin ifadesiyle, «Sahabî'nin en küçüğünün atının burnuna kaçan toz, velî'nin en büyüğünden üstündür.» Bunu da bilelim.

Sahabî» Allah'ın Resulünü dinlerken, halini şöyle ifade ediyor:

«— Sanki başımızın üzerinde ışıktan ziyadan öyle bir kuş vardı ki, gözümüzü kırpsak uça-cakmış gibi O'nu dinlerdik.»

Bakın bağlılığa... Ve yine aynı sahabî O'nun meclisinin haricinde filân, filân işle meşgul olsa, bunu bir gaflet olarak görüyor ve yanındaki-ne diyor ki:

«— Gel seninle bir köşeye çekilelim de beş dakika olsun iman getirelim!»

Bakın, bakın vecde!...

Veli'ye soruyorlar, soruyorlar değil, şöyle diyorlar :

«— Sen zamanımızda Sahabiye misilsin!»

Yani o ayardasın... Vefî dönüyor, diyor ki:

«— Siz onları görseydiniz, deli derdiniz. Onlar da sizi görseydi, bunlar Müslüman değil der lerdî.»

Ve biz bu halimizle Müslümanlık iddia ediyoruz!

Mütemadiyen aramak, bu gösterdiğim denge içinde aramak... Bu da hudutsuz esrardan biri... Bu sır tevhid sırrıyla yanyanadır.

Tevhid sırrı çok girift birşey. Şahı Nakşi-bend Hazretleri der ki:

«— Mutlak tevhid mümkün değildir.»

Gerçekten öyle...

Çünkü tevhidin kati olduğu yerde kelime ne arar? O gaye olan iman yani nihai iman, kendinden geçmekten başka birşey olamaz. Ve kaale gelmez, kelimeye sığmaz... Nitekim düsturu koymuşlar: «Bihudi», yani kendinde olmamak, iman; «Bâhudi» yani kendinde olmak küfür... Fakat bu şer'i kaide değil, şeriatın bâtmmdaki incelik... Ve kaide konulmuştur. İmam-i Rabbani Hazretleri tarafından... İkinci binin yenileyicisi büyük İmam...

Şöyle:

«— Allah tecelli etti, verâların verâsında, ve-râların verâsında, onun da verâsında...»

Artık üç tane saydıktan sonra namütenahiye kadar verâsında...

Kaide:

«— O ki, Allah zannedersin, o zannettiğin şey Allah'a hicabdır, perdedir.»

Bu girişten sonra dünyanın beklediği inkılâba yol göstermek için, iki sınıf inkılâp kabul edebiliriz. Biri «mutlak inkılâp»... Bunlar yalnız Resullerin getirdikleri inkılâplardır. Eğer beni edeb dışı çıkmış kabul etmezseniz, şunu da ilâve edeyim : Onların hepsi son Peygamberde toplanmış, bitmiştir. O halde inkılâp bir tanedir: İslâm...

Daha evvel, görüyoruz, nice büyük resuller var... Dört büyük resulün birincisini söylemek lüzumsuz... Derecede ikinci Hazret-i İbrahim... Üçüncü Hazret-i Musa... Dördüncüsü Hazret-i İsa... Bunların her birinin hayatı, hamleleri, mimarisini temsil ettikleri cemiyet ve ferd, aşağı-yukarı malûmunuz... Fakat Hazret-i Adem'den

20

yola çıkan bayrak, nasıl asli sahibinde temerküz (M.l.iyso, bütün bu peygamberlerin mutlak inkılâpları da Kâinatın Efendisi'nde kilitlenmiş, bitmiştir.

Tarihin tanıdığı veya tanıdığını sandığı beşer hayatı 25-30 asırlık... Eski Yunan'm biraz daha evvelinden başlayarak bugüne kadar... Daha evvelini bilmiyoruz. Toprak altından çıkan kafalardan bir şey anlamak imkânı yok...

Bu hayat çerçevesi içinde Asya ve Avrupa'da temerküz etmiş görüyoruz insanlığı... İşte bu çerçeve içinde semavi ve hâkidani, yani toprağa bağlı birtakım inkılâplar var... Hazret-i İbrahim'in mevkiini tayin ettikten sonra, Hazret-i Musa'dan başlayarak Hazret-i İsa Kâinatın Efendisi... Bunlar erişilmez inkılâpların en büyükleri...

Fazla tafsilat yersiz... Zira inkılâp Birde, Tek'te toplanıyor. O'nda, Onun mukaddes eteğinde...

Sadece elden ele devredilip, Resullerin Resulünde, Kâinatın Efendisinde temerküz eden inkılâba ait birkaç söz söylemek lâzımdır.

Bu zamana kadar bunca eser yazıldı, bunca söz söylendi, bunca medih ve sena sözleri mü'-minler tarafından yükseltildi, ama, dâva derinliğine fethedilemedi. Hazret-i Peygamber'in temsil ettiği

dâvanın yalnız inkılâp noktası tüyler ürpertmeye kâfidir. Arap... Öz hakikatiyle Arap... Bugünün Arabi değil, mazideki gerçek Arap... O kadar mağrur bir kavimdi ki, dünyada iki insanlık vardı onun için; biri Arap, öbürü Acem... Biz Acem'i İranlı zannederiz. Hayır, Arap'dan başka ne varsa Acem'dir lûgatta... Ve müthiş bir oymak, oba gayreti, kavimcilik... Bu inkılâbın

21

ne olduğunu anlamak için tüyler ürpertici mâna-siyle Veda Haccı'nı ele almak yeter.

Diyor ki, Allah Resulü:

«— Başınızda burnu halkalı bir Habeşî olsa, lâyıkça, ona itaat etmekle mükellefsiniz.»

Bütün başlar düşüyor!... Kan dâvasını iptal ediyor. Faiz, «Ayağımın altında çiğniyorum!» tabiriyle kaldırılıyor. Akrabasına ait telmihle... O kadar aile ocağına bağlı Arap, bir cihadda babasının başını kesip, saçından yakalayarak, Allah Resulünün huzuruna getiriyor ve «İşte» diyor; «Küfürde ısrar eden babanın evlâdı eliyle verilmiş cezası...»

Arap, plâstik bir dünyanın adamıydı. Plâstik deyince bu devirde bir takım naylon eşya, şu, bu geliyor hatıra... Plâstik, Garb tabiriyle eşyanın dış kabartmasıdır. (Plâstisite)... Dış plâna sarkmıştır o çünkü Arabın ruhu... O soluk eser esmez, o ruh o kadar inceliyor ki, böyle, kan sarhoşu Arap, su kenarında ağlayan bir ceylân gibi boynunu büküyor. Derinleşiyor...

İnkılâp, bu... İnsanı yeniden imâl eden bir inkılâp! Kalıbına yerleştirici inkılâp!.. Mutlak inkılâp...

Doğrudan doğruya toprağa bağlı olanları da sayalım: Üç büyük inkılâbı var beşeriyetin, nis-bi ve toprağa bağlı olarak... Rönesans, Fransız inkılâbı, Komünizm inkılâbı...

İslâm ile gelen, malûmunuz; Emevi, Abbasi ve Türk idareleri altında İslâm... Bunları anlatmaya ne hacet!.. Yalnız, birer kibrit çakar gibi şimşek ışığı altında gösterelim:

Emevilikte ve Abbasilikte İslâm, bir eserim-deki tâbirimle, her kum tanesinin içine bir El-hamra Sarayı yerleştiren bir müsbet bilgiler ve dünya imarı marifetine ulaşmıştır.

Bir soluk, hayat soluğu... Harun-ür-Reşit, o devrin ağaç köklerini yiyen Avrupalılarına, meselâ Cermen İmparatoru Şarلمان'a on iki kapı lı bir saat gönderiyor. Her saat başı içinden bir kukla çıkıp zamanı bildiren bu saate bütün Garp, bugün bizim televizyon, füze karşısındaki hayretimize eş, çenesi düşmüş, bakıyor! Kervanlar geliyor, ipek kumaşlar, fildişi eşya, şunlar bunlar... Bağdad, böyle bir site...

Ve az adamın bildiği bir hakikat var: Rönesans, eğer İslâmiyetin bu medeniyeti olmasaydı, meydana gelmeyecekti. Çünkü Rönesans bir hümanizm hareketi.. Onu da bizde bilmezler, hümanizm nedir? Söyleyelim: «Hümen», insani demektir, «insanlık» diye kullanırlar bunu... Ne münasebet! Hümanizm, eski Yunan ve Roma metinlerini nakletme işidir. Tabî, insani mânası da vardır. İşte bu metinler, Arapçadan alınmıştır, lâtinceye... Çünkü, barbarlar yok etmişlerdir, bunların asıllarım...

Evet, o devrin gerçek Arabi herşeyi teshir etmiş, tam bir madde hâkimiyeti kurmuştur. Ha-disata derinliğine genişliğine her türlü nüfuzla bakmıştır. Ve içli dışlı dünya görüşünü, bugünkü dayanıksız şekillerde değil, İslâm'a bağlı, en ke-malli şekilde tespit ve tanzim etmiştir. Bu vecd ve aşk devridir.

Ama bu aşk gölgelenmeye başlar başlamaz için içine bâtil mezhepler, Fars ve Bizans tesiri girmeye koyulur koyulmaz iş bitmiştir.

23

Arada bir kavim, Türk kavmi, (İşte kavmimi ben bu saffeti yüzünden sevebilirim.) İptidaî saf fetiyJe vecd ve aşk dâvasına yeni bir çığır açıyor..

Bu aşk Kanuni'nin başına kadar sürdü, ortasına veya sonuna değil... Kaç konferansımda söyledim; tekrarlar olabilir; hatların kesiştiği noktalarda tekrar ele almalar olabilir. Bunların kıymeti yok; kaç kere söylesek yeridir.- Türk, vecd ve aşkı İslâm'dan aldıktan ve devletini kurduktan sonra 250 sene müddetle, Kanuni'nin başına kadar, mükemmeldir. Bilinen örneklerden daha büyük bir imparatorluk kurabildi. Ve dünyanın hakkını verdi; âhiretin hakkıyla beraber... Ka-nuni'den sonra ve Kanuni ile beraber, dâva iflâsta... İnsan, düne kadar, belki bugün de böyle, müslüman olmanın utangaçlığı içinde'kalıyor.. Bu ulvi hakikat, bir utanma, kekeleme mev zuu teşkil ediyor.

Avrupa'nın kusmuğunu yiyen cüceler tarafından dev hakikat püskürtülüyor da mukabele göremiyor.

Kanuni'den sonra iş, ham yobaz ve kaba softanın eline düşüyor. Bunlar kuru şekilcilerdir. Şekli bilmeden ve yaşamadan... Aramak ve bulmak dâvasında dokunduğumuz gibi, şekil içi ve dışıyla gaye... Ölmeyeceği bulmak... Ama o şekli kendinde dondurursan yandın'..

Yıllarca iş kaba softaya kalıyor. Ve o şeklin taefssupla kabukta kalması, yine şekle ihanet oluyor. Henüz bizde' softalığın da haritası çizilmiş değildir. Softa nedir? Amel demekse, softalık, bin ' kere söyledim, bir daha söylüyorum, ondan büyük gayeniz olmasın! Başsofta diye kendinizi gös-24 terin! Amel mukaddes.. Fakat o amelin içinde-ruh var.

Allah Resulünün iki torunundan birisi, ab-dest alırken o kadar saranyor ki, sendeliyor, düşecek gibi oluyor ki, ona soruyorlar •.

«— Ne yapıyorsun sen, ne oluyorsun, işte ab-dest alacaksın, namaz kılacaksın... Kendinden geçer gibi olmak neye?..»

Cevap:

«— Kimin huzuruna çıkacağım, düşünmüyor musunuz?..»

İşte abdest böyle alınır.

Amele böyle bağlanılır.

Ve ciğerine kadar ok saplanmış biri, kim Olduğunu bilmeniz lâzım, en büyük sahabîlec-den biri, namazda çektiriyor oku, acısını duymasın diye...

Ondan sonra şeklin kendinde değil, onu yanlış temsil eden şahısta donarak iş bir çekişme, vecdsiz bir dekidodudan ibaret kalıyor..

Şimdi kendisinden ne kadar hürmetle bah-sedilse yine az diyebileceğimiz İmam-ı Azam'm bir sözünü söylemenin sırası geldi. Önünden İbrahim Ethem geçerken ayağa kalkıyor, büyük İmam..

«Buyrun, seyyidimiz, efendimiz!..» diyor, İbrahim Ethem'e... O bir derviş.. Tacını, tahtını Allah aşkına feda etmiş bir derviş... Selâm verip geçiyor. Talebeler, (tabî onlar zahir ehli) koca müçtehid'e dönüyorlar, diyorlar ki:

«— Sizin gibi bir mezheb kurucusu, nasıl oluyor da bir derviş parçasına efendimiz diyor?»

Şu cevabı alıyorlar:

«— Şu yüzden ki, O Allah'ın zatı ile meşgul, bizse işin dedikodusuyla.»

Şimdi Garb'a dönelim yüzümüzü : Hıristiyanlık... Kilise ve (skolastik)...

Hıristiyanlık, babasız, hak peygamber «Ru -hullah - Allanın ruhu» lâkabının mazharı, asliyle Hıristiyanlık çerçevesinde mevcut değildir.

Bugün, Hıristiyanlık âlemine söylenecek tek söz şudur:

— Siz İsevi değilsiniz: Her hak gibi İsa'nın. hakkı da İslâmdadır. Nitekim, Aleviyim diyenlerin gerçekten Alevi olmayışı gibi... Gerçek Alevi sünnet ve cemaat ehli...

— İsevi değilsiniz; çünkü tenzihi mânada Al-iah'a karşı küfür halindesiniz, O'nun Allah'ın oğlu olduğunu iddia edersiniz, teslis dedikleri şekilde İlâhi Zatı üçüz gösterirsiniz.

Kilisede papaz doğrudan- doğruya İsa'nın vekili geçinir ve Resuller Resulünü kabul etmez. Size İsevi değil, ancak Hıristiyan denilebilir!

Kısa bir zaman sonra Kilise öyle bir şey bina etti ki, bilhassa (Katolik) Kilisesi, bedahet idrakine tam zıt...

(Katolik) kelimesi, Yunanca (Katalikom)dan gelir; «umumi» demek.. Umumi din onlarca katoliklidir. Ve Papa, İsa'nın vekili geçinen, âhîret-te makam satmaya kadar giden, günahları affeden, bağışlayan, kaldıran, Allah'ı kendisine tâbi gören bir gurur heykelidir.

(Suöres), Fransızların «münevverler münevveri» dediği adam, gururdan bahsederken şöyle der .-

«— Neyle gurur, bu dünyada nasıl gurur? Bana söyleyin bunu, imkânını gösterin!» Ve izahını yapar .-

26

=8*=

«— Gurur olsa olsa, zamanenin münekkidine, devlet reisine, Papa'ya yakıştır!»

Evet; Hıristiyanlık bu...

Ve onun kurduğu Kilise... Ve korkunç, akla zıd, idrake ters bir müessesese... Akla zıd veya uygun diye bir kaide yoktur bizde, akıl zaten hudutludur; o da ayrı bir dâva... Aklapbedahet duygusuna zıt.. Bedâheten yani bir hamlede insanın hissettiği hakikat... Bedahet budur.. Bedahete zıd fikir muhale vücut vermektedir. Onun müessesesi olmuştur Kilise.. (Skolastik) de onun dersanesi, üniversitesi.. Bizde bildiğimiz model, fötr şapkaklı maymunlar, Medreseye (skolastik) derler. Medresenin ifade ettiği nizam, sistem, zamanla bozulmuş, ayrı hikâye.. Bağdad'da bir Nizamiye Medresesi'nin disiplini, bütün dünya ilimlerine açılışı (skolastik) ile nasıl bağdaştınlı-lir? Ve işte 15. asır sıralarında 14"ten başlayarak, 15, 16, Rönesans, yeniden doğuş.. «Yeniden» diyoruz, çünkü o, doğuşu eski Yunan'da ve Roma' da kabul ediyor. Şimdi yeni bir doğuş lâzım geldiğini ifade ediyor. Ve işte Kiliseye ve skolastiğe karşı hareket başUyor. Bildiğiniz mahkemeler, cellad mahkemeler, Engizisyonlar, şunlar, bunlar..

Rönesans'a Garplı, «kilise saçmalığına karşı aklın intikamı» der.. Aklın kiliseden intikamı.. Laiklik Batı'da hezeyan münadisi olan papazın akıl muvacehesinde imtihana çekilmesi ve Allah'tan hiçbir şeriat temsil etmediği için, akılla halledilecek meselelerde, yani devlet nizamın-

27

da boy göstermekten uzaklaştırılması hadisesi -rtir.

Ya bizde? İslâm, herşeyi kuşattığına göre ya bizde?

Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde, bir hayli zaman evvel verdiğim bir konferansta (İdeoloc-yalar Muhasebesi) bu noktaya dokunmuştum. Demiştım ki.-

— Biz lâikliğin şu ân ne lehinde, ne aleyhinde bir kıymet hükmü koymuyoruz. Fakat mücerret bir metod, ilmî bir tespit müdafaa ediyoruz. Lâiklik İslâm'a tatbiki mümkün bir şey midir, değil midir? Ve hattâ şunu söylemişim : — Polis iyi not etsin, savcı iyi dikkat etsin sözümüze : Lâiklik kötüdür, iyidir sözü yok.. Ne olduğunu vicdanlara bırakıyoruz. Yalnız bize tatbiki kabil midir değil midir? Onu soruyoruz!

İslâm, bütün meselelerin esasını vazettiğine göre, «Onu bundan ayırıyorum, şu olsun bu olsun» demek kabil mi? Değildir! İlmen değildir! İslâmı atmak mümkündür de (lâisite) matmazeli ile evlendirmek mümkün değildir.

Hiçbir lâiklik aleyhtarlığı veya lehtarlığı yapmıyorum; doğrudan doğruya söylüyorum .- Lâiklik bize göre samimi ve hakiki bir kelime değildir. İnanmayan topyekûn inanmaz; fakat barışmaz nesnelere arasında muvazaa aramaz.

İslâm bunun hükmünü koymuştur. Sen ancak, İslâmı, nasibsiz bir tipsen reddedebilirsin; ama, İslâm ile lâikliği biraraya getiremezsin!.

Kutup ayısını, hurma ağacının ikliminde besleyemezsin!.

28

Hıristiyanlıkta aksi : Papaz, hakkı olmayan bir müdahale makamından indiriliyor.

İşte aklın intikamı budur!..

Hassasiyetle üzerinde durulması lâzım gelen Rönesans, akla bütün haklarını vermiştir.

Aklın hakkı mahduddur; bu sır, çok ileri bir mertebede konuşulabilir. Akıl denen şey bir yere kadar varır. Akıl bir ölçü âletidir, bir nisbet âletidir. Bu çoktan halledildi; hem İmam-ı Gazalî'de, hem (Bergson)da.. İş o ki, aklın yeri iyi tayin edilsin.

Yine bir hadis :

«— Akıldan büyük rızıkla, rızıklandırılmadı mü'min.»

Akim da bir hakkı var, o da hakkını ister. Rönesans bunun tam ifadesidir. O kadar akıl ve idrak asabiyeti peydâh oldu ki, düşünenler aklın haysiyeti adına seve seve canlarını feda ettiler. Meselâ Rönesans büyüklerinden, ateşe atılan ve yanmaya mahkûm edilenlerden birinin önüne put getirilmiştir: «Öp şunu!» diye.. Belki ateşten indireceklerdir öpse... O putu ayağıyla itmiş ve yanmayı tercih etmiştir.

İnanma budur, dâvasına inanma... Eğer o, hakiki iman adına bunu yapmış olsaydı, şehitlerin en büyüğü olurdu. Fakat, bir bâtili başka bir bâtil tarafından cerhettiği için o, bir kurban olmaktan ileriye geçemedi.

Rönesans akıl haklarını aldı ve Batı dünyasını işleye işleye yürüdü.

Öyle bir (otorite-sulta) idi ki, kilise, işte (Ga-lile) hikâyesini biliyorsunuz, dünyanın dönüp dönmediği bile kendi hükmüne bağlandı.

29

Bir bakın dinimize; Hak dinine, ezeli ve ebedi dine, akla giran gelen en küçük nokta bulabilir misiniz?

Peşinden Fransız inkılâbı... Üç büyük inki-lâb içinde bunu zikrettik, mecburuz. Rönesansın ne olduğunu anlattık; Aklın intikamı.. Ve eşyayı teccüss.. Müsbet ilimlere doğru kapıların -açılması.. Onflan sonra da Fransız inkılâbı geliyor, 18. asrın sonlarında.

Fransız inkılâbı bir bedahet ifadesidir. Yani böyle olması gereken bir hareket.. Tek şahsın emrinde (feodalite), köle insanlık.. Ama bu bedahetin çözülmesi için asırlar geçmiştir. Hiç Krala el uzatılır mı? Kral; o da Allahın kulu... Bunu anlayabilmek için devirler geçmiştir.

Komünistler, Fransız inkılâbına, inkılâb gözüyle bakmazlar. «Burjuva inkılâbı» der, geçerler. Hayır öyle değil f Bir büyük beşeri bedahetin asırlar sonra yerini arama hareketidir, Fransız inkılâbı. Ama dediğimi unutmayın, hep bâtilar birbirini takib ediyor.

Bir büyük bâtil hareket; çünkü tahtından indirdiği kral yerine tahtına oturmaya memur olduğu bir hakikat lâzımdı ve o hakikatin sultası.. Hayır, onun yerine (demokrasi) ye doğru bir genişleyiş.. Ve hürriyet için hürriyet... batılın bir başka bâtili devirmesi..

Demokrasi, Yunanca (Demos-Kratos) dan geliyor, «halk idaresi»... Halk! Nerede o?.. Bir kişi gitse de Başbakanlığa, filân Bakan'm kapışma dikilse, «Kimsin sen?» deseler kapıda, «Ben halkım I» dese, halkı kabul ederler mi ö adamda? Tek adam hesapta sıfıra iner. Toplulukta şahsı olmadan yaşatılan bir mefhum..

30

Halk yok, hak vardır; ve ona bağlı kalabalıklar..

Halk bir kaptır, kap!.. Neyle doldurursan onu sana verebilir.

Şimdi komünistlerin yeni bir hilesi var: Dikkat edin : «Sol demokrasi» diyorlar. Utanmaz mısınız siz, fikir yankesiciliğinden? Demokrasi var mı komünizmde?

Halkı, o boş kabı dolduracak kendi eliyle, sonra ondan rey ve fetva alacak! Görülmemiş bir demagoji sahtekârlığı.. Fikirde bir sefalet.. Maskeleri yırtıp, sökecek kimse yok.. Düşmanları da kendilerinden sefil..

Nitekim, devlet, tam manasıyla güdümlü bir İslâm ülkesinde gerçekten halkın müessesesidir. Fakat, «İslâm'da kalayım mı?» diye halktan rey almaz! Çünkü orada hâkimiyet Hak'km'dır. Halk da O'na tâbidir.

Halk O'nun kantarıdır, o hâkimiyetin.. Şu kadar kilo, bu kadar ton! Hepsini bu... Keyfiyet, kemiyete mağlûp ettirilemez!

Nihayet 19. Asır geliyor. Akıl terakki ediyor. Fransız İhtilâli kendisini doğuran ansiklope-distlerden sonra yeni mütefekkirler çıkarıyor Ve bu arada bir (Sen Simon) ve (Sensimonizm) denilen sosyalizm ortaya çıkıyor.

Evvelâ şunu söyleyeyim : Benim mufassal bir konferansım var, sosyalizm hakkında... (Sosyalizm) kelimesi onların hakkı değildir. Ne demek sosyalizm? Sosyalizmi aynen tercüme edeyim size : «Toplumsallık», «içtimailik» demek o... İç-timaüik. Bunu tutturmuşlar gidiyorlar: «Sosyal yardım». «Sosyal adalet»... Her şey sosyal.. Sos-

31

yal olmayan nedir? Mide gurultusu!.. Bu mu? (' bile bir topluluğa sirayet edince sosyal olur. Evet; (Sensimonizm)le başlıyor bu... Onun da kafası inkılâbın giyotinine geldi, biliyorsunuz. Prensiplerini kaydetti, fakat bir metafiziğe bağlamadı. Yani bir gaye noktasına, madde ötesi görüşe varamadı. Onun içindir ki, sosyalizmi takip ettiğimiz zaman (ilmi sosyalizm) veya

(Alman kolektivizmi) denilen (Kari Marks) ve (En-gels) durağına rastlıyoruz. Bizimkiler sosyalizmi eşik yapıyor, komünizme geçmek için.. Bilmedikleri ve anlamadıkları komünizme... Halbuki ne derler komünistler sosyalizm için bilir misiniz? «Papazların okunmuş suyu...» derler. Bu cümle, Marks'in...

Sosyalizmde de, tıpkı demin söylediğim zıdların ahengi gibi son derece ince bir mesele var.- Ucuzluğu, bedavacılığı... Birdenbire gayet kolay geliyor halka; zengininkini al, fakire ver, yahut bütün mülkiyetleri kopar, topla!... Nerede topla? Devlet mihrakında, cemiyet kasasında... Ondan sonra âdilâne taksim et, elinden gelebilir-se...

Bu, hilkat kanununa zıd, yaratılışa ters...

Dâva hem hak ve hukuka riayet etmekte; mülkiyetin, kazancın, sermayenin hakkını verebilmekte; hem de onun başıboş hareketine mâni tedbiri aynı zamanda alabilmekte.

Zıdlar arasında incelik. Hastalık ve ilâca aynı zamanda malik olma sırrı...

Onlai-n bir tâbiri vardır: «Mülkiyet hırsız- . İkfır!» diye... Yani cebinde kendine ait bir kutu kibriti olan hırsızdır.

Asıl sen, ruhun, idrâkin hırsızısın!

Bu en nazik mes'eledir ve kavgası köpeklerin düzeyindedir. (Düzey) diye de mahsus kurbağa dilini işaret ediyorum. Köpekler, birbirinin ağzındaki kemiği çullanarak kapmaya bakarlar. En iptidai bir duygu. Bize gerici diyen bu tipler Taş Devri kadar gerilerdedir.

Bu memlekette, biri, bir zamanlar «İslâm sosyalizmi» diye bir dâva attı ortaya.. Evime geldi bir gün... Bu zat Avrupa'da tahsil etmiş biri.. Şu veya bu kıymet hükmü koymayacağım hakkında...

Müdafaa ediyor «İslâm sosyalizmi» fikrini... Ve bir hüccet gösterdi bana:

Hazret-i Osman devrinde Ebu Zer Hazretleri, Halife'nin önüne dikiliyor ve şunu söylüyor:

«— Niçin zenginlerden alıp fakirlere dağıtmıyorsun?»

Bunu anlattı ve dedi:

— İşte sosyalizm bu değil mi? Dedim ki:

— Yahu siz ne garip insanlarsınız!.. Tevhid kelimesinin ilk bölüm noktasında cümleyi kesiyorsunuz âdeta... «Lâilâhe»de kesiyorsunuz! «11-lâilâh»ı var bunun... Ya Hazret-i Osman ne cevap vermiş buna?

Onu biliyordu hemen başı eğildi. Hazret-i Osman'ın Ebu Zer Hazretlerine cevabı şu: Öyle bir cevap ki, biri (metodoloji) yani usul, öbürü esas bakımından bütün İslâm... Evvelâ usul. Diyor ki:

«— Ben Allah Resulünden görmediğimi yapmam!..»

Bu bir, ikincisi esas -."

«— İslâm'da mülkiyet esastır. Yardım da.. Dileyen dilediğini verir; fakat ben zorlayamam...»

33

Demek ki, iş yine zıdların ahengi meselesinde.. Hem sahip olacaksın, hem sahip olmayacaksın..

Benim «Sahte Kahramanlar» konferansında bir nokta var.. Onu tekrara mecburum. Bir gün bir kömünisf/, güya düşünme istidadında biri, bana dedi ki:

«— İslâm'ı takdir ediyorum, her şeyiyle harika!...»

«— Eeeee!...»

«— Ama iktisadi doktrini yok!..» Hayretler içinde kaldım. Zaten bunlar, iktisadı, şöyle zannederler; Devekuşu gibi.. Burnunu bir yere sokar, dünyayı soktuğu yer kadar zanneder devekuşu...

İktisad bir büyük ilimdir, iktisad, kemiyet ve keyfiyetiyle birlikte çalışan servetin devridaimi üzerinde, ölçüler vazeden bir ilim.. Ama mâverai bir dünya görüşüne esas teşkil edemez.

İslâm'da iktisadi doktrin var mı, yok mu?. O komüniste dedim ki: «— Sana birşey söyleyeceğim şimdi, herşeyi anlayacaksın. Tıpkı bir elmadaki erimiş demir gibi... İslâm'da bütün iktisadi dâva (ama onu çözebilme^ lifini bulabilmek lâzım...) maden suyunda demir gibi; bünyede erimiş olarak mevcuttur. Ne mutlu onu görebilene!..

«Benimki benim, seninki de senin!...» Bu ^şe-riattır.

İkincisi, «Seninki senin, benimki de senin!...» Bu tarikat..

Üçüncüsü : «Ne seninki senin ne benimki benim... Herşey Allah'ın!..» Bu da Hakikat!..

Komünist muhatabım o kadar tahassüs sahibi oldu ki, gözleri yaş doldu. Fakat, ne incele-

34

yen, ne soran, ne ayıklayan, no bakan, ne eden var bu memlekette. Sadece mağrur bir cehalet. Sosyalizm şuradan çıktı; sosyal diye alâkasız bir kelimededen.. 19. asnn ortalarında.. Makine terakkisinin başına doğru.. Sosyal, sosyal mesele, sosyal şu, sosyal bu.. Sosyal lâfında esas olan, topluluk mânâsıdır. Sosyalistler de tuttular, tıpkı, «Komünizmdin «Komün»den alınışı gibi aşırı verdiler kelimeyi... Ve makine terakkileri onlara yardım etti. Çünkü ortaya mazlumluluğu açıkça görülen veya görülmek istenen bir sınıf çıktı. İşçi sınıfı..

Patrondan gündelik alıyor işçi.. Meselâ 10 kuruş.. Patron da, bu emek vahidi üzerinden meselâ 15 kazanıyor. Hiçbir emeği olmadan..

Oldu mu ya?..

İşte komünistlerin düsturu:

«İşçi manzumesinin patronu, kendisine ne kalırsa, o kadarını ameleden çalmış demektir.»

Ayrıca; kapitalin de muayyen bir hudut içinde hakkını korumak lâzım.. Fakat kapitalin ne kadar kerih bir şey olduğunu hem Ebu Zer Haz-retleri'nin birçok menkıbeleri, hem de doğrudan doğruya İslâm'ın Allah tarafıridan gönderilmiş şeriâtı ortaya koyuyor. Zekât nedir ki?..

Zekât temizlenmedir. Kapitalin temizlenmesi.. Zekât, duran, tembel sermayeye düşmandır. Her sene onun kırkta birini ister. Eğer o sermaye kazanmıyorsa, iflâs eder, gider. Öyle bir kamçı ki, durdurmuyor. Sonra da hakkını tesbit ediyor, istiyor.

Ve makine.. İş ve işçinin dayanak aleti makine..

35

Bahsimizin en mühim tarafı.. Makine, el tezgâhlarından başlayarak bir nevi insan zekâsının manivelası halinde bir teksir, bir kolaylaştırma, bir çoğaltma âleti olarak meydana getirilen basit ve şuursuz bir robot...

Biraz daha eğilelim makine üzerine.. Makine nedir?

Kimbilir, insanlar tekerleği bulmak için ne kadar zaman geçirdiler. Tekerlek tohum halinde bir makinedir. Mesafeleri saran bir yumak., ilk fikir... Çünkü, dairede sonsuzluk hususiyeti var.. O devamlılık içinde yol alma âleti...

Evvelâ ifade edeyim; eğer peygamberler olmasaydı, beşeriyet tekerleği bulmak değil, yemek yemek için, ağzını bulamazdı. Bütün ilimler peygamberlerden gelmedir. Meselâ bugün mekteplerde okutulan riyaziye yani matematik, doğrudan doğruya semavî bir ilim verisidir.

Makine, kendi ifademizle söyleyelim, düpedüz bir kuvveti düzlüğüne bir iticiliği, bir çekiciliği, bir döndürücüüğü, bir kombinezon halinde fayda fikrine inkılâp ettirmenin —tâbir yerindedir— mankafa bir âletidir. Mankafa!.. Ve insan ihtiyacına göre insan yapısıdır. Bu mankafanın ne kadar büyük olursa olsun, getirdiği inkılâplar, cemiyete yaptığı tesirler, mankafalığını unutturamaz; çünkü, bugün makine eski putlar devrinden sonra önünde ibadet edilemeyen, ibadet teklifi getirmeyen en korkunç put halindedir. Bugün makine ruhlarda putlaşmış!.. İnsan kendi kabiliyetini, Allah'dan aldığı kabiliyetini ona izafe edip, onun emrine geçmiştir! Makineyi azizleştirme dalâleti.. Bunu Türkiye'de kolayca anlatmak mümkün değil.. Avrupa bunun ihtilâcını, 36 kıvrınmasını geçiriyor. Daha evvel söyledim: «Kıvranan devler» diye... Avrupa'da bütün fikir adamları bağıyor:

«— Neyle, hangi ruhi müeyyideyle tahakküm edeceğiz makineye?»

İşte ben bunu burada söyleyince anlaşılıyor. Eh, benim İslâmiyet dâvamı da gidip de Patagonya'da, Moskova'da söylesem, herkes, «Acaba ne diyor?» diye bakar.. Türkiye'de «Bırak, geri adam!» deyip geçiveriyorlar.. Çünkü kendileri daire içinde devir farkıyla o kadar geri ki, beni arkalarında görüyorlar.

Bu en tehlikeli hudududur aklımızın. Çünkü, ibadet rejimi yok makinenin.. Olsaydı cayarlardı belki.. Ruhlarda biriken bir hadisedir bu.. Korkunç!.. Farkına varmadan ilâhlaştırma..

işte bu işi mezhepleştiren de komünizmdir. Ruhu ve Allah'ı inkâr ederek maddeyi ve maddî hareketi putlaştırma..

Ve işte Nazım Hikmet bunu kendi hissi tarafıyla söylemiştir:

«— Trummm.. trummm.. Makineleşmek istiyorum!...»

Benim bir formülüm var, onu da söyleyeyim: Dünyanın en zeki makinesi, bugünün elektronik beyinleri vesaire; dünyanın en aptal adamının tırnağını keserken gösterdiği makine kabiliyetinden daha geridir!.. Çünkü, dünyanın en aptal adamında, meselâ tırnağı çatlaksa', o yeri bırakmak veya dikkatli kesmek şeklinde şuur vardır. Makinede ise bu yoktur. Makinenin bu hamaka-tini Yahudi Şarlo, bir filminde ne güzel belirtir! Yahudi korkunç adamdır. Hem kapitalizmi kendi getirir, hem (anti-kapitalizm)i.. Hem (Marks)ı

37

çıkarrır, hem de komünizmi yıkmak için en büyü 't filozofu, (Bergson)u.. Üstelik ulvî ruh ukdelerini şehvani bir sefaletle bağlayan bir CFreud) meydana getirir. Şarlo harikulade ifade ediyor makinenin hamakatini... Bu benim bayıldığım bir misaldir: Bir büyük fabrikada herşey (standar-dize).. Yani bölüm bölüm işler. Muayyen bir işçi, mamulün bütününe ait bir cüz'ünü yapıyor. Önüne geliyor dönen tezgâh, ve işçi meselâ bir somunu sıkmak gibi tek ve basit bir iş yapmakla kalıyor. Yemek yeyişleri de böyle~ Her adamın önüne dönen bir tabla geliyor, Adamın yemeğini verecek.. Duruyor önünde.. Birkaç kol var,-• kolun biri kalkıyor, birşey alıyor tabaktan, adamın ağzına uzatıyor. Bir dqm,uz eti kaç saniyede çiğnenir, hesabı var makinede; kolay... Ondan sonra ikinciye veriyor, üçüncüyü veriyor... Bir kol var ayrıca; işçinin ağzını silmeye geliyor. Ağız silinince, dönüyor makine öteki adama.. Şimdi o gelen makinenin yemek verme kolu bozulmuş. Yemekler dökülüyor, havaya gidiyor. Fakat, ağız silme kolu gelip aç adamın ağzını siliyor!.. Al sana ilâhlaştırdıktan makine! Makine, bundan daha güzel izah edilemez.

Bugün makinenin sultası, tahakkümü altına girmiş olan medeni dünya, beşeriyet, ona tahakküm edecek ve onu emri altına alacak bir rejim bekliyor. Dünyanın beklediği inkılâbın başlıca şubesi budur! Kaybolan ruh müeyyidesini bulmak... 20. Asra doğru bu gelişi, şiir ve edebiyat adamları, sezmişlerdir. (Bodler) isimli şair, (Rem-bo) isimli şair, insanlığın girdiği çıkmazı ve onun kasvetli hayatını şiirlerinde yaşatmışlardı.. Ve 38

o asırda bir de (Freud) gelmiştir ve büyük bunalım başlamıştır.

Bunalımı ortaya atan, Birinci Dünya Harbi oldu. Birinci Dünya Harbi tarihin en mühim hadisesidir. İkinci Dünya Harbi çok daha modern silâhlarla onun bir şubesi olmaktan başka birşey değil.. Birinci Dünya Harbi bütün muvazeneleri bozdu. Hastalık derinin üstüne sirayet edi-' verdi. Kalmadı muvazene!..

Ve işte o büyük feryadlar başladı:

«— Nereye gidiyoruz?»

Meselâ kadın kılığı... 1904 tarihli bir yabancı mecmuaya bakın, denize giren bir kadının bileğinden çenesine kadar örtülüdür. Şimdi anadan doğma hâle geldi. Mûsikî Afrikalı zenci tepinmesinden ibaret.. Şiir ve edebiyat, kâbus geçiren adamın alt alta dizili heyezanları... Uzun tafsilata değmez!.. Evet, bütün muvazeneler allak bullak....

Ve komünizm hemen patladı. Bu, Rusya'da oluşu bakımından dikkate şayan bir hâdisedir.

Almanya, Fransa gibi büyük sanayi ülkelerinde beklenirken, o zamanki gayet geri Avrupalılaşıma gayretindeki, Rusya'da patlaması garip.. Bunu meşhur içtimaiyatçı (Bugle) şöyle izah eder:

«— Orada patlamaya mecburdu; çünkü başka yerlerde bu hastalığın panzehiri de vardı. Orada vücudu panzehirsiz buldu ve birden patladı. Muvaffak oldu.»

Tabîî, Birinci Dünya Harbi ona en büyük zemini açtı. İlâhi kaderde herşey, hadiseler olduktan sonra belli olur. İlâhî kader dedim de aklıma geldi. Birkaç yıl önce televizyonda bir sahne gördüm. Sakallı, ama modern (!) sakallı bir tip

39

lâfa başladı. «Deprem yani zelzele takdir-i ilâhî değildir!" diye... Hayret; ettim. Herhangi bir sersemin sözü zannettim. Şöyle bir kıymıdadı adam... Arkasından bir levha; aynen: «Deprem, takdir-i ilâhî değildir!» Yani resmen de yaftalam şiar.

Benim oğlum ressamdır, güzel bir karikatür yaptı geçenlerde.. Bildiğiniz gibi, çocukların oturakları vardır ya, oraya yerleştirdi bazı adamları, altına da «Açıkoturum» diye yazdı. İşte bizde TRT kafası!...

Dünyanın neresinde görülmüştür,- resmi küfür ülkesinde yazılmaz böyle levhalar... Komünizmde bile olmaz bu!... Allah bütün hadiseleri sebeplere bağlamıştır; Dış sebebe kimsenin itirazı yok; fakat müminin inandığı iç sebebi inkâr neye? Doğrudan doğruya bunu alıp, mevzu dışına çıkıp, o bahsi kader-i ilâhî olarak redde götürmek, TRT'nin sadece küfrünü ilân etmesidir. Bu mu onun memuriyeti?..

Evet, dediğim gibi bütün muvazeneler allak bullak, tepetaklak.. Ve herşey kendi marifeti yolunda... Batakılıkta çırpınan bir cemiyet ve birbirinden kopuk fertler...

Alman filozofu (Kayzerling), asrın adamını «şoför» olarak gösterir. Hakikaten asrın adamı şuursuz bir motor gücüyle gidip gelen dört tekerlekli bir mahlûk...

Maddecilik nazariyede çürümüş, amelisedey-se hayata hâkim olmuştur. Herşeyi, gördüğü, tuttuğu, duyduğu, taddığı, kokladığı şeylerden ibaret kabul edici 5 hasse plânında bir dünya..

Bu arada Nazizm ve faşizm.. Komünizmin peşinden bunlar.. Bir düzen getirdiğini sanan müf-40

lis tecrübe.. Bütün muvaffakiyeti Alman milleti nin (romantik) bir millet olmasından ötürü... Ve bir Amerika..

Amerikalı tecrübe diye birşey tutturmuştur. Zaten (pragmatizm) isimli felsefeleri Amerikalının tecrübe metodu.. Dine de «enteresan bir tecrübedir» derler, geçerler. «Ne çıkarsa bahtına!» gibilerden..

Böyle şey olur mu? Madde üstü inanışlarda «hele seni bir deneyelim!» diye düşünülebilir mi? Tecrübe... Sanki aksi çıkması melhuz bir tecrübe... Elinle yonttuğun bir makine mi bu?..

İşte fezaya gitmeler, gelmele-rr şunlar bunlar, hepsi, bu makine fikrinin idealize edilmesi.. Azizleştirilmesi.. Beşer, yaptığı şeyin kendi mahsulü olduğunu anlamıyor, insan cüz'ileştiriliyor, küllileştirilmekten uzaklaştırılıyor, küllilikten çıkıyor, cüz'ie iniyor. Herkes bir düğmeye basmakla işi hallettiğini sanıyor. Ve sentez yapabilen idrak kalmıyor.

En büyük tehlike bu!..

Halbuki makine, hakikatte bir oyuncaktır.

Şimdi size torunumdan bahsedeceğim. Küçük yaşta bir torunum var, benim.. Bir gün bir çocuk saffeti içinde dünyanın en derin hakikatini dile getirivermez mi? Televizyonda bir feza filmi oynuyordu. Ben de gözüm ekranda, makinenin ne kadar aptal birşey olduğunu yanımdaki iki profesöre anlatıyordum. Çocuk birdenbire döndü, «Dede!» dedi, «Bunlar benim oyuncaklarıma benziyor!»

Bayıldım.

Nitekim böyle, bedahet halinde en derin hakikate çıkan bazı köylü tipleri de vardır. Bir za-41

manlar, belki anlayacaksınız, bir mühim kişi «Elektrik nedir?» diye sormuş, masasındakilere, masasındaki dalkavuk tasdikçilere., Herbiri an latmaya kalkmış.. Aldıkları cevap değil, değil, değil!... Orada bir nefer duruyorimus., «Gel buraya!» demiş. Er de gelmiş.. «Elektrik nedir?» diye sormuş, nefer hemen şu cevabı vermiş: *— Nidüğü nittüğünden bellidür!» Türkiye'de müthiş bir çilesizlik moda... Ve dünyaya tam manasıyla gaflet gözüyle bakış.., Avrupa ne halde, insanlık ne halde, taklid ettiği insanlık ne halde, felâketi nerede, saadeti hangi noktada?.. Bilen ve düşünen yokL Topyekûn düşünce yok!.. Tam bir çilesizlik...

Günün İslâm Âlemini ben ehramlara benzetiyorum. Yazılarımda ve konferanslarımda da belirttim. Kaidesi, yani oturduğu yer ehramın, müs-lüman... Çünkü milletler mü'min... Yukarıya doğru, iman azalıyor, zirvede devlet güdücüleri kadrosu inkarcı... Adi taklitçiler.. Bütün îslâm Alemi böyle!..

Bunun sebebi var.. Bunlar maket gibidir. Malûm Batılılaşma hareketinin maketleri.. Bunlar birbirinin de maketleri.. Ve hepsine birden sosyalizm uyuzu hâkim.. Ne sosyalizmi bilirler, ne Batıyı tanırlar, ne de îslâmî.. İşte Burgi-ba'sı, işte susu, işte busu!.. Bu adam o kadar ileri gitmiştir ki, Ramazanda oruç tutulmamasını memurlarına emretmiştir. Burada bir garip nokta var. Sen bunu nasıl emredebiliyorsun? Ya tutuyorsa? Tutup tutmadığını nasıl anlıyorsun!.. Çünkü oruç öyle bir ibadet ki, bozulduğu zaman yapılmadığı belli olur; yapıldığı zaman belli olmaz. Zorla mı yedireceksin! Oraya kadar giriyor, vicdana hulule kalkıyor.

42

Arada bir yüksek sesle «Şeriat» diye bağırarak bir delikanlı tanıyoruz: Kaddafi.. Onun da hiçbir dirayet ve siyaset sahipliğine inanmıyoruz.

İslâm, dünyanın beklediği inkılâbı va'dedici yegâne mihrak noktasıdır. Dünyada model olmak da muazzam bir dirayet ve siyaset ister. Dünya - çapında bir fikir ve iş mimarisî..

Bize gelince:

Tanzimattan itibaren köksüzlük ve fikirden öksüzlük.. Bir çilesizlik, bir maymunluk.. Zamanın nabzını sayamayış, dünyayı göremeyiş... Çağ dışı yaşayış... *

Hani «çağdışı» diyorlar ya, bizim için.. Tam tersi.. Kendisini çağıçı sananlar, geliyor geliyor, büyüyor, büyüyor ve sonunda tam kemâlini buluyor!

Artık bir ucuzluk hareketi ki, deme gitsin!.. Herşey pahalılaşa dursun; bu ucuzluk hareketi silolar dolusu bir bitpazarı simsarlığı, hepsi bir paraya!.. İşte politikacı tipi, işte profesör tipi, işte âlim, işte edip, işte şair, işte ekonomist, tüccar, işadamı!.. Ve işte dil, Türkçe! Bunlar, herbiri ayrı serlevha taşınması gereken noktalar... Haklarında birer kelime kâfi.. Son devirlerin politikacısı misli görülmemiş bir demagog.. Şu, Sokrates'in esasını yere vurup da, mantıkların en üstüyle yere serdiği demagoglar.. Demagog, kelime oyunu içinde hakikati güme götüren bir hokkabazdır. (Demagoji) işte bu hokkabazlık zanaatı..

Ve en sefil demagoglar, yani çok küçük bir idrakin, manasızlığını yüzüne çarpmaya muktedir olduğu demagoglar, bizimkiler.. Misâle ne lüzum var; her kelimeleri hallerine misâl...

43

Bugünün muharriri... Var mı muharrir? Hayretler, dehşetler içindeyim!.. Ben bir «köprü nesli» olarak yaratıldım. Eskiden birtakım çizgiler bilen, yeniye gören, gerçek yeninin çilesini çeken, buna imkân ve istidat taşıyan nesilden...

Dünün çöp tenekesi muharriri bugünün önünde (orkide) çiçeğidir. Ne olmuştur, ne geçmiştir de bu memlekette, bir sam yeli esmiş ve herşeyi kurutmuştur?.. Nedir o?.. Madem herşeyin bir «nedir»i var; «neden» diyemiyorum, yeni Türkçenin saçmalığı olarak «nedir?» diyorum; bu işin «nedir»i nedir? Şöyle söylüyorlar: «Nedeni nedir?»... Abes derecesine bakın!

Evet; muharrir şimdi bir sefalet numunesi.. En aşağı mahalleden başlayıp sayayım .- Bir Ahmet Rasim, bir Refik Halit, bir Yakup Kadri, bir Peyami Safa bu devirde mevcut değil... Önüne gelen muharrirdir; önüne gelen muharrir...

Profesör!.. Bunun üzerinde duracağız! Çünkü, profesör gençliğin emanet edildiği ruh yoğurucusudur. Eyvah! Emanetçiye bak sen!.. Tek eseri, görüşü, anlayışı olmayan kişiler.. Bizim tabirlerimizi resmen alıyorlar. Komünistler de Büyük Doğunun diyalektiğini alıyor. Aynı şey... Ama profesör (slogan)larımızın da hırsızları... Politika-, cıplar da beraber... Şimdi moda haline geldi .• «Makineyi yapan makine!» O bizim buluşumuzdur.

«îdeolocya Örgüsü» ortada duruyor. Makineyi yapan makine iç bünye içerisinde yapılamazsa, makine o yeri sömürür, yok eder. «Makine yapacak makine yapacağız» diyorlar. Tabiri çalmak kolay,- yaptıktan sonra konuşalım. O nasıl yapılır, şartlan nedir?

44

Ankaralı bir profesör de aynen bir tabirimizi çaldı. Müteaddid konferanslarımda ve yazılarımda, ben memlekette umumiyet itibarıyla profesörlerin bir «ilkmektep hademesi dahi olamayacağını» söyledim, yazdım. Bir profesör de şu beyanatta bulunuyor: «Bizim» diyor, «profesörlerin çoğu bir Ortaçağ üniversitesine hademe bile olamaz!» Maksudı şu: Medreseyi kastediyor. «Medreseye bile.

hademe olamaz» diyerek, bir de işi hücumla döküyor. Ayol; acele etme, o çaldığın tabiri ben, senin için kullandım!

Senin ve benzerlerin için.. Şimdi de sen, kendine bakmayarak onu bize yöneltmeye çalışıyorsun!.. Profesörlük bu hale geldi, görün! Evet medrese devri olsaydı oraya hademe bile olamazlardı.

Birgün beni muhakeme eden bir hâkime dedim:

«— Boyuna saded, saded, diyorsunuz, ben sadedin dışına çıkmıyorum, asıl sadedi gösteriyorum; ama şimdi bir kerecik çıkayım: Siz, tatbik ettiğiniz kanuna inanıyor musunuz?»

Bugünün profesörü de acaba kendi öz ilmine inanıyor mu?

Bir profesör ne demektir yani; ben (Şarbon) Üniversitesi'nde okudum. Fransa'da bir lise muallimine, hususi mânâda bir telif eseri olmadan muallimlik hakkı verilmez. Profesör mutlaka eser sahibidir.

Yanlış ve hırsızlamalar bir tarafa, hangisinin bir eseri var? Gösterin bana bir eser!.. Bende dosyalar dolu; kimin hangi eseri nereden apar-dığı... Hattâ lisan ve tertip hatalarıyla alıyorlar.

45

Onu bile düzeltmiyor, eseri yanlışıyla beraber ça-hyorjarı!. Korkunç..

Alim!.. Nerede ilim çilesi çeken hoca?.. (Fa-rabi) ye soruyorlar:

«— Ne dersiniz şu mesele üzerinde?» «— Benim hayatım, zamanım ve mekânım lâboratuvanmdır, başka bir şeye karışmam!»

Cevabını veriyor, işte ilim çilesi!.. Gelelim 2 yıl öncesine (1982'ye göre) kadar Türkiye'nin güdümüne, idari vaziyete: İdari vaziyet şuydu.-Bir saat düşünün, hiç bir ustanın yapamayacağı şekilde her çarkı, her dişlisi öbür dişliye zıt işlesin ve «trak» diye parçalanmasın da işlemekte devam etsin.. Efsanevi tecelli.. İşte hadise!..

Türkiye'de hükümet otoritesinin sifira indiği iklim yaşanmaktaydı.

Ve sonra bir iktisadi pozisyon... Olağan bir hâl değil, bir (fenomen) karşısındayız!. Para basılıyor bir taraftan, herkes rezaletinde, zevkinde, safasında, eğlencesinde.. Aç adam yok!.. Kimse demiyor ki, nasıl şeydir bu? Paranın kazandığı müthiş bir yığılış, deveran hızını kesiyor.

Halbuki bu refah yolu sanılıyor. Büyük bir garibe!.. İç içe zıtlar.. Para basılıyor, mevcut kıymet sulandırılıyor, fakat deveran yine de düşmüyor. Bunlar ilâhî cilveler, başka birşey değil.. Bir taraftan para basılırken, utanmadan sıkılmadan, «Enflasyonla boğuşuyoruz» deniliyor. Sen kendi kendinle mi boğuşuyorsun? Emret basmasınlar! Sanki enflasyon Merih'den gelen bir canavar!..

Onunla harbediyorlarL

Manzara budur! Peki, bu deveran nasıl oluyor? Kafamı çatlata çatlata bir hedefe varır gibi oldum: Para muayyen ellerde birikiyor. İşte ka-

46

pitalizmin en büyük hastalığı.. Bir bâtılın, başka bir bâtılı tenkidinde doğru yerler vardır; komünizmin resmettiği kapitalist rejimin en hasta tarafı, bu.. Para muayyen ellerde toplanıyor, o eller de parayı gayrı ahlâki yollarda savuruyorlar.

Meselâ bir aile tipi: Bir kızı var, bir oğlu var. Kızı diyelim, filân müessesede çalışıyor; oğlu da filân resmi dairede.. Baba da emekli... Emekli maaşı olarak meselâ şu kadar lira alıyor: Ailenin geliri bu güya... Kızını de, tahmin edebilirsiniz, ufak birşey tutar. Oğlununki keza... Fakat kızı hususi sanatiyle binlerce lira kazanıyor, oğlu da rüşvetle.. Ahlâkın sifira indiği, rüşvetin ve suiistimalin âdeta aleniyete bindiği bir devirdeyiz! Şehirlerdeki yalancı refah bu yüzden...

Partililerin düne kadar birbirlerini itham -lan:

«Hükümet yok!»

Ben şöyle diyeceğim: Hükümet o kadar yoktu ki, yok bir var oluyordu onun yanında! Ama; şu mesele vardı: «Ey partili, sen hükümet yoktur derken, niçin kendini görmüyorsun? Hükümet olsaydı, seni görür kapatırdı. Şimdi söyle, olsun mu, olmasın mı hükümet?..»

Bu ne dünyadır? Bu, sözde münevverlerin bizi «çağdışı» ilân ettiği, kendilerini «çağıcı» far-zettiği dünya...

Ah, çağ, çağ!.. Çağ, yapılan bir işin mevsimidir. Hayat faaliyetinin iklimidir çağ...

Tasavvufta sofiye «eb-ül vakt» denir. «Vaktin babası»... Çağ işte bu babaların mevsimidir, çöpçülerin değil...

4?

I

Bunlar bütün zaman ve mekânı elinden kaçırmış gerçek zamanlardan yakınlıkla «çağdışı» tabirini kullanıyorlar. Bunlar anaları, babaları ve kahramanlarıyla yüzelli senedir çağ dışında yaşıyorlar! Eğer bizim gücümüz olsa bunları hayvanat bahçelerine koyup, «çağ dışı hayvanlar» diye gösteririz. Mevlâna'nın bir misali var: Bir katır gelir, bir yerde çişini koyuverir. Bir çukur... Çukur dolar, pis bir sıvı... Ve bir çöp düşer üstüne... O çöpe bir sinek konar, kendisini okyanusda zanneder! Harika teşbih!..

İşte bunlar, bizim gibi okyanusda kulaç atan adamlara, «şunlara da bak!» diye alay eden sineklerden başka birşey değildir!..

Bunlar akılcı geçinirler... «Gerçekçi» tabiri ağızlarından düşmez. Gerçek nedir; acaba çilesini çekmişler midir?

Allah'dan başka herşey bâtil.. Gerçeğin izahı da bu kadar... Hiçbir mutlak gerçek yoktur, Allah'dan başlıca.. Gerçek sanılan herşey daha üstün bir gerçeğin mahkûmudur. Allah, hakikat sultanı ve ötesi, her ân değişen tecelliler. Zaman korkunçtur; bir cümlenin başında düşünürken bir fikri, cümlenin sonuna gelinceye kadar onun eskidiğine şahit oluruz.

Gerçek ve akıl... Akılcı geçinirlerin çoğu gerçek akıldan mahrum mahlûklar.. Bir îmam-ı Gazalî'yi, bir (Bergson)u okusalar görürler. îmam-ı Gazalî aklı harikulade izah eder: «Gördüm ki,» der, «Akıl mahduttur, sınırlıdır, yolu ve rolü çizilidir; onunla enlemez.. Anladım ki, herşey Re-

48 sülün ruh feyzine tutunmaktan ibarettir... Ona yapıştım ve kurtuldum.»

(Bergson) da buna mukabil, kendi akliyle o hale getirir ki işi herşeyi ruh sezişine bağlar. Seziş, yıldınlaşmış bedahet hissi... «Akıl diye tek biçime götürücü bir idrak mihrakı yoktur..» der. Devrimize akılcı savunan akılsızlar hâkimdir! Akıl aczini anlamayan büyük akıl yoksunlan...

Rasyonalizm budalalan... Onlar derler ki,

«— Sen akılcı mat ettin ama, metodun yine akıldır; akılcı akılla mat ettin!»

O da meşhur eserini yazar: «Din ve ahlâkım, iki kaynağı...»

Orada şu cevabı verir:

«— Eğer ben akılcı akılla yendimse demek ki, akılcı düşen en büyük vazife dize gelmektir. Nefsini müstakil fakülte kabul etmemektir!»

Bu filozof akılcı bitirerek kaba akıl gururunu yok etmiş ve (mistik) idraki getirmiştir

Bunları sözde gerçekçilere anlatamazsınız. Çünkü hiçbir şey bilmezler. Kelime ve (slogan) ezbercileridirler ve dünyayı bir işportacı lûgat-çesi içinde tasvir ederler...

İslâm âlemini anlattık. Bu âlemde, Türkiye'de birçok eserleri tercüme edilmiş birtakım tipler var..

İsim vermeyeceğim. Serâpâ hamakat ve rezalet! İşte reformculuk bir nev'i bunlardan geliyor. Biri tutar «çorap üstüne mesh caizdir!» der. Öbürü tutar, Mi'rac'm hem cismanî ve hem ruhanî olduğunu reddeder. Rüyaadır, der. Malûm vergileri zekâta sayar.

Ne garip şey; aklın verasına geçen bir mümin artık pazarlık yapar mı? Bunlara anlatamı-

49

yorsunuz, aklın metoduyla anlatamıyorsunuz, akıl üstü vakıayı...

Vell'ye sormuşlar:

«Allah isterse, bir deveyi iğne deliğinden geçirir mi, geçiremez mi?» Cevap: «Geçirir?»

«Nasıl, deveyi mi küçültür, deliği mi büyültür?»

Cevap:

«İsterse deveyi küçültür, isterse deliği büyültür, isterse ne onu yapar, ne bunu yapar, yine geçirir!»

İşte reformcular da bunlar.. Son zamanlarda İslama musallat akılcılar ve güya İslâmı arındırma yolunda olanlar..

Bu pazarlıkçılar, İbn-i Teymiye'den geliyorlar. Bunlar, İslâmı hurafelerden temizlemek dâvasını güderek en büyük hurafeye, akıl hurafesine inananlardır. Sonradan Vehhabiliğin de ilhamını aldığı bir bâtil mezheb sahibi İbn-i Teymiye-ye, Kur'an'ı zahirinden anlıyor. Teksifi hiç kabul etmiyor. Allah'ın arş üstünde istivası bahsinde şu küfrü meydana getiriyor: Minberden iniyor. İstiva âyeti yani bir nevi —hâşâ— Allah arşın üstüne oturmuş, yerleşmiş mânasına., diyor ki: «Benim bu minberden inmem gibi, Allah işte böyle yere iner!»

Ve Muhiddin-i Arabi'yi İbn-i Teymiyye tekfir ediyor. Akıl; kuru, cüce, kör ve topal akıl..

Anlamıyor sütreyi, perdeyi., perdenin gerisindeki ga-mızayı, sun..

İbn-i Teymiyye ekolü bugün Türkiye'de faaliyet halinde.. Hattâ İslâm şairlerinden bildiği-50

miz bazıları bile bunun tesiri altında kalmışlardır. Çünkü, asıl tesir bir kutuptan Vehhabiliğe derken, öbür taraftan Cemaleddin-i Efgahi'ye ve Mısırlı Şeyh Muhammed Abduh'a geçer. Onlardan da bize yönelir.. Bunlar, Batı'ya karşı İslâmı bu yoldan savunacak reformcular..

Neyin reformu efendim?

Reform, üstüne çimento püskürtülmüş ahşap bir bina gibi, binayı kurtarmak için bir payanda demektir. Sen İslâm'da olmayanı, İslâm'a mı hediye ederek onu kurtaracaksın?

Şu kalb dikme ameliyatı var ya hani?.. Nasıl vücudun dehâsı onu reddetmişse, kusmuşsa, İslâm kendisine eklenecek herşeyi gaseyan eder, atar!

Dâva İslâm'ı icad etmek değil, keşfetmek... Bu sözüme dikkat: İcad etmek değil, keşfetmek... İşte beklenen inkılâbın esası ve işte Büyük Doğu... İslâm'ı yenileştirmek değil... Çünkü, o ebedi yeni...

Demin bazı şairler dedim, Şimdi kim olduğunu anlayacaksınız. Şiirini okuyacağım.

Diyor ki:

«Asrın idrakine söyletmelidir islm'ı!...»

Yani bu asrın anlayışına İslâm'ı söyletmeli!.. İslâm'ı güya müdafaa ediyor. Bugünkü asır mı tasdik edecek İslâm'ı?.. Bu İslâm'ı tâbi kılmaktır. Ben şöyle tashih ediyorum:

İslâm idrakine söyletmelidir asrımızı!...

Batı idrakinde Petrol'den başka bir kıymet yoktur.

Bütün mesele burada toplanıyor. Ama dâvayı kökünden ele alabilen yok! Bu türlü müdafaa-acılarındansa hiç olmasın daha iyi... Şu kadar söy-

51

lemek isterim ki, bu ucuzluğun, tavizciliğin sonu hiçtir. İslâm'ın şairliği böyle olmaz, Lebid gibi olur, Hassan gibi...

Hassan Medine'de kıyın kıyın gezerken Haz-ret-i Ömer'e rastlıyor. «Hassan» diyor Hazret-i Ömer, «Niçin şiir söylemiyorsun?» Hassan şu cevabı veriyor: «— Kur'ân İndi ineli dilimi yuttum!»

İşte İslâmî duygu budur, şiir de bu... Demin dedim ki size, «Dâva, İslâm'ı bulmaktan ibarettir.»

Uydurmak yerine bulmak... Ve her şeyi ona uydurmak...

Başboş şekilde ve ne çıkacağını bilmeden aramak yerine âni bedahet duygusuyla İslâm'ı bulmak ve sonra onun sırlarını aramak...

Namütenahi aramak.. Ve olanca saffet ve as-liyetiyle İslâm'a perçinlenmek.. Hiçbir nokta üzerinde bir uydurma kabul etmemek.. Bulmak ve bu buluşun yeni adamını meydana getirmek.. Yeni adam.. Pörsümeyen yeniyi bulmak ve onun adamı olmak!..

«Bu yeni adamdan neler bekliyorsun?» dersiniz, kılığıyla, kıyafetiyle, yüzüyle, tebessümüyle, kültürüyle, şehriyle, binasıyla, lehçesiyle, her-şeyiyle yeni adam derim. Bütün Garba «al sana işte adam...» diyeceğimiz adam!..

İnkılâp, bunun inkılâbı.. Türkiye'den beklediğimiz inkılâp.. (Toynbi) diye bir İngiliz mütefekkeri, tarihçisi var.. Yakında öldü, gözünü bizim yazılarımıza kadar uzatmış bir insan.. Şöyle söylüyor :

«— İstikbâl İslâm'ındır! diyor; Avrupa her-şeyi tecrübe etmiştir, bir tek etmediği o kaldı.»

52

Evet, İslâm, 16. asır sonlarına doğru temsil kadrosunda zaafa uğramıştır. Ama daha sözünü söylemiş değil. Son sözünü temsil kadrosunda ve yeni telâkkiler önünde henüz söylememiştir. Bu son sözü söyletecek nesli yağurmaya çalışıyoruz.

«Büyük Türkiye» diye bir rüya görüyorlar.. Onun tahlilini yapmak, terkihini yapmak lâzım.. «Büyük Türkiye»den ne anlıyorlar? Sadece lâf mı? Neyle «Büyük Türkiye?».. Yani bugün, senede iki milyon çocuk fazlası veya şu kadar ton insan gübresi meydana getiren Türkiye mi büyük Türkiye?..

Büyük Türkiye, ruhların tam bir imarından sonra, onun kölesi olan makineyle ve bütün ilimlerin kıymet ölçüsüyle, «minicik bir ülke de olsam, işte insan haysiyetinin biricik temsilcisi ülke benim» diyecek olan Türkiye'dir.

Böylece «Büyük Türkiye »yi realite dışına çıkara çıkara, Büyük Türkiye ümidini kaybettiriyorlar bize! Ve maalesef bizden sandığımız bazı dâva sahipleri, işi asıl dâvayı harcamakla yürütmüş ve ümid kapılarını sürgülemiştir.

Batı, makine âlemine ve yeni keşiflere hükmedecek. Bir mânevi destek arıyor. Bu desteği filozoflar veremez. Ancak din heyecan ve ahlâkı.. Dine dönme ve anlama çağında Batı.. Bunu anlamıyor, en ileri çağ savunan bize «çağdışı» diyenler...

Tek yol dine dönmek.. Tek din İslâm!.. Mânasını yıktığımız ve yaktığımız cami..

Batı O'nun eşiğinde.. Ya biz neredeyiz?. Artık "Peygamber yok, mutlak olarak yok, mücte-hid de yok.. Ya ne var? Muayyen sahalarda di-

53

nin hikmetlerini en doğru anlayışla cemiyete (aplike) edecek ve insanlara yaşanmaya değer hayatı bildirecek fikircilere ihtiyaç var...

İslâm eskilik ölçüsüyle ezel kadar eski, yenilik ölçüsüyle ebed kadar yenidir.. Bunu anlayacak ve anlatacak cihan çapında fikircilere ihtiyaç.. Yoksa, her biri mukaddes kaidelerin papa-ğanvari ezbercilerine değil.. Bu noktada, İslâm .hikmetlerini temsil noktasında, sıfır hâlimiz...

Mütefekkir yetiştiremiyoruz. Çıkanlar da hep sahte.. Müçtehid yok; ancak hakkıyla yerine getirilmiş içtihadların yenileyicisi var...

Bir konferansında, izmir'de biri kalktı ayağa, bana dedi ki:

«— Müçtehid devrimizde gelebilir mi, gelemiz mi?»

Ona şu cevabı verdim :

«— İctihad yolu açıktır. Fakat, şartlan o kadar uzaklaşmıştır ki, hemen peşin söyleyeyim artık gelemiz! Şu sebepten gelemiz; bir Arap ati düşünün, bu at bir atlıkarınca kadar küçülmüştür. İşte bu Arap atının, atladığı yükseklik de ortada duruyor. Atlat bakayım karıncaya! Karıncanın atladığını göreyim, içtihadta evet diyeyim!»

İctihad kapalıdır. Çünkü, o müçtehidler, o pek büyük zatlar gereken herşeyi amel ve itikad sahasında noktalamışlardır. Ama bir saha açıktır! : Beşeriyetin terakki ettiği yollarda bütün kıymetlerin İslâmî ölçülere vurulması.. Bu da yepyeni bir ideolojik zuhur.. Bunun kahramanlık payesi pek büyük olacaktır.

Fakat gelecek sistemin istiklâli olmayacak -tır: Sadece İslâm... Kaybedilmiş saffet ve asliye-tinin iadesiyle İslâm!..

54

Bu büyük zuhurun da vatanı Türkiye... Ne hazin! Cüceler âleminin en hazin hayatını yaşayan bu yerde, devlerin devine ait memuriyet de Türkiye'ye düşüyor! Çünkü, Abbasiler'-den sonra Türk'ün eline geçen İslâm'ın kılıcı, şimdi «fikir kılıcı» olarak Türkiye'de parlamalıdır.

İslâm, Türkiye'de bozuldu ve her yerde bo-zuldu; Türkiye'de düzelmelidir ki, her yerde düzelsin!.. Nasıl, bir modelden maketleşerek bütün Arap alemiyle, İslâm âlemi bozulduysa ancak Türkiye'den çıkacak yeni modeli tatbik suretiyle kendisini bulabilir. Ondan sonra milyara yaklaşan İslâm nüfusu, dünyaya sözünü söyler. Genç adam!

Bu sözlerimin sorumlu muhatabı sensin! Şöyle başlamıştım sözlerime : «Aziz gençlik ve çile çeken mü'minler deme-UL»

Işıklar içinde, bir taraftan düdükleler çalınırken, ancak kaptanların anladığı mânada gemi yavaş yavaş batıyor ve salondakiler çılgınlığı basıyor:

«— Batıyoruz, kurtarıcımız nerede!...»

İşte bunu gören cins kafa (Toynbi) diyor ki:

«— İstikbâl İslâm'ındır!..»

Ama şu sefil temsil kadrosundaki İslâmın değil..

Dünyanın hali bu... Bizse bu cüceler ikliminde, yangın yerinde, duvarları fildişinden, camları billurdan bir saray hayalindeyiz. Yeni dünyayı modellendirecek bir saray...

Cücenin iddiasına bakın!

Öyle değil!.. Zıdlar arasındaki ahenkten bahsettim; lâfla peynir gemisi yürümez! Bunu kitaplık hacme dökmek lâzım.. Bugünün genci ne elim

55

bir vaziyettedir ki, bizzat kendi hocasının sıfatları ta'lebesini iğrendirmektedir. Nasıl itaat eder, (eslim olur böyle bir hocaya?

Bugünün genci kendisini, sokağa, kadın bacağına, sinemaya, şuna, buna, hayata karşı müdafaa edebilecek bir zırhın içine girmeye mecburdur. O zırhı da kendisinden başka giydirebilecek yoktur.

Tekrar ediyorum: Allah'ın tecellileri hiçbir hesaba gelmez. Elbette kapılar açılır ve günü gelir herşeyin...

Yol bir tane; başka hiçbir yol yok!

Yol O'nun, varlık O'nun, gerisi hep angarya. Yüzüstü çok süründün ayağa kalk Sakarya...

Bu şahlanışın kademeleri şunlardır:

1 — İçeride kaba softa ve ham yobazı tasfiye...

2 — Yine içeride Batı maymunluğu nesillerini kurutma..

3 — ' Ve yine içeride maddede ve mânada kâşif bir nesle maya tutturma..

4 — Dışarıda ve İslâm âleminde tam bir ruh ve el birliği ile yekpareleşme hamlesi..

5 — İslâm milletleri arası,, merkezi Medine, Büyük İslâm Şûrası ve bu şûrayı en güçlü bir şekilde müeyyidelendirmek...

6 — İslâm dünyasını fikirde ve maddede hiçbir şeye muhtaç olmayacak seviyeye yükseltmek.

Eşya Ve hadiselerle hâkim kılma ideali..

56

7 — Ve dışarının dışarısında Batı dünyasında model insan ve cemiyetin vitrinlenmesi ve mânâ silâhiyle boy göstermek..

8 — Batıya, sayısız fikir mezhepleri halinde özlediği ne olmuşsa esas ve asıllarının İslâmda ve hangi illet ve belâyâ uğramışsa ilâç ve devasının yine İslâmda bulunduğunu gösterici bir ide-olocya gergefi işçiliği..

9 — Azami ve nihai hürriyet içinde nefsanî ve zümrevî başıboş hürriyetten uzaklık ve gerçek hürriyeti hak ve hakikatte aramanın sistemi..

Bu basamakların her biri öbürüne ulaştıncı.. Cennete namzet dünya ancak bu yoldan gerçek leştirilebilir.

Bazen en uzak ve en yakın birbirine bitişik gibidir. Aç adamın rüyasında kendisini ziyafet masasında görmesi, hayalini gerçekleştirmeye davet edici bir vaad ve işarettir. Tek tarihî seyr ve memuriyetimizi kavrayalım ve içice 9 duvarlı hapisanemizin engellerini yıkmayı bilelim.

Hak yardımcımız olsun ve özlediğimiz gençliğe yol versin!..

57

İ

YOLUMUZ HÂLİMİZ ÇAREMİZ

Şu insan... İnsan dedikleri varlık... Sadi'ye sorarsanız «Tek damla kan ve bin tane kaygı»... Eski Yunan hakimi (Solon) a göre, o,, bir arızadan ibaret... Bazı filozoflar ise insanı «Metafizik hayvan» diye tarif ediyorlar. Metafizik... Yani fizik ötesi... Hem hayvan hem de onu aşmış olan bir nesne... Bu tarifler, filden birer kıl koparır gibi birşey, hakikî tarif değil... İğne ucu kadar gözümüze bütün gök sığıyor. Bu ne büyük hayret? İki derimizin arasına bir sigara kâğıdını koysalar, derimizin şuuru bunu tefrik edebiliyor, ayırdedebiliyor. Körlere dikkat edin. Piyango satarlar, tki tane mi, bir tane mi?.. Verilen para beş lira mı, on lira mı... Hemen farkedeler, zekâları derilerindedir. İnsanda, kendisini ve kendinden gayrini görmek şuuru apaçık bir vakıa... İnsan, içine doğru bir iç dünyayı ve dışına doğru da, işte, gördüğü büyük kâinatı hissediyor ve burada kendi mevkiini arıyor. Şu halde insanda kâinatın hülâsası, özü, gibi birşey görüyoruz. Tasavvufa sorarsak o bunu çoktan halletmiştir. Her şeyi hallettiği gibi... «Âlemin küçük nüshası»... İnsan budur!..

İnsanda ilk soru:

«— Kimim, neyim, nereden geldim ve nereye gidiyorum?.. Vazife ve memuriyetim nedir?..»

61

İnsandan çıkıp da insanı saran mefhumlar arasında, zaman, mekân, ölüm, hayat ve daha niceleri... Varlık ihtiyakı, yokluk korkusu... Başlıca iki mesele... Burada karşımıza müsbet ve menfî iki kutup çıkıyor. Bu iki kutup arasında, tıpkı elektriği meydana getiren kutuplar gibi bir büyük cereyan var... İşte buradan giderek bütün kâinatı kaplayan iki esaslı varlık üzerinde duruyoruz. İkisine de varlık diyoruz, fakat birinin ismi yokluk... Vücut ve adem... Varlık ve yokluk... Yokluk da bir var... Bunun büyük felsefesine girmeyelim. Yokluk da kendi kendine olmak iktidarında değildir. Ve Allah'ın mahlûku olarak vardır. Aydınlık ve karanlık... Ulvî ve sefil... Ve orada insan... Bulmaya memur insan... İnsan, nefesine ve nefsinin dışındaki kâinata baktığı zaman, hemen anlar ki, kâinatta mutlak bir şuur ifadesi vardır ve o insan orada müessir kuvvetinde bir eserdir. Tesir edici eser... Ve en aşağıdan en yukarıya doğru bir terakkî memuriyeti... Bu umumi girişten sonra bizim insan anlayışımıza gelelim.

İnsan, Allah'ın, Ayetle bildirdiği gibi «Allahın halifesi» dir! Yeryüzünde en aşağıdan en yukarıya doğru terakkide ilâhî hikmetlere doğru mütemadiyen yükselmeye memur mahlûkların eşrefi... Hemen her konferansında söylediğim gibi, Allah diyor ki:

«Emaneti dağlara, taşlara teklif ettik, korktular, kabul etmediler. İnsan ki, zalûm ve cehûl-dürt kabul etti...»

62

O emânet, ilâhî emânettir. Allahın halifesi olmak derecesinin mesuliyetinin emaneti... İşte, yine Kur'anda gördüğümüz gibi, «safillere red-dolmuş» var... En büyük mânada yaratılmış ve safillere reddolmuş... Şimdi bu safilden o ulvîye gitmek... İnsan budur ve memuriyeti bundari ibarettir! Böyle olunca bütün dünyada, kâinatta, yalnız iki yol çıkıyor. Biri vücuda giden yol, öbürü ademe... Vücuda giden yol, tek... Ademe giden yol, namütenahi... Ama oda tek, ademe gitmek noktasından... Hak bir, bâtil sayısız...

İnsanoğluna Allahın rahmeti peygamberle-riyle tecelli etmiştir. İlk insan peygamber olarak yaratılıyor... İlk insandan itibaren de, bizim Gaye-İnsan ve Ufuk-Peygamber dediğimiz Kâinatın Efendisi, Efendimiz, Adem Peygamber'den itibaren kendisine gelen yolun, başta ve sonda tek sahibi... Başta ona doğru giden bayrak, peygamberden peygambere el değiştirerek onda karar kılar. Onun için o bütün zaman ve mekânın Peygamberidir!.. Bu bir asma köprüdür ki, ayaksızdır. Ezelden başlar, ebede kadar gider. Yol odur ve onun yoludur! Bizim de yolumuz esasta ve mücerrette budur! Demin bahsettiğimiz kutuplar arasında ebedi bir kavga, bu saf iller dünya smda mukadder... Bu vücutla adem arasındaki kavgadır! Adem de kendi şubeleri içinde birbiriyle kavga eder. Hz. İbrahim'in karşısında Nem-rud'u, Hz. Mûsâ'nın karşısında firavunu, Hz. İsâ'nın karşısında Roma'yı ve yoptekûn zaman ve mekânın Peygamberi karşısında, topyekûn sözde medeni küfrü... O devirde insanlığa bir kısa göz atalım... Çin, Hind, Babil, Suriye, Eski Yunan, Roma ve Avrupa... Baştan başa sapıtılmış insan-

lık... Kül haline gelmiş eserler, kendisini kaybediş ve bulamayış, tıkalı yollar ve büyük kördüğüm... Bir kılıç kalkıyor. Bu kılıç, kızıl tüylü devenin Süvarisi, kaç bin saidenin haber verdiği Son Peygamber'in... Kılıç iniyor ve bütün düğümler çözülüyor. Dikkat ederseniz, herkes kendi hakikatine gerçek diye bakar. «Hakikat yoktur!» diyen, «Yoktur!» dese, o da onun hakikati olur. Hakikatin dışına çıkmanın imkânı yok... Bu da Allanın gayet ince bir kemendi... (Sekspir) diyor ki:

«— Hakikate mutlak zıt söz söylemek mümkün değildir!»

Bu, insanoğlunun her işinde, her davranışında çilesi... Nihayet bütün insanlık topyekûn bütün müesseseleriyle bir şeye talip; pörsümeyen yeni, bayatlamayan eski dâvası... Duraksızlık, ebedîlik, geçmeyen ân, solmayan renk, kesilmeyen, çizgi, batmayan güneş... Herkes bunu kendisinde zanneder. Yol, her yolda, gaye bakımından budur. Fakat hakikatte tek... Tek olarak biz onun ismini söyleyebiliriz.- «İslâmiyet»... İlk peygamberden Sonuncusuna kadar yol tektir ve budur! Bizim yolumuz da bu... Ama hakikatiyle bu... Temsil mânasına değil... Bunun gayesi ebedî yeni ve ebedî ileri...

Bir hadis meali söyliyelim:

«— Bir günü bir gününe eş geçen hüsrandır!-»

Bu hadîs kadar zamanın sırma ifade edebilecek hiç bir ölçü gösterilemez. Tek mesele, yaşanmaya değer hayatı bulmak... Bütün dâva bu-64

rada... (Epikür) gelmiş, (Epikürizm) diye bir felsefe getirmiş... Ömer Hayyam gelmiş, sabahla akşam arası gününü gün etmekten bahsetmiş... Bunlar, ne gaiplerin zararını delip ebedî nimeti göremeyenlerin intiharından başka bir şey, ne de insanoğlunu zaptedebilecek kıymette... Eğer, muhal farz, —muhal farz dedikten sonra her şey söylenebilir— bu hayattan ötesi olmasaydı, bir ân bile yaşamaya değmezdi bu dünya. Gidip kuburda intihar etmek müreccah olurdu. Fransızların (Rembo) diye bir şairi vardır... Bugün modern geçinenlerin en ileri modern kabul ettikleri bir şair... Şu sözü söylesin:

«— Hakikî hayat bu gördüğümüz değildir! Bu gördüğümüz hakikî hayatın küçücük haberinden ibarettir.»

Ve ilâve eder.

«— Yaşamak, yaşamak üstü yaşamaktır!»

Nihayet bu hayat, su üzerine yazılmış bir yazı gibi, bütün kıymetsizliği içinde, ebedi kıymete yol verici bir mâna olarak da büsbütün kıymet kazanıyor... Ve dünya ile ötesinin hakkını vermekten ibaret kalıyor... Bütün mesele...

Onun da hadîsine mâlikiz:

«— Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya, yarın ölecekmiş gibi ahiret!..»

Bundan muazzam hikmet söylenemez!.. Ebedî hayat neşesi içinde dünya vazifesi ve maddenin zaptı, teshiri...

Bugün Avrupa'nın yaptığı şey... Yalnız o, maddeyi zapt ve teshir ediyor fakat onu, bir ru-65

hun emrine veremiyor. Bir iman emriyle idare edemediği İçin de en büyük buhranını yaşıyor. Sırat-ı müstakim, zıtların —vücutla adem sırrı— arasındaki ahengi tutma meselesidir. O âherik tutulduğu zaman sırat-i müstakim meydana çı- kar. Bu, insana kıvrımlı bir yol gibi görünür, fakat bir ipliğin gergin hali gibi dümdüz bir yol... Demek ki, dâva İslâmiyeti olanca asliyet ve saf-fetiyle görmekte, anlamakta ve benimsemekte karar kılıyor. Görünüştteki örnekleriyle değil...

Bu yolun, biri esas ve nirengi noktası, öbürü de tam bağlılık belirten iki ayrı devresi var tarihte...

Esas olan, nirengi noktasını teşkil eden saadet devri.; Ve onu takip eden bazı devreler.. Dört Halife Devri, *Emevi ve Abbasîlerin müspet cepheleri... Öbürü Osmanlı Devletinin kuruluşun dan

Kanuni'ye kadar gelen devre... Saadet dev ri, Allahm Resulünün, —salat ve selâm ona olsun— «— Dünyanın saffeti gitti ve kedureti, acısı, acılığı baki kaldı.» Hadîsi ile sabittir ki, O Son ve Mutlak Peygamberdir ve dünya bir keder âlemidir. Kendi teşriflerinde bile dünyanın sonu gelmişti. O

devirde ruh ve aksiyon noktasından İslâmı temsil, kemâl halindedir. O kadar ki, bir ân, bir ân Allahından ve Resulünden gayri hayatı olmayan sahabî, hayatını gaflet içinde zanneder ve birine rast geldiği zaman şöyle söyler: «— Gel seninle bir kenara çekilelim de bir ân iman getirelim.» Ve halimizi düşünelim. Bu saffet devrinin kumandanı atını Büyük Okyanus'a sürer «Al-lahım! Karşıma bu deryayı çıkarmasaydın, senin namını daha ötelere götürürdüm!» der.

86

İslâm ruha o türlü bir feyz, bir cevher halinde girmiştir ki, benim eski bir teşbihimle bir kum tanesinin içine Elhamra Sarayı sığmışfır! İlim, bütün müsbet bilgiler İslâmdan başlar. Avrupalı o devirde domuzlar gibi ağaç köklerini kemirirken Harun Reşid Alman Büyük İmparatoru (Şarlman)a, oniki kapısı olan ve her saatte kapısından başka bir timsal çıkıp tekrar içeri giren meşhur saatini göndermiştir. Bu ruh, (Rönesans) a, bugünkü Avrupa'yı meydana getiren ilim ve fikir hareketine temel olmuştur.

İslâm yürüdü ve İspanya'yı aldı. Kıskaç... İslâm kıskaçı... Ama sonra?.. Sol tarafta Puvatya'-da kıskaç kırıldı. Bildiğimiz (Şarl Martel) vak'a-sı... Harbi kaybettik... Müslüman olarak, kavim olarak değil... Ve oradan, sol taraftan ric'at başladı. Sonra muayyen ruhî inhitatlar yüzünden imanda bir büzülme... Osmanlı İmparatorluğuna kadar... Ve Osmanlı İmparatorluğu'nda bir fıskırış daha... İşte, ikinci devre dediğim nokta... Kanuni'ye kadar gelen vecd ve aşk...

Devletimizin, başından bugüne kadar, beş yolu var İslâm noktasından... Birincisi asfalt cadde... Kuruluştan Kanunî'ye kadar... İkiyüzelli yıl... İkincisi toprak ve bataklık yol... Kanunî'den Tanzimat'a kadar... Üçyüz küsur yıl... Üçüncüsü kayalık ve çıprılı yol... Meşrutiyete kadar yetmiş yıl... Dördüncüsü Meşrutiyetten Cumhuriyete kadar... Onbeş yıl... Keçi yolu... Ve nihayet Cumhuriyetten bugüne, şu kadar yıl... Köstebek yolu...

Şimdi asfalt caddeye kısa bir göz atalım. Aşk, vöcd, iman, ahlâk, nizam çıgın... Kanunî'ye kadar... Yıldırım zamanında bir boşluk vardır o za-

67

man... Ve bir büyük inhitat, çukura düşüş... Fakat cemiyet kuvvetli... Tekrar çıkış temin edilir. Bir İmamı Buharî ve Yıldırım, karşı karşıya her-şeyi halleder. Yıldırım... İlk içki içen padişah... Bursa'da Ulu Camii yaptırdığı zaman yahmda İmam-ı Buharî... «Nasıl oldu Efendi Hazretleri?» der. İmam-ı Buharî de hemen yapıştirir: «Fevkalâde olmuş ama yanında bir meyhane eksik!» «Nasıl olur, Allahm evinin yanında meyhane olur mu?» diye hayretler içinde mukabele eder Yıldırım... Koca Emir-i Buharî döner, «Asıl Allahm evi senin kalbindir!» der; «Sen onu pisletiyorsun da mescidin yanına bir meyhane eklemiştin ne çıkar!»

Ve Yıldırım ağlar... O devir böyle bir devir... Din ve din temsilcisi tamamen hür, müstakil, ölçü herşeyin fevkinde...

Fatih, Hızır Bey diye bir hakime mâliktir. Bir gün Padişah bir hıristiyan mühendisin herhangi bir sebepten kollarını kestirir. Ve hıristiyan mühendis doğru şeriat mahkemesine... Fatih gelir, mahkemede Hızır Bey'in karşısında oturur. Hakim «Ayağa kalk» der koca Sultana; «sen mu-rafa-i şer üzresin!..» Yani, kötülükten murafa ha-lindesin!.. Ve Fatih'in de aynı şekilde kollarının kesilmesine karar verir. Bu büyük adalet karşısında hıristiyan o kadar kendinden geçmiştir ki, ağlayarak «Helâl ettim!..» diye bağırır; «Helâl ettim ve müslüman oldum!..»

Buyurun, mukayese yapın!.. Ve daha binlerce misâl...

Bugün bir Anadolu köyünü geçtiğimiz zaman, bir minare görüyoruz. Ve etrafında halkalanmış evler... O minare, bir müdir fikir gibi oturtul-

68

muştur yerine... O ne muazzam devir... Bugün ne kaldıysa, o devirden kalan bozuk paralar, metelikler halinde kalmış bulunuyor. Eğer bu dakikada, şu şartlar içinde, şu konuşmayı yapabiliyorsak, yine o devirden kalan ahlâk bakiyesinin gayretiyle... O devrin içtimai tipi, ortalama ifadesi ile derin ve gerçek mündir. Süleyman Çelebi, Aşık Paşa, Mevlâna, Yunus Emre, Fuzulî, Baki, Sinan, Müftü-yüs-Sakaleyn Ebussüud Efendi, Barbaros... Hepsi, her tarafı tamam, yekpare, sınıksız muhkem cemiyeti, direk direk temsil ediyorlar.

Oradan toprak ve batacak yola geçelim. Artık bozulan yolların tek tek mesul ve müsebbip tipleri... Bu tipi ham ve kaba softa diye isimlendireceğiz. Bu tabiri söylediğim zaman her yerde bir parantez açıp ilâve ediyor, her defa şunu söylüyorum, söyleyeceğim!.. Eğer ham ve kaba softayı din inceliklerini, hikmetlerini anlamamak, görmemek ve dini başarısından mahrum etmek mânâsına alırsak, ona en çok düşman biziz ve bu ismi kullanmak bizim hakkımızdır; küfrün değil!.. Şu farika ile konuşmak lâzımdır! Bu ismi tesbit etmek lâzım... Bu ham ve kaba softa aşk-sızdır, vecdsizdir, hikmetsizdir, fikirsizdir, ruhsuzdur, kabuk bağlıdır ve posa geveleyicisidir! Ruh eksildikten sonra, işte bunlar ortalığı kapladılar. Allahm tefekkür emrine karşı bu tip, fikirden bucak bucak kaçar ve korkar. Şeriatın akla hak verdiği yerde akıl müstakil ve cesurdur! Hakkını almadığı yerde ise, iki büklüm ve yok... Aklı böyle anlamak lâzımdır!..

O devirde, Fatih'le beraber, fakat inkişafı Fatih'ten sonra (Rönesans) başlıyor ve bu koca

69 vakıa karşısında bizde bir nefis muhasebesi ol muyor. Biz bunun kendi hakkımız olduğunu anlayamıyoruz o devirde... Avrupa inanmadan yapandır!.. Bizse güya, inanıyoruz da yapmıyoruz! Ve feci dünya ihmali... Herşey berbat... Ta-rikatler bozulur ve öz vatanının işgalcisi bir tip peydah olur. Yeniçeri... Bu tipin nakaratı, diline doladığı kelime, «söyletmen vurun!» dur... Tarihte Roma'dan «vur, fakat dinle» diye bir ses duyulur. Bizdense «söyletmen vurun!..» Söylerse hakikati söyleyecektir çünkü... Bu acjeta bir itiraf gibidir. «Söyletmen, vurun...» Ve buna tahammül olunur.

Bir bid'at anlayışı çıkar!.. Dine, bid'at (yenilik, dinde yenilik) değişiklik sokmamak, dünyanın en güzel ölçüsüdür. Fakat yanlış anlaşılırsa dünyanın en kötü ölçüsü olur. Su dolu bir küpte bid'at, deliktir. Su küpünde en küçük deliğe tahammül yoktur.

Fakat küpün kuvvetini artıracak bazı maddelerle onu kaphyacacak olursak, bu bid'at değildir. Bid'at anlayışı büyük bir dâva... O zamanın ham ve kaba softası, sade, dine zammederek, olmayan zamları yaparak bozmaz,- bir de indirir, tarheder. tki tane fetva vardır ki, bizim tarihimizde, birer küfür nümunesidir. Bunlardan biri Ni-zam-ı Cedidin kaputuna bile küfür diye bir hüküm yapıştıran meşhur fetvadır. İkincisi de Ab-dülhamid gibi bir eşi gelmemiş bir din bağlısını, şeriat kitaplarını yakmış olmakla itham eden İttihat ve Terakki Şeyhülislâmının fetvası!.. Din yönünden inkılâp asıl o zaman olacaktı Olamadı...

Nihayet kayalık ve çukurlu yol... Bu Tanzi-mattan Meşrutiyete kadar gelen yoldur. Tipler deri üstü, idare-i maslahatçı... Köle mukallit tipi... Batılının maymunları canlı canlı avlama usulüyle alâkalı teşbihim malûmdur!., tşte Tanzimat tipi. Batının kötü tarafına bu maymunlar gibi yakalanmış mahlûklardır!..

Ve maymunlar nesli devamdadır... Bunların dünyaya bakışı, politikası, şu hükümde toplanır. Güya lâfızda dinlerine merbuturlar. Fakat din artık ruhta sultasını, müeyyidesini, otoritesini kaybetmiştir! Zaten tiplerinden de bellidir! Bir pantolon, bir fes, garip birşey... Altı kaval, üstü şişhane... Vücudunun, her tarafı birbirine hayrette... Avrupa'ya «düvel-i muazzama» derler. Bir düvel-i muazzama, korkusudur gider. Hiç bir şahsiyet ifadesi yoktur ve bunu masonluk, yahudi-lik, (emperyalizm) ajanları idare eder. İşte tarihin en büyük kurbanlarından olan İkinci Ab-dülhamîd bu gidişe «dur!» dediği için lekelenmiştir.

Ve böyle bir cemiyete, Avrupalı lâyık olduğu ismi takar: «Hasta Adam!..» Bu hakedilmiş bir isimdir!.. Masonlar ve kışkırttıkları hürriyetçiler haddizatında bir şeyin düşmanıdır: İslâm... Fakat bunu söyleyemezler!.. Şunu veya bunu yaparken gayenin ne olduğuna dikkat etmek lâzımdır!.. Tıpkı bilardo oyunundaki gibi...

Tanzimattan bugüne ne yapılmışsa, kendisi için değil, İslâmiyete karşı olduğu için yapılmıştır. Ve hürriyet... Bu, bizim öteden beri içine düşmemiz için Avrupalının kurduğu ökse olmtts-!ut\ Avrupalı kendisi için deva olan ilâçları bi-

73

1

zım için zehir olarnk ihraç etmeyi pek iyi bilir! Gerçek ve köklü hürriyet nedir?..

İslâmiyetin saffet devrine baktığımız zaman hürriyetin ne demek 'olduğunu anlarız. Hz. Ömer konuşur*. Biri de mütemadiyen: «Allahta-n kork ya Ömer!.. Allahtan kork ya Ömer!» der durun Ve mânâsız söyler bunları... Ashaptan biri kalkar der ki; «Nedir senin bu bunaklığın?.. Boyuna Allahtan kork ya Ömer diyorsun!..» «İBifak konuşsun» der Hazret-i Ömer; «Bizim vazifemiz doğruyu söylemeye çalışmak... Onun vazifesi de mütemadiyen bunu söylemek!..»

Hürriyet, Hakka bağılıktan sonra, Hakkın müsaade ettiği daire içinde ferdin ihtiyarıdır. Biz hürriyeti, nebat hürriyeti ve en güzel ifadesiyle «hayvan hürriyeti» diye alıyoruz. Böyle hürriyet olmaz!.. Doğrusunu söylemek gerekirse, hürriyet, hakikate esarettir!.. Hakikate esir olan hürriyetini Allahtan alır!.. Ve eşek hürriyetiyle hür olmak isteyenler, nihayet felâkete giderler. Biz eşek hürriyeti ile hür değiliz; Hakka ve hakikate esiriz. Onun için de herkesten daha hürüz.

Batının felsefe sistemleri mütemadiyen hakikati aramada ve tecrübede... «Bir kötüyü göreyim, ondan sonra iyiyi arayayım.» diye, —sabit noktadan çıkmak yerine— hakkı çokta aramanın sistemini belirtirler. Halbuki hakikatma malik olan için mütemadiyen yorulmaya lüzum yoktur? Yol tektir. Doğrunun etrafında insan, hakkı olan dairede tamamiyle hürdür!..

İşte, Tanzimata ve Meşrutiyete yakın günlerdeki hürriyetçiliğin bütün izahı:

Türk Milletini, Türk İmparatorluğunun Avrupa'yı titreten hakimiyetini, millî birliğini, vahdetini çözmek için uydurulmuş bir yem!.. Hepsini hu kadar!..

Ondan sonra keçi yolu başlıyor... Meşrutiyetten Cumhuriyete kadar... Züppeliğe kadar varmış tereddidi ve Batı hayranlığı!.. İşte, deminki, maymun misâlinin daha ileri nev'i... Artık din, İslâmiyet, itiraf edilmeksizin, dadı, haminne, ah-çı, uşak, çöpçü, hamal, ayak takımı işi telâkki edilmeye başlanır. Ama söylenmez bu... O zamanın bir edebiyatı vardır ki, insan üstüne tükür-se tükürüğüne acır... O kadar aşağılık bir tak-lit... Şimdi edebiyat meselesi üzerinde değiliz! Orada derinleşmeyelim. Kadın kılığına bakın o devirden bu devire: Ferace, derken çarşaf, sonra tango çarşaf, derken manto, derken büsbütün açılış ve anadan doğma halden beterine'geçiş... Batılılaşma dâvasından en manalı örnek bugünün kadmr... Saç, baş, kirpiği, burnu, dişi hep takma...

Batının oluş çilesini bilmeden ve görmeden hayatı onun muzahrafatında arayanlar...

Bunlar, kartpostal üzerinde Paris'i görüp de Paris'de yaşamış olmanın iddiasında adamlar...

Avrupa'yı kat'iyen bilmezler. Ne kaynaklariyle, ne sistemleriyle... Yalnız, bunlarda tek şey vardır: Cesaret... Küfür cesareti... Bunlar, köpekten korkarlar, —Allahım, ne büyük hikmet sahibisin!— Allahtan hayır!..

Bunların içinden neler çıktı, neler... Ve bütün kâinatın, topyekûn kâinatın, yüzüsuyu hürmetine yaratılmış olduğu Ebedî Peygambere bile neler söylemediler ki... Ve onların karşısına, hakikati fikir ve ilim sahasında vazedecek bir gurup çıkmadı, çıkamadı.

72

73

Onlar... Bedavacılar, meccani tipler... Küfrü bir gramofon plâğından alır gihi kapıveren- Ve biz... Çile çekenler... Vaziyetimiz zor... Çünkü biz, yeni, bu memlekette olmayan mânâsına yeni bir şeyi müdafaa etseydik belki alâkayla dinlenirdik.

Ve bizi irca ediyorlar. İrca... Yani başka bir 5;eye indirmek, döndürmek, bağlamak...

Bu dâva, benim eski tabirimle ceplerde kaybedilmiş güneştir!.. İnsan dışarıda kaybettiğini dere tepe arar. Ama ceplerde kaybedileni bulmak zordur!.. Çok defa içimden şu his geçmiştir: Bu memlekette çektiğim çilelere karşılık, dâvayı herhangi bir Batı ülkesinde müdafaa etseydim çok daha büyük alâka görürdüm. Durup bakarlardı «bu"adam ne söylüyor?» diye... Nitekim «Jde-olöcyâ Örgüsü» (Öksford- Üniversitesinde hattâ İsrail'de tercüme edildiği halde, Arap âleminde bilinmemektedir.

Bakın ne haldeyiz?.. Bizi irca ediyorlar dedim... Basite... Ancak beş duyu plânında görülebilen basit şeylere... Üst katta veya bodrum ka-fında namaz kılan, anamız, büyük anamız, hizmetçimiz, neyse, onların haline... Onun için bu dini, bütün saffet ve asliyetiyle izah, sahip olduğumuz bir

şeyken kaybetmiş olmanın zorluğu önünde fevkalâde büyük müşkülât arz ediyor ve biz bundan dolayı Allaha hamdediyoruz!.. Çünkü Allah Kur'ân'da diyor ki:

«Ben kuluma nefsinin çekeceği kadar yük yüklerim!»

Ve biz bu yükü çekeceğiz!..

Şimdi halimizin ikinci noktası, çizgisi... Bize, boynumuza asmaya kalktıkları yaftalar: «Mürteci!..* «Gerici!..» Zaman bir dairedir. Dairenin başı ve sonu nerededir?.. Bu ne ince hesaptır!.. Tıpkı trenin gidişi gibi... İleri... Tren geri döner, sonra yine ileri... Bazen, zamanın treni de mazide kalan kıymetleri almak için geri döner. Onları alır ve tekrar ileri gider. Hep ileri...

Bu nükteleri anlatamazsınız onlara... Bu incelikleri anlatamazsınız... Amele bağlı kalmak mânasına değil, dini anlayamamak mânasına kullandığımız mefhum: Yobaz... O ne kadar taş ka-falıysa, bugünün küfür yobazı ondan bin defa daha taş kafalı...

Bize inkılâp düşmanlığı isnad ederler. İnkılâbı mücerret mânada ele alalım, müşahhas mânada değil... Bilmezler ki, mutlak inkılâpçı biziz!.. Her inkılâbın gayesi; içinde bulunan zamanı aşmak ve 'zamanın üstünde olmak... Eğer zamanı aşmak istiyorsanız, mutlak inkılâpçı olmak istiyorsanız, deminki tabirle pörsümez yeniyi bulmak istiyorsanız, stratosferde oturmak istiyorsanız; gerçek müslüman olunuz!.. Ebedî ilerici ve inkılâpçı, müslümandır!..

Biz bu vaziyetteyken, işin elifbesine ait incelikleri anlatamazken, Avrupa'da iş tamamen tersi... Orada (Morvo), (Moryak), (Blondel) gibi koyu katolikler, hıristiyanlar, mesleklerinin ismine (Modernizm) diyorlar. Onları Fransa böyle anlıyor. Modernler, yeniler... Ve orada komünistler, maddeciler burada bizim mevkiimizde... Yani gerici orada... Öyle itham olunuyorlar. Ne garip tecellidir!.. Bunları anlatamıyorsunuz Avrupa kopyacısına... Avrupa'nın hakikatini anlatamıyorusu-

75 nuz. Ve biz cemiyet içerisinde müslümanım umumiyetle üç vasfı olan «illet, killet, zillet» yaftaları altında kalıyoruz. Ya aliliz, ya kaliliz, ya zeliliz!..

En büyük yoksulluğumuz, matbuat yoksulluğu... Matbuat, şu gördüğümüz matbuat, şu Babîâli... Benim «Bab-ı âdî» dediğim yer... Kuruluşundan bugüne tamamen bize zıt bir müessese...

Tanzimattan beri, birkaç sözde ismi Türk ve müs-lüman insan... Fakat hakikatte yahudi sermayesi, emperyalizm dâvası, âdet ve an'anemizi bozma gayesi ve onun plânı... O matbuat o gün bugün terakki ede ede gelmiştir.

Bir gün, bir gazete, benim için «İşte, sen ancak on - onbeş bin satarken biz yüzbin satarız!..» gibilerden bir yazı yazmıştı.

Cevap verdim:

«Sen yüzbin değil, beş milyon da satabilir -sin.' Beş milyon fahişe işleten bir umumhane beş milyon kişinin vicdanına hükmettiğini iddia edemez!.. Ama benim onbeş bin kişim, öyle onbeş bin kişi...»

Sistemli dindar avcılığı... Hayli zamandan beri ortalığa hâkim geçinenler!.. Aynı, bandonun, mızıkancının önünde koşan sümüklü çocuklar ,gibi meydanlara hâkimdir!.. Gazete onların elindedir. Karikatür onların elinde... Ve dine açık hakaret sürüp gider.

Avrupa'da tahsil ediydim. Bir komünist nümayişi oldu. Hükümet komünistlerin karşısma devlet muhafız kıfalarını çıkardı ve hepsini kılıçtan geçirdi. Ertesi gün de papazlar bir nümayiş yapmaya kalktılar. Hükümet papazlara «sizi menetmek zor...» dedi; «fakat dün onlara bu muarae-

76

leyi yaptık. Siz nümayiş yapmayın!..» Dinlemediler papazlar. Hükümet ne yapsın?.. Yüzlerine, itfaiye ile su püskürttü papazların... Yani kılıç yerine su... Şimdi görür gibiyim.

Hâlâ gözümün önünde papazlar... Üstlerinden sular akararak ilâhîlerini okuya okuya çekip giderlerken birden (Sorbon) Üniversitesinin talebeleri yetişti ve itfaiye arabalarını, hortumlarını makarna gibi kopara kopara (Sen) Nehrine attılar. «Biz papazlara el sürdürmeyiz!..» diye... İşte lâik memleket!..

Halbuki, bizde, her Allanın günü yazar, çizer gazeteler... «Falan imam filân rezaleti yaptı!» diye... Ne o imam, ne o rezalet... Dâva tektir; ve doğrudan doğruya dine hücum davasıdır!.. Ve biz susarız

buna... Biz Müslüman mıyız?.. Bir de aramızda, bizim «sahte Müslümanlar» dediğimiz tipler türemiştir!.. «İslâm Sosyalizmi», «İslâm Demokrasisi» gibi lâflar... Ve daha neler, neler... Bunlar büyük hikmet meseleleridir. Uzun izahlara muhtaç meseleler... İzaha vaktimiz yok... Ama şu kadarını söylemek lâzımdır ki, dünyada sonu «...izm»le biten ne varsa ve ne arıyorsa, aradığının kendisinde olanını değil; talip olduğu cennetin hakikatini topyekûn İslâmiyette bulabi-bilir!.. Ve bu «İslâm Demokrasisi» gibi mânalara gelmez!., İslâmın hakikati mânasına gelir!..

Neticede, birçokları âşık oldukları sistemi, İs-lâmîyeti o sistemin maiyetine vermek suretiyle kabul ediyorlar. İslâm hiçbir şeyin maiyetine girmez, herşeyi maiyetine alır!..

İslâmiyet, kuruluşundan bugüne, üstüne bir sürü pas, kötü insanların pası ve küfü yığılmış olan bir müessesedir!.. Dâva onu, meşhur hey-

77

keltraş (Rodin)in, heykeli bir taş yığınının çıkartması gibi soyup bütün asliyetiyle meydana çıkarmak ve tek noktası üzerinde pazarlık kabul etmemek... İşte böylesine Müslüman olmak!.. Şimdi bunlar bütün kuvvetlerini bir tek kaynaktan alıyorlar. Evvelâ bunu bilelim. Kuvvetlerini nereden alıyorlar?.. Halkımızın ve Müslüman geçinenlerin gafletinden... Biz gafletteyiz!.. Gerçek Müslümanın, meselâ, yatsı namazından sonra gece yarısına kadar ağlaması lâzım gelir her akşam... Gafletimizden alıyorlar kuvvetlerini... Kırk milyon Müslüman var... Ben bir nisbet yaptım. Demin de şurada, perde arkasında konuşurken bu lâfı söylemiştim; hakiki nisbetimiz nedir? Bakarsanız yüzde doksandokuz Müslürnanız. Ben bunlara musalla taşı Müslümanı diyorum. Evet, musalla taşında yüzde doksandokuzumuz Müslü man... Yani haberimiz olmayacak olan zamanda... Bu yüzde doksandokuzun yüzde biri, dinine aşkla, alâkayla, alışmalar ve tesir dışında bağlı olan yüzde biri, bu yüzde birin de binde biri aradığımız gerçek ve hâlis Müslümandır!.. Düşünün kaç kişiyiz? Çok defa arkadaşlarıma demişimdir ki: «Kalabalığımıza bakmayın, —ki bu kalabalık şimdi artıyor hamdolsun— biz bir tekne doluyuz. Bir dolmuş motorunu, ya, doldururuz, ya doldurmuyoruz!» Bir konferansında da şu teşbihi kullandım: Diyelim ki, kırk milyonuz... Ben bu kırk milyonu kırk santimlik bir çubuğa benzetiyorum. Bunun ancak bir santimi derin vâ gerçek Müslüman-dır. Bir santimden çok azı da azılı kâfir!.. Arada otuzsekizbuçuk santim kalıyor. Ne sıcak, ne soğuk... Ne istersen o... îştö kimsesizler diyarı!.. Ve

78

bu ot.uzsekizbuçuk santim üzerinde Rîdip geliyor herkes...

Onları kendinize çekmeye bakini.

Ve çaremiz?.. Baş sual... Anadolu'da nereye gittiysem hep aynı sual... «Ne olacak halimiz?..», «Nedir çaremiz?. Nedir, nedir nedir?..» (Şeks-pjr)in sorduğu da bu, (Sokrat)m sorduğu da... Evet; çaremiz kanun yolundan zuhurdur!.. Kanun yolundan!.. Kanuna tam bağlılık halinde muazzam zuhur!.. Anayasa vicdan hürriyetini, din hürriyetini vaz'etmiştir. Kanuna yalan söylüyor denmez!.. Bize kanunun yalan söylemediğini ispat kalıyor... Söylemediğini veya söylemeyeceğini... Basın Kanununu ve konuşmaların vereceği mesuliyetleri bilen bir insan olarak söylemek isterim ki, göğsünüzü gere gere bağırabilirsiniz : «Ben kanunun doğru söylediğini ispata memurum. Onu tefsire değil!..»

Bugün camiye kilise kadar hürriyet temin etmenin didinmesi içindeyiz ve gerçek Müslüman halinde zuhura mecburuz! Bunun için de kendimizi sahte benzerlerden ayırmak mecburiyetindeyiz ve her şeyden evvel «sardalya kutusu Müs-lümanlar!»nı kendimizden uzaklaştırmalıyız!.. Nedir «sardalya» yahut «konserve kutusu Müslümanı»?.. İzahı: Birçok «Müslümanım!» diyen, bir kutuya benziyor. İçi boş bir konserve kutusuna... İçine kadınların dikiş takımlarını koydukları bir teneke kutu... Ve boyası sıyrık bir «Müslüman» yazılıdır dışında...

İlk iş olarak yılgnlığımızı tedavi etmek lâzımdır!.. Küfrün cesareti ise hayrete şayandır!..

Büyük bir velî «Ben murakabeyi bir kediden öğrendim» der. Deliğin önünde fareyi bek-

79

lerken, her tüyü, her âzası ayrı gerilmiş, tetikte... İrade teşhizi...

Yine bir başka velî: «Ben bir kumarbazdan ders aldım!.. Kumarı bırak dediğim adam, ben ölürüm, her şeyimi kaybederim ama onu bırakmam, dedi. İşte böyle bağlanmak lâzım Hakka!..»
Onlar bâtıla böyle bağlanırlar! Biz güneşleri cebimizde kaybedip kös dinliyoruz!.. Yılgınlığımızı tedavi etmek lâzım!.. Ve bu dâvanın tarihî, içtimaî, ruhî umumî fikriyatına malik olmak...
İdeolojisine... Yani aklımızı işletmek... Devlete, hükümete müdahaleden tamamiyle uzak şekilde, kadrolaştığımızı, batmış bir geminin vinçle sudan çıkarılışı gibi, suları iki tarafa atarak çıktığını göstermek... Bal peteğimizi çizgi çizgi şekillendirmek ve balla doldurmak... Bunun için, yeni kültür ve heyecan neslini, gençliğimizi yoğurmak... Ve mutlaka yepyeni bir gençlik hamur-kârlığma teşebbüs etmek... Bu yoldayız ve in-şaallah muvaffak oluruz.
Bunun için, ruh ve kültür mihraklarını teşkilâtlandırmak lâzımdır. Gazete, mecmua, film, tiyatro, konferans, vesaire... Yani ruh iklimini kurmak için gereken her şeyi, bir mühendis hesabıyla, bir kuyumcu tekniğiyle çizgi çizgi yontmak... Bu işde de İslâm sermayesini harekete geçirmek... Sırası gelmişken söylüyorum: Harikulade ruha mâlik birkaç tüccar müstesna, Müslümanların elindeki sermayeler korkaktır!.. Bir de komünist ve Yahudi sermayesini düşünün siz... Ne kadar faal... Bizim sermayemizde ise şuur yoktur ve bu tek kelimeyle bir faciadır!..

80

Şimdi, bLUün bu yeni oluşlar içinde, bütün ümitsizliğime rağmen, bir müşahade sahibiyim... Bunu ilk defa birkaç sene evvel Erzurum konferansında hissettim. İçimi, bunca çilelere, didinmelere rağmen, büyük bir ümitsizlik kaplıyordu. Ne olacaktı bu hâl?.. Baktım ki, hiçbir şeyi zayi etmeyen Allah, ilâhî muhasebesi içinde, tek noktanın hesabını mahfuz tutan Allah, her şeyi yerli yerine koymuş... Her konferansında tekrar ettiğim gibi, ağızımızdan serseri kuşlar gibi dökülen tohumlardan, kayalıklar üzerinde ormanlar pey-dah olmuş...

Evet, bir yeni nesil gelmektedir!.. Hiçbir rehberi olmadığı halde, Allahın doğrudan doğruya ok gibi attığı yeni bir nesil... Bizimde bunda ufak bir hizmetimiz varsa, ebediyen kurtuluşumuzun berati demektir!..

Her kemâlin mutlaka bir zevali vardır. Her zevalin'de bir kemâli... Bu kadar iniş, düşüş, temenni edelim ki, artık kemâlinde olsun ve çıkış başlasın!.. Küfrün zevali başlasın!..

Bunun işaretleri var önümüzde...

Kendisinden ümit kesilemez olan Allahın selâmı üzerinize olsun!..

8 i

RUH MUVAZENESİ

Bu konferans, çok defa alışılan siyasî ve ucuz bahisler etrafında heyecan kabartma konuşması değildir. Sâf fikir ve bedîî heyecan... Gayemiz bu... Bunun için, zannediyorum, lütfedip buraya gelenler, sadece bir fikir ve bedîî heyecan adına beni dinlemek zahmetine katlanacaklar...

Evvelâ ruh, sonra muvazene...

Ruh nedir? Ezelî ve ebedi bilmece... İnsan yeryüzüne ayağını attı atalı bu suali soruyor-, ve bu sualin cevabını bugün, 20'nci asırda; mutlaka her hâdiseye hâkim, fakat mutlaka kanunları bilinmeyen şey diye veriyor. Ruh; madde üstü, maddeye hâkim, lâtif ve şekilsiz unsur... Maddeyi aşan, maddeyi fıkırdatan ve en büyük hüviyeti görünmez ve görülmez, bilinmez ve kavranmaz oluşu...

Birşeyin bilinmezliği içinde bir «bilinir» tarafı olmak gerekir. Sırların izahı böyle... Sır, bilinmezliği içinde bilinendir. Bir mısramı hatırlıyorum :

«Bildim seni ey Rab, bilinmez meşhur!»

Ruh, bütün eşyayı saran, mânalar âleminin merkezi olmak gerek... Öyle bir merkez ki, bütün madde, emrinde... Madde tamamı ile ona tâbi...

85

Şu, göz dediğimiz âlet var ya; o ne belâlî şey, ne alda;tı.cı vasıta!..

Denizden bir maşrapa su alınca, bütün denizi almış olmak iddiası kadar sınırlı bir vasıta... O, maşrapayı deniz sanır. İşte maddeci ile ruhcu arasındaki en büyük fark... Tasavvufta Allanın niçin

gaip olduğuna dair bir teşhis vardır: «Allah zuhurunun şiddetinden gaiptir!» İşte gözün gururu ve ahmaklığı!..

O günahsız âlet, sahibine göre değişiyor. Sahibinin —ruhu kastederek söylüyorum— gözü ile, kulağı ile, bütün fakülteleri ile maddeye bakan insan, bir şeyin farkındadır ve duygusundadır ki, gördüğü her şeyin bir ötesi vardır. Maddenin kesafetten letafete doğru seyri gibi, herşey o öteye doğru akmaktadır. İmam-ı Rabbaninin tabiri ile «— tnnallahe yetecellâ, sümme vera-ül-vera, sümme vera-ül-vera, sümme vera-ül-vera...» «— Allah, ötelere ötesinde, onun da ötesinde, onun da ötesinde, namütenahi ötenin ötesinde...» İşte ruh maddenin letafete doğru gidişi içinde ve esrarı öteden öteye intikâl ettirisi içinde Allah'la insan arasında, insana tevdi edilmiş en büyük emanet.. Gökler ruh dolu... İnsansa, ayağı toprakta, başı gökte, toprakla gök arasındaki muadeleyi çözmeye ve memuriyetini tayin etmeye vazifeli, herşeyi toplayıcı ve eşref mahlûk... Bir Hadîs-i Kudî şöyle söylüyor, Allah'ın diliyle •. «Ben insanın en büyük sırrıyım; ve insan benim en büyük sırrım!..» Buraya kadar ruhu anlatmış değiliz. Ruhunu anlatmaya doğru —ki anlatılmaz olduğunu evvelâ söyledik— bir plân çizdik. Allah'ın Resulü nü-

86

büvvetlerini ilân ettikleri zaman, yahudiler toplanıyorlar ve kendisinin Nebi olup olmadığını anlamak için sorular yöneltiyorlar. Bu soruların bir tanesi, «ruh nedir?» suali... Mühlet istiyor Allah'ın Resulü ve âyet geliyor. Meali: «De ki ruh, Allah'ın bir emridir ve insanlar ondan çok az şey bilecektir!..»

Asırlar sonra bütün hikmetleri ruhta toplayan Batı felsefesi ve (Bergson) ekolü, Kur'ân'm bu ifadesindeki inceliğe yaklaşmış gibidir. (Bergson) , ruhu, bilinmeden bilinen şey diye tarif eder ve bütün hikmetleri onda bulur. Ruhun bilinmezliği içinde tam tarifini tasavvuftan başka yerde bulamayız. Tasavvuf, Resulün bîatınıdır, şeriat onun zahiri olduğu gibi... Bütün dâva Resulün ruhunda erime, o ruha bürünme dâvası, onu örnek alma dâvası... Tasavvuf insanı derinliğine fethetme ilmidir. Bakınız tasavvufta ruh nedir? Kalb dediğimiz şu et parçası üstüne taalluk etmiş bir nur, bir lâtife... Lâtif olan şey mânasına lâtife... Ruh orada yalnız değil, nefis, ruhun (an-ti-tez) olarak oraya taalluk etmiş bulunuyor. Ruh ile nefis, kalbin hakikatini teşkil ediyor. Ruh "e nefis... Nefis, arapçada şahane bir kelimedir ve garp lisanlarının hiç birinde yoktur. Nefis, zat mânasına her lisanda mevcut, fakat arapçadaki nefis olarak, ruhun makûs kutbunun ifadesi olarak, tek ve şahane mefhum ve yalnız arapçada mevcut...

Ruh, bütün iyiliklerin, olgunlukların ve güzelliklerin merkezi... Nefis ise bütün inkârların, bütün kötülüklerin... Fakat o da ruhun bir ters tezahürü halinde onun mukabil kutbu... Ondandır

87

ayrılmıyor ve insanda toplanıyor, kalb hakikatini meydana getiriyor. Ruh saf mânasiyle, ilmî mânasiyle, dinî mânasiyle alıyor. Kalbin hakikati budur!

Şimdi kalbde toplanan, Fransızların (düali-te) dediği, ikilik halinde birbirinin tersi ve yüzü, fakat bir ahenk içinde iki his merkezi hasıl oluyor ve bunun ahenginden kalb hakikati meydâna geliyor. Kalbteki nur... Şimdi nur üzerinde duracağız. Bu da ne muazzam mefhum. Nur... Işığın ötesi... Işık nurun belki ayak izi, kendisi değil... Işık ne kadar harikalaşırsa harikalaşsın, bir madde parçası... Işığın, izini verip de kendisini göstermediği şey; nur! Denilebilir' ki ışık nurun gölgesi...

Kalbimizde bir nur var; ruh işte budur. O nur olmasa hiçbir şey mümkün olamaz. Göz onunla görüyor; kulak onunla duyuyor, insan o nurla seziyor, düşünüyor ve hareket ediyor. İnsana basit gibi gelen bu ifade çile çekenler için ne büyük mâna ifade eder?

Akıl ne kadar küçüktür! Sırma kaftanlı cüce!.. Biraz sonra ruh ile aklı bir arada kısaca göreceğiz. Nitekim Kur'an'da, Allah kendisini; «Semaların ve Arzın nurtı» olarak ifade eder. O, nurun ötesi... Çünkü hiçbir şey, O değildir. Ondandır, ama O değildir... Burada tasavvufun çok ince bir noktası var. İnsandaki ruh Allah'ın nurundan, kulunda, en üstün mahlûku olan insanda, bir akisten, bir sıçrayıştan ibaret.... Ruhunu, ruhla, ruhî sezislerle izah ediyoruz; yoksa bu dâvayı akılla çözümenin imkânı yok...

Bütün ilâhî sırlar ruhta... Bu işin de en büyük kahramanları tasavvuf ehli... Velîler, yani

Resûlullah'ın bâtın yoluna bağlı olanlar... Onlar ruhun topografyasını] bir harita katiyeti ile çıkarmışlardır. Ve insanı genişliğine değil, derinliğine vâhid hakikat, üzerinde hudutsuz incelemişler, son merhalesine kadar götürmüşler ve tarif etmişlerdir. Ruh, ilâhi nurdan bir akis olunca insanda azîm bir mesuliyet doğuyor. Allah'ın emanetini yerine koyma mesuliyeti... Nitekim Allah Kurân-'da bunu da bir üyetle ifade ediyor:

-Emaneti dağlara, taşlara teklif ettik; çekindiler, sakındılar, almayız dediler! İnsan ki zalûm ve cehûldür, kabul etti, aldı.»

Bu da, insanın, bir kutbu ile ne büyük bir memuriyete namzet olduğu, bir kutbu ile de hiç bir mahlûkun düşemiyeceği sefaletle namzet olduğunu gösterir. Bunun içindir ki Allah, zil, kutba, bağlı olanlara «Belinim adal Hayvandan aşağı» sıfatını vermiştir. Bunlar nefis kutbuna, öbür leri ruh kutbuna bağlı olanlar...

Buraya kadar ruhu, dini ve tasavvuf i plânda anlattık. Bir de ruhun umumî tefekkür plânında anlaşılır şekli var: şimdi ona döneceğiz.

Ruh fikri, insanî tefekkürün ilk metinlerini ve numunelerini elde ettiğimiz Yunan'dan, hattâ Çin'den, Hint'ten beri daima insana hâkim ol- muş, hiçbir zaman kanavasını çizilememiş, tesbit edilememiş, ama insanda en haysiyetli bir duyguyu temsil etmiş ana düşünce... Geceyi gündüz, hayatı ölüm, gençliği ihtiyarlık, teki çift ta kip ediyor. Bu ahenk içinde ruh sabit olarak, zamanın üstünde, mekânın üstünde bir kuvvet halinde hissediliyor ve ebediyeti de böylece duyuluyor.

Bunun içindir ki, ruhumuzda; biri inanma-

89

ya ve tasdiğe, birisi de inkâra ve tekzibe memur iki fakülte beliriyor: Ruh ve nefis...

Hülûn kavga bundan, bu ikilikten, bu zıtlık tan çıkıyor. Bunu böyle görünce, yani eşyanın birbirinin zıtları içinde tezahürüne bakınca, ruhun bir aksi, yankısı halinde eşyayı anlıyoruz. Tarihle büyük ruhçular, (Sokrat), (Eflâtun), İmam-ı Gazali, (Paskal), (Bergson) ve (Blondel) gibiler olarak ifade edilebilir. (Sokrat), eski Yunan cemiyetinde —ki muvazene bahsinde onun ne kadar dengeli bir cemiyet olduğunu göreceğiz— insanların madde plânına ve madde plâstikasma, yani maddenin dış kabartmalarına bağlılığını şiddetle yermiş, putlara inanmamış, onların dış görünüşlerine bağlı (Sofistik) mantığı çiğnemiş, üs-lün ruh mantığına çıkmaya çalışmış ve büyük metodu getirmiş insan... Fakat onun talebesi (Eflâtun), doğrudan doğruya ruhçu... O, bir üstün fikirler âlemi tasavvur eder ve bütün maddeyi fikirler âleminin imzası halinde görür. (İdealizm) budur.

İmamı Gazali, akıl yolundan kemali araya araya nihayet akli iflâs ettirmiş; dünyanın en büyük kafa buhranını çekmiş, büyük idrak kahramanı... Öyle ki, bastığı yere bile inanmaz, içtiği bir damla suyu bile hazmedemez hale gelir. Ve der ki: «— Herşey ruhtan ibaret, ruh ise Allah ve Resulünün ruhu... Ona teslim olmaktan başka çare yoktu, ben de teslim oldum ve kurtuldum!»

(Paskal) da İmam-ı Gazali'ye benzer. Dokuz yaşında riyazi keşifleri olan Paskal, akılla bir hayli uğraştıktan sonra nihayet akli yırtar. Akıl-dan akıl üstü bir mıntıkaya geçer, buhran ha- Ündeyken bir ışık görür. Tam teslim olur, her-şeyi ruhta bulur, akli onun bir hademesi telâkki eder. Yine tekrar edeyim; der ki: «— Bana Allah gerek, filozofların anlattığı değil, peygamberlerin haberini getirdiği Allah...» Ve sayar, «İbrahim'in, Musa'nın, İsa'nın...» Bütün bunların bağlı olduğu son Resule gelince, susar. Rehbersiz, mürşit-siz olduğu için nasibini almadan gider. İslâm'a bu kadar yaklaştığı halde, son anda gemiyi kaçıırır. Tıpkı tam atlanacağı anda gemiyi kaçıırmanın hali... (Bergson), insani sezis ve anlayış fakültesinin sadece ruhta olduğunu laboratuvar katiyetiyle isbat etmiş, 20. asrın en büyük filozofudur. O güne kadar düşünce meydanına hâkim olan akılcılar, (Bergson)dan sonra perişan olmuşlardır!..

(Blondel), Fransa'da katolikliğin koyu des-tekçisiydi. «Aksiyon» isimli eserin sahibi... Ruhun tecellisini aksiyonda görür. Herşeyi, faaliyette, hamlede, harekette bulur, onun da motorunu ruh olarak gösterir. Fransa'da bu mektebin adı, yani katolikliği ihya mektebinin adı (Moder -nizmMir, yeniciliktir. Bizse, —onlara benzemeye bile tenezzül etmeyiz— aynı işi burada yaptığımız halde adımız gericedir!..

Nihayet ruh üzerinde fikri ve umumî hüküm şudur: Bir mâna merkezi ki, madde cümbüşlerine kadar herşey onun emrinde ve her sır onda... Bir şiirimde şu dört mısra vardır -.

^ Ne yalanlarda var, ne hakikatta, Gözümü yumduka gördüğüm nakış. Boşuna gezmişim, yok tabiatla, İçimdeki kadar iniş ve çıkış...

91

Bütün bu kâinata, bu madde âlemine, bir üstün ruhun, külli ruhun beyaz perdeye akseden projeksiyon levhası gözü ile bakabiliriz. Bütün bu kâinat, görünen ve görünmeyen mevcutu ile külli ruhun emrinde bir filmde başka birşey değildir. Kendisiyle yoktur, onun billûrlaşması halinde vardır.

Gelelim ruh muvazenesine :

Muvazene, nisbetler arasındaki ahenk demektir. Bunu en güzel bir banka muhasebesi ifade eder. Banka muhasebesi büyük bir nizam tablosudur. Hesaba geçen herşey bir zimmetse, mukabilinde bir matlubu vardır. Bir buraya, bir öteki tarafa geçince, bütün zimmetler ve matluplar iki müsavi halinde toplanır. İşte bu, banka muhasebesinin belirttiği nisbet ölçüsü, muazzam muvazene fikrine en parlak misal...

Terazi... O ne güzel ahenk belirtisi... Vezinler birbirine uyunca ibre ortada durur ve ölçü teşekkül eder. Terazi bir şiirdir. Müzik, sesler arasında bir nisbet; mimarî, biçimler arasında bir kıyas ahengi... Muvazene budur.

Dümdüz bir çizgi üzerinde uçan bir kuş tasavvur edelim. O ne ahenk!.. Kanatları üzerinde süzülüğü, Allah'tan aldığı hisle, fikir üstü fikir halinde belirttiği o hayvani ruh... O ne ahenk ve ne çarpıcı nizam harikası... Suda bir tekne, her şeyden evvel muvazene hesabını gösterir. İpteki cambaz da... Sonsuz misal verebiliriz. En güzel misalimiz de şudur: Yemek yiyoruz, birtakım unsurlardan ibaret bu yemek; yağ, şekere yumurta, şu bu... Aralarında bir nisbet var ki, nisbet tutar tutmaz meydana muazzam bir muvazene geliyor ve lezzet doğuyor. Lezzet bir rau-

92

vazene ifadesidir ve ruh o lezzetin merkezi... Bütün bu dünya muvazenelerinin içinde lezzet halinde vücudunu duyduğumuz ruhtur.

Ne oluyor şimdi netice? Muvazene, ruhun başlıca kanun ve vasfı oluyor. Şimdi temel noktaya geldik: Ruh bir muvazene âmili... İhtişamlı bir muvazene vahidi... Her şeyin ondan işaret verip de onun gaipte kaldığı esasi bir vâhid...

Estetiği ele alalım; güzellik ilmi... Her güzel şey muhteşem bir muvazenenin ifadesidir. Bir at görüyoruz; cins bir at; hayran oluyoruz çizgilerine. Bir güzel kadın, güzel bir eşya... İşte bunları güzel gösteren teşekküllerindeki muvazenedir.

Din inceliklerinde bütün hikmet muvazenede toplanıyor. Bu inceliği içtimaî meselelerde de göreceğiz.

Dinde kibir en büyük günahdır; fakat zillet de kötü bir şey... Vakarı ise güzel... Çünkü kibirle zillet arası muvazene hali... Daha böyle birbirine zıt neler var ki muvazenesini bulduğu zaman ruha büyük hakikat ufku açılıyor. Meselâ, ruhbanîyet bizde haram, bizde yok! Çünkü nefis o kadar korkunç bir köpek ki, kendisini sıktığımız zaman bu işkenceden hazzediyor ve bir nevi esaret şehvetine düşüyor, yine nefis meydana çıkıyor. Hıristiyanlardaki ruhbanîyet, nefsi kıra kıra gene nefsanîyeti ortaya çıkarmanın mektebidir. Bizde böyle değil... Bizde nefsin hakkını vererek onu ruhun emrine almak var...^ Abdülka-dir Geylani bir gün nefsinin ağzından köpek şeklinde çıktığını görür. Nefis yürür, orada duran yemeğe doğru gider. O zaman Abdülkadir Geylani şöyle der: «Nihayet ağzımdan çıktın; bir daha se-

93

ni içime almayacağım.» Bu sırada bir hitap duyulur: «Nefsini içine al, biz seni onunla seviyoruz!» Dâva nefsi atmak değil, nefsi adam etmektir. Dinin ne kadar büyük bir hikmet ve hakikat ifade ettiğini nefse giran gelmesinden anlayabilirsiniz. Şeriat ne kadar muazzam ,ne kadar aziz ki, nefis onu hiç sevmez. Bu incelikleri sezenler gerçek imana kavuşur ve nefsi anlar. Demek ki dinde yine muvazene şart oluyor. Şimdi konferansımızın unvanı olan ruh muvazenesinden ne kastettiğimizi

söyleyeceğiz: Ruhun vazifesi inanmaktır ve inandığı şeyle yoğurmaya memur bulunduğu fert ve cemiyet arasında muvazene kurmaktır!..

Ruhi muvazene hem fertte, hem de cemiyetle olacak... Fertte ruh muvazenesi, ferdin fert olarak olgun hale gelmesi... Yâni, inandığı ile eseri ve işi arasında bütün nisbetleri, âhenkleri kurmuş olması... Cemiyette ruhî muvazene: Bir toplum hâlinde aynı ahenk kemâlini ifade etmek ve muvazenesiz cemiyetlere doğru; akın, fetih, sirayet hakkı kazanmak... Nerede kuvvetli bir cemiyet görürseniz, orada muazzam, bir ruh muvazenesi bulursunuz. Fertlerinde ve kendisinde... Cemiyette aşk ve imar, hamle ve iş (potansiyel) i... Tıpkı deminki müzik misâlinde olduğu gibi... Unsurları arasındaki alâka ve rabıtayı buldu mu, o cemiyet kurtulmuş ve dışarıya sarkma hakkına ermiştir. Muvazeneler de derece derece... Bir bataklıkta da muvazene var; göğün üstünde de... Muvazene olmayan yerde hayat yürümez. Hak veya bâtil, her inanış, bir muvazene doğurur. Aşağı veya üstün... Bugün bazı Avrupalı mütefek-

94

kirlerin iddiasınca Batıda, ve memleketimizde son derece artan ruh hastalıkları, sadece iman yokluğundan doğuyor. İnanamıyan insan hasta olup, devrilip gidiyor. Çünkü muvazenesini kuramıyor.

Şimdi eski cemiyetlere bakalım : Eski Yunan, harikulade bir muvazeneyle sahip, kendi inanışına göre... Bu muvazene devrini onda, (Perikles) zamanında görüyoruz. (Attik) dedikleri devir... Tiyatrosuyla, felsefesiyle, ilmiyle, her şeyiyle... (Solon) gibi bir hakim, devlet reisi mevkiindeki insaniyle, hem ruhu, hem bedeni besleyici, dengeli talim ve terbiyesiyle...

Eski Roma, azîm bir nizam örneği... Bunlar, ille de hak veya bâtil olma meselesinde aranmaz. Bâtilde da bir muvazene olduğunu söyledim. Eski Roma'nın (Stoisizm) ahlâkı, kendini bütün dünyaya hâkim görme şuuru yürüdüğü müddetçe, inandığına bağlı olduğu müddetçe Roma, Roma olarak kaldı. Fakat bütün dünyayı sarıp da müstemlekelerinden gelen kötü ahlâk, gurur ve rehavete düşer düşmez, derhal muvazene bozuldu. Büyük muvazeneler bozulunca sukutlar da büyük olur. İşte bizim bugünkü halimiz!..

En büyük muvazene Batıda; (Rönesans) tan sonra, 19. asır ortalarına kadar Avrupa'da görüyoruz. (Rönesans) bir vecd hareketi olarak fiş-kırdı. Akılda eski Yunan'a gitmek, nizamda Ro-ma'ya erişmek; ve ahlâkta, hassasiyette Hıristiyanlığa yapışmak... Bu üç (faktör) birleşti, (Rönesans) hamlesi doğdu. Ve Batı medeniyeti şekillendi. Bugün bir (Rönesans) ressamının, mütefekkirinin, heykeltıraşının, mimarının eserindeki büyük ruhî muvazene karşısında hayran ol-

95

mamak kabil değil... Ve 19. Asır ortalarına ka (i;)'!, aşağı yukarı, muvazene hali devam etti. Eğer sarsılmaz, başka yollarla varılmaz, bulunura/, en büyük vo ilâhi muvazeneyle tam bir misal isliyorsak; bunu İslâmın kendisinde görürüz. Düşünün İslâmın zuhur ettiği plânı... O devrin insanını, o devrin inkârını, o devrin bâtil taassuplarını, putlarını... Peygamber nefesi bir üfleyişte bir kum tanesinin içine El'Hamra Sarayını yerleştirmiştir. Ve en büyük insanî ideale yol açmıştır. En kısa zaman içinde İslâmın kumandanı, inançıyla, aksiyonu arasındaki ahenk ve muvazeneyle örnek olarak, okyanusa çıkar, atını sürer denize ve «Allahım, şu denizi önüme çıkarmasaydın, ismini, daha çok ileriye götürürdüm!» der. Bir avuç Arap atlısının mahvettiği İran ordusu, kendi başkumandanını muhakeme ederken başkumandan bir ok ister, oku alır, bir çekişte bir kayayı tuzla buz eder ve der ki; «Eğer ben bunların karşısında muvaffak olamadımsa, o halde kimse muvaffak olamaz! Çünkü bunlarda bizde olmayan bir şey var!» İşte o; ruh, ruh ve muvazenedir. Bu muvazenedir ki, Bağdad sitesini kurdu, (Rönesans) hareketini yapan Avrupalılara ilk metinlerini Arapça olarak teslim etti ve daha ne büyük eserler meydana getirdi. Kanunî'ye kadar Osmanlı cemiyetinde bu muvazeneyle görürüz. İmanın, aşkın, vecdin, aksiyoniyle, hayat hikmetiyle, varlık sebebiyle bir arada ahenk ifade etmesi... Muvazene sembolü bir kuş gibi iki kanat üzerinde süzülüp mesafe alması... Bir Âşık Paşa, bir Süleyman Çelebi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Emir Buharı, Mev-lâna, Zembilli, İbn-i Kemal ve bütün, bildiğimiz

06

ilk Padişahlar... Bunlar arasındaki ahenk, bunlar arasındaki mânada büyük mimari haşmeti hemen hiç bir ülkede eşine rastgelinmez bir heybet belirtir. Öyle ki, Yıldırım gibi yanlış yolda giden bir Padişah, bir yanlış yüzünden cemiyeti helake götürdüğü halde, cemiyet bir doğruluğa, paramparça olmuş bir solucan durumunda iken, toplanıvermiş ve İstanbulu fethetmiştir arkasından... Demek ki, o ruh var, o fert var ve o cemiyet var. Ruhun tam muvazene arzettiği cemiyet... Kanunî devrinde inhitatımız başlamakta olduğu veya başlamaya namzet olduğu halde büyük fertler arasındaki muvazeneyi de harikulade olarak yerinde görüyoruz. Şeyhülislâm, Ebussuud Efendi'dir; şair, Baki'dir; Amiral, Barbaros'tur; Mimar, Sinan'dır... Ne azîm muvazene!..

Peşinden muvazenesizlik, ruhun öz muvazenesini kaybetme devirleri gelir. Daha evvel bizde, bizden sonra Avrupa'da, ondan sonra gene bizde... Netice surda toplanıyor ki, ruh muvazenesinin birinci şartı iman; aşk ve vecd halinde tezahüre geçmesi... Ve hiçbir maddenin lââyık olmadığı nezaket itinasıyla canlı tutulması ve korunması... Bu iman eskidi mi, bu iman kabuk tuttu mu, bu iman ezberciliğe döküldü mü, esnaflığa geçti mi, yerinde yeller esiyor ve hiçbir şey kalmıyor. Şimdi size birdenbire haber vereyim ki, ruhî muvazenemizin bozulduğu devirlerde meydana çıkan bozgun devrimizin menfî kahramanı olan ham softa ve kaba yobaz bir muvazene suçlusudur. Çünkü dinin dış unsurlarını, hikmetlerini bilmeden müdafaa etmeye çalışmakta, tek kanat üzerinde uçmaya kalkmaktadır. Böylece

97

basit tebliğde kalmakta ve ulvî telkine yanaşa mamakta...

Avrupa'da 19. Asrın ortalarına kadar büyük muvazene yerinde devam etti. Hattâ Fransız İnkılâbına rağmen, birçok şeye rağmen... Fakat 19. Asırda müsbet bilgiler terakki edince, bir nevi akıl gurura başlayınca, birçok keşifler birbirini takip edince ruh, sultasını, tahakkümünü kay -betmeye başladı. Ve feci bir iklimden işaretler göründü ufukta... Bugünün iklimi... tşte şair ki, cemiyetinin habercisidir, 19. Asır sonrası ikliminin kara bulutlarından nem kapmaya başlar. Elimizde iki tane büyük misal var, o türlü şairden... (Bodler) ve (Rembo)... «Hafakan ve İdeal» şiiriyle (Bodler) gelmek üzere bulunan, bütün muvazenelerin kaybolduğunu haber veren dehşetli bir dünyanın habercisidir. «Fenalık Çiçekleri» ismindeki eserin sahibi, kötülük ifade eden zehirli ruhu içinde büyük bir haberciydi. (Rembo) da, «Sarhoş Gemi»siyle aynı... (Bodler) her yerde üstün nizamı arıyordu. «Orada her şey nizam ve güzellik...» Meşhur mısralarından bir tanesi... Şâire tahtlar ve hâkimiyetler arıyor. (Rembo) ya gelince : O, suların ters aktığı ve üzerinde, boğulmuş, düşünen insanların gittiği bir cemiyet görmekte... Müsbet bilgi ve keşifler, o dakikada ruhun müthiş bir şahlanmasını gerektirmeliydi. Yoksa ruh hiçbir şeyden korkmaz ve hiçbir madde kapanına sıkıştınamaz. Eğer Batı aynı müsbet bilgi terakkileriyle bir arada üstün tefekküre çıkabilseydi, maddeye hâkim bir dünya görüşü kurabilirdi. Öyle olmadı, müsbet bilgiler ruhun haklarını insandan çalmaya başladılar ve kendi kendilerini (idealize) etmeye koyuldular.

98

Makine, bir nevi, insanı burnundan yakalayan bir vahşet timsali halinde meydana çıktı. Makineyi putlaştırdılar, kendi eserlerine mahkûm oldular ve Avrupa o tarihten itibaren büyük hafakan devresine girdi. Bu arada bir de buhranın fikirde destekçisi bir (Froyd) çıktı ki; ruhu en basit ve kaba mânada maddeye irca eder ve birtakım ulvî hislerin kabul edemeyece-ği esaslara götürür. Her şeyi şehvete bağlar, çocuğun annesinin memesinden süt emmesini dahi şehvet diye gösterir. Birçok intiharlara sebebiyet vermiş ve Batının buhran devrinde buhran felsefesini temsil etmiş insanlardan biri...

Birinci Dünya Harbi, bu asırlık felâketi fâ-şetti. Birinci Dünya Harbine kadar, böyle, sende-loyo sondoloye gelen Batı dünyası, ondan sonra, saclo deri değiştirme değil, et ve kemik değiştirdi. Her şey allak-bullak oldu. İkinci Dünya Harbi bu kadarını yapamadı. Her memlekette eski ruhî nizam kayboldu ve müeyyideler eridi gitti. Şiir, insanın ancak 40 derece ateşle, içine doğan şeyleri kusarcasma ortaya dökmesi oldu. Müzik, vahşilerin musikisi... Mimarî; dört köşe kübiğin menşei, eski, ruh muvazenesini gösteren eserler yanında, emeksiz ve zevksiz, basite, hiçe gitmenin

çizgilerinden ibaret kaldı. Resim kâbuslarda bile insanın göremeyeceği birtakım efsanevi mahlûkların cehennem şekilleri... Dansa bakın, bir (vals) ile bugünün dansına!.. Böylece dünya büyük bir değişme geçirdi. Büyük hafakan devresi açıldı.

Komünizm ve materyalizm de 19. Asrın or-In kırında yoğrulduğu halde 20. Asırda patlak verdi. Komünizm ile (materyalizm) e, Batının

ruh muvazenesini kaybedişinin sefil bir muvazene iddiası içinde ilk tezahürü ve resmî (manilestasyon)u, nümayîşi diyebiliriz. Komünizm —dâvamız şimdi komünizm değil— hudutsuza âşık insanın mahduda sığamayan ve hudutsuzu dolduratan ruhunu tavla zarı kadar küçük ve sıkıntılı bir dünyaya davet etti. Her şeyi maddeye bağladı, ruhu inkâr etti ve ablak bir dünya getirdi. Bu dünya bâtil, fakat tam bir sistem halinde geldiği için, aşağı, en aşağı, aşağının da aşağısında sahte bir muvazene kurmadı değil... Ve büyük mânada Batı muvazenesinin bozulmasına işaret teşkil etti. Nitekim (Bergson), en güzel teşhisi şöyle yaptı: «Komünizma, çaresini bulamayan, keşiflerine tahakküm etmek kudretini kaybeden Batılı entellektüelin intiharıdır.» (Bergson) un ifade ettiği bu intihar, komünizmin en mühim bir şairinde fiilen vaki odu. Nazım Hikmet, (Mayakovski) isimli bu şairin çırağıdır... Yani kopyacısı...

Komünizma konferansında bu bahis geçer. O konferansta derim ki: Bizde her şey taklit edilir ve taklit eden taklit ettiği adamın son oluşuna eremez de terkettiği ilk oluşu üzerinde kalır.

(Mayakovski) bir gün tabancasını çıkardı; masasına koydu ve birkaç satır yazdı; «Komünizmin getirdiği dünyaya inanmıyorum ve ruhumu kaybetmeye razı değilim!» Çekti, vurdu kendisini!..

Şimdi Türk cemiyetinde kaybolan muvazenelere gelelim:

Muvazene devrimizden sonra, üç devrimiz var : 1 — Tanzimata kadar gelen bozgun ve çü-
100

rüme devrimiz... 2 — Tanzimattan Meşrutiyete, hattâ Cumhuriyete kadar taklit ve özeniş devrimiz... 3 — Cumhuriyetten bugüne kadar ana ruh kökünü büsbütün kurutma devrimiz...

Bu üç devrimiz ve bu üç devrin de bu son kısmında ilk tezahür, göze görünen geniş tezahür, ruh muvazenesinin her ân bozula bozula nihayet bugün, iflâs haline gelmiş olmasından ibarettir. İkinci Dünya Harbi, Birincisinin artık müz-minleşen hâd halini getiremedi ve ilkine göre basit kaldı. Onda, Batı buhranının tasfiyesine ait bir hamle gayreti görüldü. Faşizma ve Naziz-ma ile eski ruh muvazenesini yerine getirebileceği vehmini yaşayan bazı Batı ülkeleri, Batı muvazene hastalığının kaynağı olan Demokrasiler ve Liberaller tarafından boğuldu. Sahte muvazene-neci Komünizma âlemi de, kendisine tam zıt dünya ile elele vererek boğuculara katılmanın açıkgozlüğünü ihmâl etmedi. Böylece, Batı dünyası, «ruhumdaki sakatlığı gidereyim» derken büsbütün sakatlığa düştü. O gün, bugün, muvazenesizlik, bütün dünyada ve (kronik) plânda de vameder oldu.

Batıya yeni bir ruhi muvazene sağlama davasındaki Faşizma ve Nazizma hamlesinin iki filozofu vardır: (Haydeger) ve (Rozenberg)... Birincisinin meşhur eseri (Angst Filozofi - Sıkıntı Felsefesi)... İşte deminden beri tesbitine çalıştığımız Batı ruh muvazenesi hastalığının, kendi dilleriyle teşhiş ve tespiti... Bu eserde Batı insanı ruh muvazenesini kaybetmekten gelen bunalımına en parlak tecelli zeminini bulmuştur.

101

Nihayet bugünkü hal olanca açıklığı ile kendisini ortaya vurmuş oluyor. Neticede mesele şu manzara üzerinde düğümlemiş bulunuyor:

(Rönesans) tan sonra kendisine göre bir muvazene ere ve 19. Asır makine keşiflerinin arkasından bu muvazene yi yitiren ihtiyar Avrupa bir yanda... Onun doğusunda kafasıyle (materyalist) ruhiyle (mistik) Rusya; batısında da kafasıyle (anti materyalist), fakat hayatiyle (materyalist) Amerika... Yani, ikisi de birbirinin zıddı halinde, birbirinin aynı iki âlem... Ve işte hıristiyanlık menbâlı (Greko-Lâtin) dünyasının korkunç ruh muvazenesizliği!..

Batı âlemi bu hali yaşarken, biz tek-çift oynar gibi taraflar arasında ayak değiştirmeye bakıyoruz. Böylece hiçbir taraftan olamıyor; ve kendimizden olmadığımız için de en acıklı devri yaşıyoruz.

Sonunda (eksistansializmî... Bunalım Felsefesi... (Jan Pol Sartr) aslında (Haydeger) den büyük ilham almış, fakat onu kendisine göre yeni bir ifadeye kavuşturmuş olan tefekkür adamı... (Sartr) sadece Batının içinde yaşadığı büyük ruh muvazene buhranının ifadecisi... Ama hiçbir tarafta bir şifa, bir çare formülü getiren yok. Şu var ki Batı, içinde yaşadığı faciayı biliyor ve ruhunu imana teslim edemediği için çırpınıp duruyor.

Batı âlemi illetini isimlendiriyor, tanıyor, teşhis ediyor. Biz ise bu kadarını bile bilmiyoruz. Bütün fark bu kadar... Bizim bugünkü muvazenesizliğimiz en iptidai mânada şuurunu kaybetme halidir. Bunun için bu memlekette iktisadî, içtimai, siyasî, idarî, harsî; ne dersiniz deyin, me-

102
sele yoktur. Bir tek mesele vardır: Ruhi... İdrakin bu kadar uçtuğu, bu kadar yerini bomboş bıraktığı bir devir gelmemiştir.

Har şey ruhta ve bütün felâketler onda, tecelli ediyor. Bugün bizim halimiz şuurunu kaybetme halidir. Oraya geldikten sonra iş tenkidi de geçiyor artık, ihtarı da aşılıyor. Bünyemizi kaplayan tezatları hazmetmenin imkânı yok. Bir sağ sol hikâyesidir gitmekte... Bir de aşırı sağ, aşırı sol diye bir cürüm sınıflandırması peşinde hükümetler... Sanki bunların azı iyide aşırısı kötü... Bu ölçü, hiçbir şeyi anlamamak, bilmemektir. Sol, demin söylediğim sahte muvazenesiyle adım adım gelmektedir, adım adım yürümekte... Geride, her taraf hayretler içinde. Bilgisizlikler içinde, tedbirsizlik içinde...

En bü3mk ruhî muvazenesizliğimiz Cumhuriyetin başından bugüne kadarki gidişimizin neticesi olarak nesiller arasında bütün rabitaların makasla kesilmiş olmasındandır. «Ahşap Konak*- adlı piyesimde bu manzara şöyle gösterilir: 3. katta yetmişbeşlikler oturuyor, namaz nesli... Orta kat-\,e. ellilikler, yani namaz neslinin evlâtları; eroin, kumar, (jigolo) nesli... Ve alt katta yirmibeşlik-ler; torunlar, (Hipi)ler nesli... Bütün,vaka bu üç neslin birbirleriyle çarpışmasından ibaret... Arada rabita kesilmiştir. Her kat birbirinden iğreniyor, birbirini beğenmiyor. Bakalım (Hipi)lor neslinin, çocukları nasıl olacak? İşte ruh muvazenesinden en çarpıcı (enstantane)... Kökle ağaç arasında münasebet kalmamıştır. Ve ağacın üzerinde Noel ağaçları gibi yapma çiçekler asılıdır. Fikirde mevsim, tabiattaki mevsimler gibi değildir. Ruh muvazenesi yalpalamaya başlayınca nesil ahengi

103

kaybolmaya yüz tutar ve şimdiki ma,nzara doğar. Vs işte bu gidişe el kaldıran ve «Bu cadde çıkmaz sokak !=> diye haykıran bizim gibilere de «tutucu, gerici» ismi verilir.

Yüzdeyüz ilmî ifadeyle diyoruz ki; hâlimiz bugün, ruh muvazenesinin bozulmuş olması bakımından, tarihin hiç bir devrinde ve hiç bir milletinde müşahede edilmemiş denecek kadar fecidir. Birtakım tedbirler alınıyor. Toprak reformu deniliyor, Avrupa'ya işçi gönderme deniliyor, nüfus kontrolü deniliyor, petrol dâvası deniliyor... Bunların ruhî muvazene bakımından ne felâketler ifade ettiğini, ne şaşkınlıklar belirttiğini kestiren yok...

Gelir-gider dengesini (enflasyon) parasiyle kapatan, (montaj) sanayiini makineleşme sayan, dış ülkelere ham beygir kuvveti insan kiralamak la, övünen ve onların (döviz) lerine el açan, particilik adına şemsiye üzerine iskambil kâğıtlarını dizip «bul karayı, al parayı!» oyunundan ileriye, geçemeyen, sağlı ve sollu, gençliğin ruh açlığı yüzünden birbirini yemesini ve bunun en feci bir ihtilâl demek olduğunu anlamayan, bütün yayınları ve eserleriyle yangın kulesi şeklinde ve tenasül âleti biçiminde bir puta boyun eğen bir diyara ait tek ve toplayıcı teşhis, müthiş bir ruh muvazenesizliğidir.

Mazi, hâl ve istikbâl arasında muvasala kesilmiştir. Bu (armonyum) un, ahengin bozulması, bir milletin ölümü için kâfidir. Vaktiyle. Yahya Kemal'e, «Sen harabısın, harabatisin!» demişler, o da her zamanki seziş kuvvetiyle, nasılsa (ideolojik) >bir lâf ediyor:

104

Ne harabı no harabatı'yım, Kökü mazide olan atıyım...

Bugünün moda gencine bakalım; kızına, politikacısına, profesörüne1, muharririne...

Bugünün genci Türkçe bilmez. Bildiği lisandan da Hotantolu bile anlamaz, vahşi olduğu halde... Bütün dili 40-50 kelimenin içine girmiştir. Kadın erkek meselesi... Meselelerin en girifti... Erkek, kadın bir sırdır. Ve meselesiz erkeğe tâbi olacak bir kadın da, bence, gemicilerin içi sıcak su dolu lâstikten kadını... Bugün mart kedilerinden daha meselesizdirler. İki harhara ile anlaşılır ve bir taşın arkasına geçerler. Bugünün politikacısı da ne âciz mahlûk... Hele profesörü... Dünyanın hiçbir yeri yoktur ki, orada esersiz profesörler bulunsun... Ve abideleşmiş hakikatlere sahte ilim yaparak karşı dursun... Bugünün muharriri... Var mı gerçek bir romancısı, bir şairi, bir mütefekkeri, bu devrin? Eğer bize ufak bir kıymet veriyorsanız, haber verelim; biz bir köprü nesliyiz ve bir nağme örmeğe bakıyoruz ki, bunu gençlik teslim alsın ve götürsün. Biz, gider-ayak bu nağmeyi öğrenmezsek, bir kazak örer gibi ilk düğümünü atamazsak, herşey yok olmuş gitmiştir. Bu hâle sebep ne?.. Tek sebep son devrede, ruhun bütün fakülteleriyle unutulması ve kurutulması diye işaretleyebileceğimiz son yarım asırlık devrede... Ruhunu unutmak, Allahı unutmak demektir... Ruhun büyüklüğünü şuradan anlayın ki, herkesin bedahet hâlinde anladığı bu günkü felâketimiz, unutilan ruhun bizden intikam almasından başka bir şey değildir. Bunu gösteriyor her şey... Batı, hastalığını biliyor ve çaresini arı-

105
yor. Biz de, demin söylediğim gibi, onu bile bilmekten âciz yaşıyoruz.

Devanın da ta kendisine malik olduğumuz halde, onu her ân lekelemekten, her ân berbat etmekten başka gaye beslemiyoruz. Nihayet, ileri, ileri, ileri diye diye, yalnız kelimesini geveleye ge-veleye uçurumun başına gelmiş bulunuyoruz.

Şimdi bütün dâva 180 derece bir çark hareketiyle yığını kurtarmak ve düzlüğe iade etmekten ibaret... İşte tek gayemiz bu dâvanın neslini yoğurmak, ionu meydana getirmek, heykelleştirmek... Bunun da biricik şartı ruhî dayanakları aramaktan, ruhu bulmaktan, hissetmekten ve onun ayna teşkil ettiği Allahı, hikmetleri ve ahengi bulmaktan ve tek metod Islâmiyete sımsıkı sarılmaktan ibarettir.

Bir mucize karşısındayız! Allah Resulünün asrımızda tecelli eden mucizesi... Mucize... Gelip geçmiş bütün nebî ve resullerin mucizelerinden üstün bir mucize... İlk ve son Resule.ait ve O'nun * bütün mucizelerini doğrulayan ve tamamlayan bir mucize... O mukaddes parmağın göğe döner dönmez kameri ikiye bölmesi, okunu yerleştirdiği kurumuş pınardan su fışkırtması, temasiyle hastaları şifaya kavuşturması ve daha niceleri gibi, akıl ve hesap üstü harikaların 1300 şu kadar yıl sonra hakikatini suratlara çarpan bir mucize...

Bir mucize ki, Burak isimli at üzerinde ışıktan hızlı bir süzülüşle feza ötesine geçen ölümsüzlük müjdecisinin nurundan mahrum kalmadaki dipsiz karanlığı, mucizeler arasında en büyüğü, toplayıcı ve belirticisi olarak göstermekte; fakat kimse, güneş söndürülünce ne olacağını gösteren bu mucizeyi farketmemekte...

106

! Anlaşıldı mı?

Türkiye'nin ve Islâm aleminin bugünkü hâli, Allah llesûlüne ait mucizelerin, hiçbir peygambere nasip olmamış, en büyüğü!.. Tersinden mucize. .. Onun nuruna malik olmanın tarih dolusu mucizeleri yanında aynı nurdan mahrumluğun bir milleti ne hâle getirdiğini belirten, mucize üstü mucize...

Bu mucize, yükselişini o nura borçlu milletlerin tecellî çerçevesindedir ve bunların başında Türkiye vardır.

Başkalarının; büyük hayatı O'nun nur dairesi içinde tadmamış ve yükselişleriyle alçalışlarını kendi çalışma veya uyuşma sebeplerine bağlamış olanların bu mucize tecellisinde yerleri vo paylan yok... «Müslümanım!» dedikten, onun mukaddes misakını imzaladıktan ve dünya çapında mükâfatını cebe indirdikten sonra, bütün bir devre boyunca vecd ve1 aşkını yitirenlere, peşinden de hikmet ve hakikatine dil çıkaranlara, tek kelimeyle Islâmın nurunu kaybedenlere hiçbir pay yok!..

İşte şu anda biz, asırlarca İslâmın kılıcını ve tahtını temsil etmiş tarihimiz önündeki yürekler acısı vaziyetimizle, en büyük mucize çapında bu ters tecellinin mihraklaştığı bir ülke manzarası arz ediyor ve başımıza ne geldiyse sadece o riuru kaybetmekten geldiği hikmetini yaşatıyoruz. Malûm tarihî devreler içinde terakki ede ede gelen bu hal, felâketimizin hasad mevsimi diye gösterebileceğimiz İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında birdenbire patlak vermiştir. Her sahada bütün dayanak noktalan çökmüş, muvazeneler bozulmuş, demokrasi (palyatif)leri altında maraz büsbütün azmış, gidenlerden hiçbiri tam suçlandı-
107

n lamam iş ve gelenlerden hiçbiri teşhise yanaşa-ınamış, bunlara karşı yapıcı olmak isteyenler kökünden yıkıcı olmuş, arada inkisar ve hayal sukutundan başka hiçbir zuhur görünmemiş; ve nihayet, işte, bizim için, göğün bütün, güneşleri söndürülmüş gibi bir manzara doğmuştur. Bu güneşleri, nurunu, ahlâkını ve idrakini kaybettiğimiz için söndüren, Allahın sevgilisi, adi ve saniyle Muhammed Mustafa (salât ve selâm Ona) dır ve böylece O, mucizelerinin en büyüğünü ihtar etmektedir!!!

İkinci Dünya Savaşı sıralarında memlekete girmesi yasak edilen bir İsviçre gazetesi hakkımızda şöyle yazmıştı: «Bugün bir halk ihtilâli için her sebebe malik bulunan Türkiye'de, buhran, ne siyasî, ne idari, ne içtimaî, ne ahlâkî, ne iktisadî, ne de ilmîdir; sadece ruhî... Türkiye bir (psikoz-rulu hastalığı) içindedir!»

Yâni bu hale düşebilmek için insanın deli olması lâzım, demek isteniyor. Acından ölecek hâle gelen delinin önüne bir tabak pilâv konulduğu zaman, deli kaşığı ağzına götüreceği yerde kulağına tıkmaya kalkışırsa hali ne olur? Yemek önüdeyken acından ölür!

İnönü devrini, bütün malikiyetler içinde (to-tal - topyekûn) mahrumiyet bakımından bu misal derecesinde, canlandırabilecek ikinci bir kıyas unsuru bulunamaz.

Ondan sonra gelenler, derken gelenlerin arkasından, onların da ardından sökün edenler, marazı en ileri dereceye vardırarakta, yani (psikastenî - ruh inhitatı) illetini derinleştirmekte hiçbir ihmal göstermemişler .aksine İnönü'ye taş çıkartıcı hünerlerini belli etmişlerdir. Zâten çent
108

zamandan beri, Türkiye'de vebalini hafifletme usûlü, bir idarenin, kendisinden sonraki sayesinde elde ettiği «beterin beteri» avantajından başka bir şey değildir. Fakat beteri olmayan en korkunç «beter», Muhammedi Nuru peçeleme ve çu-vallama davranışdır ki, bunun mes'uliyeti bütün devrelere şâmil, bellibaşlı kahramanları da malûmunuzdur!

Bu nuru ve onun gerektirdiği ruh ve ahlâkı bütün Türkiye göklerinde majyalaştırmadıkça, ne tarlayı, ne fabrikayı, ne mektebi, ne kitabı, ne daireyi, ne kışlayı, ne mahkemeyi, ne zabıtayı, ne bakkalı, ne çakkalı, ne sokağı, ne meydanı, ne aileyi, ne gençliği, ne malı, ne canı, ne ırzı, ne namusu, ne ahlâkı, ne idraki ayakta tutabilirsiniz!..

Bu tersinden tecelli eden mucizeye karşılık, biz de müspet tarafından tezahür halinde bir mucize : Yeni Anadolu gençliği örneği... İşte bu örnek, Allah'ın verdiği nimetleri dile getirmek borcu adına söyleyelim ki, yine Hakk'm iradesiyle, doğrudan doğruya bizim eserimizdir; ve — daima Hakkın iradesi icabı — biz olmasaydık, onları, dış yüzünden «ilm-i hâl» bilgileriyle uyandırmanın imkânı bulunamayacak ve hep aynı yılgın, bitkin, süklüm-püklüm ve yamyassı, sözde iman nesilleri sürüp gidecekti.

İşte bizim hesabımız, gözyaşı döke döke kayaları süngere çevirircesine bir yırtınıyla meydana getirdiğimiz bu gençliklerdir; muhatabımız da yalnız' onlardır. Yalnız onlardır ki, bizim, en küçük cüzünü feda etmektense dünya ve «mâfiy-hâ»yı kaybetmekten çekinmeyecek derecede şe-
100

rfat bağlılığımızı bilirler, bu zamana kadar iman ve itikat bütünlüğümüzden «virgül»lük tâviz vermediğimizi takdir ederler; ve hussusiyle, İslâmın, dış çizgilere mihlanıp kalan bir göz yerine aynı ölçülerden ışık alıcı ve bütün dünya ve fezayı tarayıcı bir projektör istediğini, bu projektörün de bizde bulunduğunu ve şimdi ucuz tarafından din satıcılığı gayretinde bazı kabalarla aramızdaki farkın bu olduğunu sezerler.

Bu gençliğin tohumlarını atmaya başladığımız 1943 yılının «Allah» demeyi bile yasaklayıcı şartlarını bilenler, bugünün ruh ihtiyarları diye vasıflandırdığımız, malıyla hasis, eliyle korkak, diliyle muvazaacı ve gönlüyle halisiyetsiz tiplerine bfi nispet edebilirler. Paltosunu bile rizikoya sokmadan milyonlar kazanan müslüman tacir, ek-ir.eğinden haysiyetine kadar her şeyini verdikten sonra boynunu da ipin altına süren Büyük Do gu dâvasında, kazancının kaç meteliğini ona tahsis etmek insafını gösterebilmiştir? Bugün bizim mücadele metodumuza şeriat adına yerenlerse, o gün, bu mukaddes kelimenin (ş) harfini olsun, dudaklarına alabilmiş midir?

İşte ruhu pörsümüşlerin hali!.. Her şey ucuz-ladıktan ve ayağa düştükten sonra boy göstermeye kalkan bu tiplerle hiçbir işimiz kalmamış ve olanca takdir ve anlayış ümidimiz, yeni gençliğe bağlanmıştır. Onlar yetişecek, gelişecek, kendilerinden daha hararetli çocuklara baba olacak, İslâm ateşiyle dolu ruhlarını dölleştirecek ve böylece yepyeni bir İslâm milletine tohumluk ve fidelik kuracaklardır. Başka hiçbir yol yoktur!..

Biz, aradığımız yeni gençliğin ilk filiz başını, dördüncü mücadele,yılımızda (1947), Kayseri' 110

de bulduk. Bu, ondan sonra fasılalarla yıllar boyu süvcok olan hapislerimizin ilkinde aklını kaybedocok derecede sarsılan Kayserili bir gencin nihayet hastalanarak «Allah» ve «Büyük Doğu» diye diye ruhunu teslim edişindeki muazzam tecellidir ve 24 yıldan beri, Anadolu'nun en zengin mânevi maden merkezlerinden biri olarak gözlerimizi Kayseri'ye çevirtmiştir.

Büyük Doğu ideali karşısında Erzurum, Rize, Elâzığ, Malatya, Maraş, Konya, Manisa, Turgutlu, Tavşanlı, Kütahya ve daha nice yerin bu manevî elmas madeni mıntıklarından en büyük payları almış noktalar olduğunu kaydetmek fırsatı içinde bildirelim ki, bizim esasta gayemiz, ne şurası, ne burası! Van Gölünden Meriç kıyılarına ve hattâ, sınır dışı yerlere kadar, Allah'a can borcumuzu ödemedemeden tam demetlendiğini görmek hasretiyle kavrulduğumuz yeni Türk gençliğidir. O zaman ölümü, tabutumuzu taşıyacak bu gençlik aşkına, Temmuz sıcağında buzlu bir şerbet dikercesine, rahat rahat, zevk ve lezzetle içebiliriz. Bizi bu gençlik görsün, anlasın, ayırd etsin ve terazisinde ölçsün, yeter!

Biz 60 yaşını aşkın çağımızda bu gençliği hedef alıyor ve ondan başka hiçbir yerden alâka ve anlayış beklemediğimizi bildirmek ihtiyacını duyuyoruz!..

Yeni Türk gençliği!.. İnşallah sen ve ben, birbirimize yeteriz!

Şimdi sana soruyorum :

Ne gün birleşeceksin, yekpâreleşeceksin, madde Aleminde, fizik bağlantıların mânâda en çözümlüyle, atom atom birbirine kenetlenecek-

111

sin?.. Ne gün açıkta gördüğü bir zina sahnesi li/.orino cübbesini atıp:

« — Yârabbi, gizlenecek yerleri de yok!»

Diye ağlayan velînin ahlâkına eş, birbirinin ayıbını örteceksin?..

Yine bir velînin :

«— Bana kötülüklerimi söyle!»

Diye kendisine başvuran dostuna verdiği cevaptaki :

«— Ben sende iyilik ve- faziletten başka bir şey görmüyorum! Kötülüklerini söylemesi için onları görebilen birine başvur!»

Hikmet ve rikkatine ne gün ulaşacaksın?..

Sana maya tutturmak, şekil vermek, seni, nâkilleri sökülmiş bir elektrik santrali halinde tarihinin ve cedlerinin ruh dinamosuna bağlamak için tam 28 yıldır, karanlık zindan köşelerinde, gaz. sandığından farksız masalarda, döşemesi patlak idarehane koltuklarında kan kusarcasma çırpındık. Nihayet sen, oldun! Allah'ın fazliyle oldun! Benimki, bağlı olduğum Büyük Kapı yoluyla elime verilen bir avuç tuzu, şaraba döndürülen nesillerin üzerine atmaktan ileriye geçmez. Bir avuç tuzun bir fiçı şarabı sirkeye çevirdiğini bilirsin... Oldun!.. Fakat kendi iç bünyende zümre zümre birbirine girmek gibi, şeytanî illetlerin en tehlikelisine düşmekten korunamadın!..

Bugün aynı vatanın çocukları ayrıca birbirine girer ve kökünü dışarıda arayanlarla içeride kurtarmaya çalışanlar arasında, tam, kesin, en katı çizgilerle belirli bir cephe kurulurken, sen kendi öz safmdaki yıkıntıları derinleştiriyor, yahut derinleştirenleri mazur görüyor, yahut da on-

112
lan cinayetle suçlamak celâdetine uzak kalıyorsun!..

Ne yapıyorsun?..

Ben bu dâvada haklı, haksız aramıyorum! Haklıların da hangi taraflar ve kimler olduğunu biliyorum!

Dikkat:

Bence en büyük haksız, haklıyken, karşı tarafın eteğine yapışıp, ona: «Gönüldaş! Ne yapıyorsun?..- Küfür topyekûn üzerimize gelirken takındığın bu ayrılık ve aykırılık tavrı ne faciadır!» demeyendir!..

Bence en büyük haksız, her itişe, kakışa, hattâ her hakaret ve acı mukabeleye katlanıp sonuna kadar ara bulmaya çalışmayandır.

Taraflar arasında, küfür ve ihanetten gayri her, her şey, her şey görmemezlikten gelinecek, böyle bir şey zuhur ettiği anda da, o taraf, her tarafça, gık demesine, saflanmızdaki bir anlık boşluğu ilân etmesine bile imkân bırakılmadan tepelenecektir.

İslâm hikmeti budur, İslâm siyaseti budur; ve bizim şu zavallı halimiz «ayrılık çıkarana bizden değildir!» hadîsinin kılıcına karşıdır.

İyice bilmek lâzımdır ki, bu memlekette, bütün şubeleriyle küfrün, boğazlamak üzere her, an bıçağını bilemediği, ne şu, ne bu birlik, dernek, ocak, ne Süleymancı, ne Nurcu, ne İmam Hatipli vardır; sadece Müslüman vardır; Müslümanlık ve Müslüman!..

Esir kampları halinde Müslümanları depo etmekte kullanılan hangar mânasiyle değil, kâinata hâkim saray mânasiyle camii ve ruhu kurtarmak isteyenler, birlesiniz!..

113

Komünistler, 19. Asnn ortalarında yayınladıkları meşhur (Manifest)lerinde şöyle bağıyor-lardı:

«— Dünya proleterleri birlesiniz!» Biz de 20. Asnn sonuna doğru şöyle haykm-yoruz:

— Müslüman Anadolu gençliği! Birlesiniz! Gerçek İslâmlığın bu sahada ruhu kurtarıcı ve muvazeneyi kurucu hakikatini bütün insanlığa arzederek, her haliyle yeni ve güzel örneği nefsinizde çizgileştiriniz, renklendiriniz, maddeleştirin! Ve dünyaya haykırınız: «Ben İslâmın gerçeğindeyim; ve gerçek İslâm bende!.. 20. Asır tufanından kurtulmak isteyen, Nuh'un yeni gemisine buyursun!»

Evet, ey yeni gençlik! Sana düşen, bu tayfun ve kasırga asnnda Nuh'un yeni gemisini kızağa, koymaktır.

Hak yardımcın olsun!..

114

HER CEPHESİYLE KOMÜNİZMA

İnsanda, dünya yaratıldı yaratılah, hakikatin merkezini ötelere arama cehdinin... Maddeyi aşma ve kabuğu içinde taşma cehdinin... gökleri kurcalama, kapılan tırmalama, perdeleri aralama cehdinin... sığamadığı hudutludan, dolduramadığı hudutsuza doğru, fıskırma, atılma, ulaşma cehdinin... sadece insanlık cehdinin... insan başını sıçan kafasından ayırt edici mübarek ceh-din... madde üstü inanış sistemleri ve onun müesseseleri halinde tecelli eden bu ulvî cehdin, kırıcısı, tıkayıcısı, boğucusu olan komünizm, fikir bakımından, üç ayaklı bir sehpadır.

Gerçekte, insan ruhunun basübadelmevtsiz bir ölümle ipe çekildiği sehpa...

Bir ayağı (Engels), bir ayağı (Marks), bir ayağı (Lenin)...

Bu üç ayaklı sehpanın sahte bir istinatla, dayanak aradığı büyük fikir zemini de, filozof (He-gel)...

Sehpanın birinci ayağı (Engels), kendi mücerret gerçeğini, Filozof (Hegel)i tahrif ederek temelleştirir; (Marks), daima kendilerince, bu mücerret gerçeği içtimai ve iktisadî tatbik yolların-, da plânlaştırır; (Lenin) de, aynı bâtil gerçeğin deli vecdi içinde aksiyoncu olarak meydana çıkar,- ihtilâlini yapar ve devletini kurar.

Gai ve nihâ illet teşhisini,(Allahı inkâra varmaksızın) muhteşem bir tabiat, ve madde felsefc-117

si kurmuş olan (Hegel), gerçek bir filozofa lâyük tecrit haysiyetini, hakikat avcılığı çilesini, (Engels)e bedava kaptırılmış bulunuyor. Bu bir zaaf ise onu da (Engels) den ziyade (Hegel)de aramak lâzımdır.

Bu kapmaca ve yakıştırmaca oyununu bizzat (Engels) itiraf eder ve arkadaşlarıyla beraber kurduğu ilk «tabiat felsefesini desteksiz ve yetersiz bulduğunu söyler. Peşinden de (Hegel) diyalektiğini, mistik unsurlarından ayıklayarak, yani büyük gizliye ve sırta giden yollarını keserek kullandığını açığa vurur.

Büyük bir Filozoftan, sebep ve usul manzumesi aynıyle alınıyor, fakat kendi öz terkip ve netice istikametinden koparılıyor ve başka bir terkip ve neticeye âlet ediliyor. Yine (Engels) in itirafına göre, Materyalist düşüncelerinde, kendisine idealist bir mantık hâkim olmaktadır. Bu da, öldürdüğü adamın ruhi tasallutunu çeken bir katilin itirafı gibi bir şey...

(Engels) in maddeciliği, maddeyle ruhun ayrılığını inkâr eder; daha doğrusu, ruhu müstakil bir mevcut kabul etmez. Ve işte bu soydan maddecilik, ruhu, beş hassemize çarpan kaba hayat şeridi gibi, dış görünüş- cünbüşleriyle, hareketlerle izah eder.

Eski maddeciler, maddenin ruh üzerindeki tesirini her sahada araştırmış olmakla beraber, ruhu, ne kökünden, ne de dallarından inkâra yeltenmişlerdi.

Açıkgöz aktarıcı ve altedici (Engels) e göre ise :

(Sokrat) ve (Platon)dan, (Bergson) ve (Hay-deger)e kadar, hem de zıt. kollariyle, bütün cins 118

kafalara kan terletmiş olan o görünmez «var», ruh, yoktur!

O ki, onun da ötesine geçtiğiniz zaman, tek, tekten de tek, mutlak «var»da biter.

İşte, (Engels) e göre, insandaki bu şahane kılavuz, her şeye hâkim ve sahip sultanî vücut, mevcut değildir. Mevcut olan, yalnız madde ve onun başsız ve sonsuz hareketleri...

Ve işte, böyle bir neticeye sürüklenebileceği-ni kestirmiş olsaydı maddeyi inkâr yoluna gireceği şüphesiz buluna'a (Hegel) materyalizmine geçirdikleri külah; (Engels) markalı (Materyalizm historik - tarihî maddecilik) külahı!..

Tarihî maddeciliğin her şeyi maddeye ve maddi harekete irca edici vahşi hatasını, değil mücerret tefekkür tezgâhı, saf bir madde ilmi olan «Mukayeseli Anatomi» bile ispat etmiştir.

Aynıyle aldığımız şu ilim ölçüsüne dikkat ediniz:

«Ruh ve şuur aynasında mürtesimler çizmeden, tek başına hareketin, kendi kendisine bir oluş beliritemiyeceği, felsefenin çok kolay içinden çıktığı bir hakikattir. Evet, tek basma, yani bir hareketsizlik, boşluk ve doluluk âleminde ruh ve şuur kendi nefsinin hisseder de, mücerret hareket, ruhsuz ve şuursuz, hissedilemez.»

Şu basit lâboratuvar tesbitinde bile, madde üstü ve maddeye hâkim sultanî varlığın vücudundan ne güzel bir nişane var... •

İşte, tersine dönmüş bir (mistik) halinde her şeyi maddeye bağlayan bu görüş, gide gide, (Engels) ve (Marks)a şöyle bir nâs, inkâr nâsı il ham etti .-

119

«— Dinî, siyasi, ahlâkî hâdiselerle, bu hâdiselerin doğurduğu ve içlerinde cereyan ettiği müesseseler, cemiyetin sadece maddî ve iktisadi faaliyetlerinin, talî ve tâbi inikaslarından başka bir şey değildir.»

Bu, sapıklığı kadar karışık ve dolaşık ifadeyi aydınlatalım: Yani, bir kemiyette ana faktör, baş âmil, temel müessir, esas ölçü, sadece maddî ve iktisadîdir. Cemiyete hâkim sanılan bütün mânevi

değerler, zatlariyle, bu ölçülere tâbi ve ikinci sınıf bir takım akislerden ibarettir. Yani zatsız, vücutsuz bir takım gölgeler, vehimler...

Tasavvufta, Allah mutlak varlığına nisbet-le dış âleme, masivaya atfedilen gölge vücudun, aynen ruha, onun müesseselerine, dolayısıyla Al-laha; mutlak varlığın da maddeye ve onun hareketlerine, dolayısıyla puta bağlanması...

Yüzde yüz tersine döndürülmüş (Mistik), tam tepe taklak edilmiş hakikat, budur!

•

(Hegel) in ölümünde 11 yaşında olan (En-gels), ana hususiyetini, çerçevelediğimiz ucuz münevver sıfatıyla tûredikten sonra, kendisinden 2 yaş büyük olan (Kari Marks) la beraber, aynı ucuzculuğun amelî fikir tezgâhını kurdu: 1841-42 sıralan... İlk basamak şu oldu : Köhne cemiyetin bütün köhne itikatlarından sıyrılmak; ve o gü-nedek kimsenin, içtimaî bir dâva bayrağı halinde açmaya cesaret edemediği yekûn halindeki inkâr hükmünü basmak... Bayrağı açtılar ve hükmü bastılar:

«— Bütün manevi değerler, baskı altında kabul ettirilmiş ve semerelendirilmiş birer vehimden ibarettir ve Allah yoktur!!!»

120

, (Marks)m dostlarından bir Yahudi, büyük bir Yahudi mütefekkirine bir mektup yazıyor... Dikkat buyurunuz; (Marks) Yahudidir ve böyleyken yine gizli bir Yahudi tıynetiyile Yahudiliğe çatmış, Yahudiyi para ve sermaye çifitü diye göstermiştir, işte mektubu yazan Yahudi, işbu Yahudi (Marks) için diyor ki:

«— Zamanımızın en büyük ve en gerçek Filozofu, doktor (Marks)... Benim putumun adı budur! Henüz çok genç bir adam... Ortaçağ politikasına ve dine, son can alıcı darbeyi bu adam indirecek!» İşte bu adam ve o adam... (Marks) ve (En-gels)... (Engels), sosyalizmden komünizme doğru bir hat çeken Alman kollektivizminin de kurucularından biri... (Marks) ise bu meseleyi komünizme götüren en keskin hamlenin ve tamamlayıcı tahlil ve terkip örgüsünün sahibi... Elele veriyorlar; ve dâvalarının madenini (Hegel) Materyalizminin ateşinde kızdırıp (Materyalizm Historik) buzunda soğuttuktan sonra, şekil şekil billûrlaş-tırmış olarak meydana çıkarıyorlar. Artık onlar, 1847'de bütün kalıbı dökülmüş olan nazarî «Komünist Federasyonu» nun ana direkleridir. Meşhur «Komünist Beyannamesi» kaleme almıyor. Her taraftan kovuldukları için en sonra Belçika'ya sığınmışlar, nihayet oradan da kovulmuşlar-dır. Sağda ve solda, serseri, fakat bâtil dâvalarına tam sadık bir hayat...

1866... «Birinci Enternasyonal» toplanır. (Marks), bu müeyyidesiz teşekkülün ruhu ve merkezi... «Sermaye» isimli meşhur eserini yazar : 1867...

1870 Alman Fransız harbi ve neticeleri...

121

(Marks) Londra'ya geçer... Bir müddet sönüklük...

(Enternasyonal); Komünizm kurmaylarının bu çekirdek topluluğu, 1872'de Amerika'ya «nakli hane» eder. Fakat daima cansız ve küçük bir kulübe kadrosundan ibaret... Bu çekirdek teşekkül, 1876'ya doğru büsbütün söner. 1883'te (Marks), sefalet ve mahrumiyet içinde, kan kusarak ölür. 1889 yılı 1 Mayıs'ında ikinci (Enternasyonal) .

(Engels) artık tek başına kalmış, (Marks) m eserlerini derlemekle meşgul... İkinci (Enternasyonal) da fiilî rolü yok... Zaten orta yerde ciddî ifade sahibi olan ve mekân işgal etme haysiyetini gösteren, kol kol Sosyalizm hareketleridir. Komünizmin tehlikeli (fantazi) sine henüz kimsenin metelik verdiği yoktur. Nihayet 20 nci asra beş yıl kala, (Engels) 75 yaşında ölür Birçok ameliyeye heves etmiş, fakat sadece ameli bir nazariyeci olarak kalmış ve (Marks) la beraber büyük bâtili, işaret ettiğimiz çizgilerle, kâğıt üzerinde esaslandırmıştır.

(Marks) ve (Engels) elinde esaslandınlan bu bâtil, Garp Dünyasının birçok köşesinde, bünyelerin gizli mikropları gibi, fakat vücudun müdafaa ifritleriyle çevrili olarak saman altından yürüyecek; bu arada hiç hatıra gelmez bir köşe olan Rusya'da ve 20 nci asrın 17 nci yılında birdenbire patlak verip, bu hayal edilemez sahada, kendisine inanılmaz bir tatbik muhiti bulacaktır.

Bu nokta, Komünizmin başlıca «püf»lerinden

biri olarak, üzerinde hassasiyetle durulacak bir cihet...

Her şeyden evvel Komünizm, doğrudan doğruya işçi : (Proletarya) hâkimiyetini esas tutan bir mezhep olduğuna göre, nasıl oluyor da büyük sanayi çevreleri, Merkezî ve Garbi Avrupa dururken, o zamanki Rusya gibi bu bakımdan da iptidâî bir memlekette patlak veriyor? Öyle ya; bu mezhebin fikirde beşiği Merkezî Avrupa, beşiğin sallandığı ve içindeki veledi yetiştirmeğe çalıştığı yer de Garbi Avrupa'dır. Fikrin kendisi de, mevzuu da oralarda... Zaten (Proleter) ihtilâli, ümidini buralara bağlamış ve asla Rusya'yı hatıra getirmemiştir.

O halde?

Bu fevkalâde nâzik püf noktası probleminin cevabını, büyük Fransız içtimaiyatçısı Profesör (Bugle) veriyor.

Diyor ki:

«— Komünizme karşı en büyük istidat, Merkezî ve Garbî Avrupa'daydı. Böyleydi ama, mevcut istidat ve tehlike bakımından en tedbirli ve muhafazalı sahalarda yine buralarıydı. Bir kotranın devrilmesi ihtimali, bir salapuryadan fazla olduğu gibi... Fakat kotranın altındaki safra onu kurtarırdı da, safrasız salapurya birdenbire alabora olabilir. Merkezî ve Garbî Avrupa (Burjuvazi) sınıfının kuvvet ve hâkimiyeti bu bakımdan safra rolünü oynamış; Komünizm, Orta ve Batı Avrupa'da, patlak veremediği halde, illet unsurlarından nisbeten uzak ve iptidâî bir sahada meydana çıkıvermiştir.»

Profesör (Bugle) un bu teşhisi çok yerindedir. Nasıl ki, hastalıklı vücutlar, bir takım âfetlere

karşı, güya sıhhatli bünyelerden daha fazla mu-kavemet ve muafiyet sahibidirler.

Fakat bu teşhise eklenecek, kolaylaştırıcı ve kavratıcı bir unsur daha var:

O zamanki Rusya'da —bugün de aynı şey— ana nüfusu teşkil eden köylü sınıfın, (Mujik) ler sürüsünün, dünyadan habersizliği, derisi üzerinde gezen ve beynini istilâ eden haşerelere karşı alâkasızlığı, içine kapanıklığı...

Bu tip, ruhunda taşıdığı gayet vahşî ve iptidâî bir (Mistik) icabı, kabuğunu ve maddesini asırlar boyunca Çarların ve derebeylerinin esaretine terketmiş; kendisini küstah ve gözü kara bir hareketle zapt ve fethedecek her hamleye açık bırakmıştır.

•

(Niçevo)... Sonsuz Steplerde içi geçip başı dönen Rusun en korkunç mefhumu budur: «Niçevo»...

«Hiç» demek, hiçliğin, yokluğun kelimesi...

İşte bu (Niçevo) nun Rusu, Anadolu'nun gurbet türkülerine benzer bir ahenkle kovaladığı ufuklara karşı Ortodoks salibi altında güya yaratıcıyı doğrular; ve Allaha taktığı sıfatın küçülmüşü olarak Çarlara «Küçük Baba» diye hitap ederken, kendisini ters tarafından, ters mistiğe bağlayacak hamleye de «Hayır!» diyemez bir mizaç taşıyordu.

Nitekim Komünizm ihtilâli, (mistik) için, başlangıçta, bir Fransız mütefekkirinin ifadesiyle şöyle olmuştur:

«— Başka şartlar getiren, başka angaryalar ve işkenceler hediye eden başka derebeyleri sayesinde, eski derebeylerinden alınan intikam...»

Materyalizm ve Komünizmin bütün muvaffakiyet sırrı, artık anlaşılmaya başlıyor ki, sadece (taktik) ve kolay istismar oyunlarından başka bir şeye dayanmaz ve mücerret hak ve fikir kaygısına yanaşmaz.

(Engels) ve (Marks)dan yarım asır küçük olan (Lenin), işte bu (Mujik) tipinin, içi dışına çıkmış bir limon kabuğu halinde, tam aksiyon-suzluktan tam aksiyona geçen ve soydaşlarını pek iyi sezen, garip ve ters bir tecellisidir. Halis Asyalı suratı taşıyan bu adam, Asyalılıkla Avrupalılık arası bocalayıcı ve bir türlü zarını tam yıpratamayıcı Çarlık Rusyasının bütün zaaflarını gördükten ve tek tek mükemmel istismar noktaları diye mimleyip Rusya'daki binbir ihtilâl temayülü arasına Komünizmi de yerleştirdikten sonra, 1905 tecrübesinin iflâsı önünde şöyle düşündü :

«— Rus ihtilâlinde Burjuvazi sınıfı, başa geçmek liyakatini hâiz değildir. Bu ihtilâl, daha başlangıçta Burjuvalar tarafından terkedilebilmiştir. İhtilâl, derebeylik idaresine karşı ayaklanan köylü yığınlarını ancak amele sınıfına idare ettirmek suretiyle iyi bir neticeye bağlanabilir.» (Lenin)e :

«— Bu bir manevraydı; çok ders aldık!» Dedirten fiil ve müflis 1905 tecrübesi, «Amele Meclisi» mânasına gelen ilk (Sovyet)i meydana çıkardı ve klişeleştirdi. Tecrübe, çabucak ezilmişti. Çünkü (Mujik)ler, alalusul apışmış kalmış, ne tarafa yöneleceğini bilememiş ve tam kendilerine gelip harekete geçecekleri zaman, amele sınıfı çoktan tepelenmiş, bilmişti. Fakat ihtilal tohumları ve mahut ölçüler manzumesi, Rusya'-

125

da köprü başlarını tutmuştu. (Lenin) Rusya'da kalamıyor, sağda ve solda, kaçak, dolaşıyordu. Nihayet Birinci Dünya Harbi ve bu harbin Çarlık Rusyasını bütün iç bünye zaafllarıyla teşhir eden sarsıntısı... Birdenbire, ihtilâl en müsait zemin hazırlanmıştı. Fakat ihtilâl, saf bir Komünist hareketi seciyesini taşımaktan çok uaktı.

Türkiye'nin nice devirlerdeki haline eş olarak, gafletler, tezatlar ve zaafllar diyarı Rusya'da birdenbire bütün sınıfların karma karışık ayaklanması... İhtilâl böyle oldu. Amele, asker, halk, içice... Nitekim muvakkat hükümette, Çarlık taraftarlarından başka bütün fırkalar erkânı toplandı. Ötedenberi Anarşistler yatağı Rusya'da, o anda hâkim olan, tam bir Anarşidir. (Niçevo) kargaşalığı... Ana baba günü...

Komünistler bu ana baba günü kargaşalığını ustaca istismar etmişler; ve Anarşi mefhumuyla asla bağdaşamaz tek müessese olan orduyu bir Anarşi vasıtası olarak kullanıverince her şeyin altını üstüne getirmişlerdir. O zamanki taktikleri, kendi kafalarına göre yalçın bir tkozmos) meydana getirmek üzere, mevcut dünyayı toz duman edip (kaos)a çevirmek...

Ordulara verilen meşhur (1) numaralı emrin hülâsası:

«— Orduda rütbelere, unvanlar ve bunların imtiyazları kökünden mülgadır. Subayların hiç bir nüfuz ve hakkı kalmamıştır. Bütün birliklerde, bunların temsilcilerinden birer komite seçimi yapılacak ve her salâhiyet bu komitelerde olacaktır.»

Her şeyin başını koparmaya ve her yerde

126

ayağı başa hâkim kılmaya bakarken, subay gibi, askeri nizamın birlik ruhunu temsil eden şahsiyet merkezlerini iptal ile işe başlayan Komünizmin, bir o günkü halini, bir de bugünkü, Mareşaller kumandasında (Emperyalist) Kızılordu nizamını gözden kaçırmayalım... Bu tezadı ileride göreceğiz.

Birinci Dünya Harbinin sonlarına doğru (Lenin) birdenbire çıkageldi. (Lenin) ki, 1914'de partisinin izmihlâliyle beraber çıktığı vatanına dönerken, o vatani yıkmak için Almanlar ve Avusturyalılarla işbirliği etmiştir. İhtilâlin sevk ve idaresini Avusturya hududundan sağlamış, Avusturyalıların elinden bu hiyaneti sayesinde kurtulmuştur. Oradan İsviçre'ye, oradan da Almanya'ya... Nihayet Rusya'ya karşı harp halindeki düşman ülkelerinden, bir Alman zabiti gibi zırhlı tren içinde geçirilerek Rus hududuna bırakılmıştır.

(Lenin) den evvelki (Marks) çılar, Rusya'nın felâketi karşısında her sınıfı içine alan müşterek bir Milli Müdafaa Cephesi kurmaya bakarken, o; Vlâdmir, İliç, Ulyanof, namı diğer (Lenin), felâket istismarını bile o kadar ileriye götürüyor ki Rus bozgununu düşmanla elele gerçekleştirmeğe gitmekte tereddüt etmiyor.

(Lenin) in, bu ana baba gününde ve doğan Yeni Dünyanın eşiğinde, garlarda, şaşkın şaşkın bakman insan kalabalıklarına ilk narası şudur:

«— Yaşasın dünya ihtilâli!»

Zırhlı bir otomobil içinde geçirildiği Peters-burg'ta, işçi ve asker kalabalığına da ilk hitabı şu:

127

«— Sermayeciler hükümetini desteklemeğe paydos! Hükümdarlar harbi yerin dibine batsın! Yaşasın Sosyal ihtilâl!»

(Lenin) daha öyle şeyler söyledi ki, başta eski (Marks)çı (Plekhanof) olmak üzere herkes şaşırıldı. Herkes tepeden inme bir çığ altında kalmış gibiydi. Onu, hayal duvarına merdiven dayamış ve bulutlar üstüne tırmanmış olmakla suçlandılar. (Menşevik) ler ona deli, ihtilâlcı Sosyalistler hain dediler. Burjuvalar ise (Lenin) e, Almanya'ya satılmış bir paçavra gözüyle bakıyordu. Fakat o, korkunç cesaret ve gözü karalığıyla, aptallığı, cahilliği, şaşkınlığı, mahcupluğu, dehşeti, nefreti, hasreti, her şeyi istismar ederek ortalığı zapt ve fethetmekte gecikmiyordu.

(Lenin) hakkında bir müşahidin notu:

«— (Lenin), hayranlarının bazıları üzerinde, elle tutulabilecek bir bora, bir kasırğa gibi esmeğe başladı. Bütün (Bolşevik) dinleyiciler heyecanla sarsılıyordu. Bu müthiş tesir, yüksek belagat ve talâkatten değil, işitilmemiş, görülmemiş bir cesaret ve gözü karalıktan geliyordu. O, en imkânsız şeyleri, misilsiz bir cür'et ve emniyet tavrıyla, âdeta tasarrufu altında gösteriyordu. Onu dinlediğim yerden ayrıldığım zaman, bütün bir gece, başıma demirden bir topuz yemiş gibi oldum.»

•#

İşte, başından beri üzerinde durduğumuz ve Komünizmin fikir bünyesine kadar şümullendirdiğimiz küstah ve en vahşi tarafından gözü kara seciye... Bu seciye, ileride, Komünizm dünyasının sanat eserlerinde de takip etmek kabildir. Nâzım Hikmet'in bütün (politik) telâkkisi 128

demirden bir balyoz halinde ham kafalara inmek ve körü körüne apıştırmaktan başka nedir ki?.

İnkâr edilemez ki, bu gözü karalık seciyesinin, hele Rusya gibi bir dünyada, insan yığınlarını arkasından çekmeğe mahsus tılsımlı bir tesiri vardır.

Şu da var ki, bu seciye, ister doğruya, ister eğriye olsun, inanmayan insanlarda bulunmaz. Doğruya inananlarda ise bu ham cesaret, teenni ve sırlara riayet kaygısıyla bir aradadır ve ismi şecaattir.

Fakat o, sadece gözü karalık için gözü karalıktan ibaret bulunur, bir de müthiş bir istismar dehâsiyle birleşirse, artık önüne çıkan yıkar ve geçer... Tâ, gerçek iman ve şecaate rast gelinceye kadar...

Komünizmin kuruluşu *—hâlâ devam ettiği gibi— böyle olmuş; ve aksiyoncusunun bu seciyesi, hareketin bütün seyrine, kadrosuna ve iş hedeflerine umumî bir sirayet halinde yürümeği bilmiştir.

İstismar dehâsi o kadar büyük ve sahtekârlığa öyle yakındır ki, (Lenin) in ütopyasında, tam zıddı olan idealizm kurucusu (Platon) un «Cumhuriyet» eserinden tersine kopyalar bile vardır.

Artık her ölçü, (Thomas Morüs), (Vilyam Godvin), (Prüdon) ve (Bakimin) in dövizleriyle beraber şu mihrakta toplanmıştır: «— Ne Allah, ne patron!...» (Tolstoy), Ruslar için şöyle demişti:

«— Rus kavmi, harpte, tepeden inme, beklenmedik bir angarya görür. Birdenbire gelen, fakat hayatın her günkü argaryasından farksız

129

bir angarya... Buna sonuna kadar katlanmak ve gereğini yerine getirmek lüzumuna bir kere inanmıştır.»

tşte Rus kavmine ait bu seciye, Komünistlerin eline geçer geçmez, Rus kavminin bütün angaryaları kaldırılmış; ve yerine, insan oğlunun tarihte en büyük angarya ve işkencesi olan Komünizm geçirilmiştir. İnanmanın merkeziyle beraber bütün inanış müesseselerinin inkân ve iptali işkencesi,.. Ruhu boğmak işkencesi...

Rus kavmi ona da tahammül etmiştir.

Bakınız, ne, neyi istismar ediyor:

Ve her şeyi, ferdin elinden alınarak, (Ka-menef) in belirttiği şu kıstasa bağlanmıştır:

«—Sovyet idaresi., dö'rît hâkim tepeyi elde tutmaktan ibarettir: Sanayiî devletleştirilmesi, bankaların devletleştirilmesi, nakliyatın devletleşti -rilmesi, toprağın devletleştirilmesi...»

(Lenin) de, bu ölçülere, belki lâtife ve alay karıştırmaksızın şunu ilâve etmiştir:

«— Çeka da cabası!»

Çeka, biliyorsunuz ki, rejimin cellâtlar kadrosu...

Evet, Çeka da cabası!

Komünizmde ahlâk, maddecilik ahlâkıdır. Yâni hiçbir mukaddesat ve manevî hürmet hissi duymaksızın dilediğini yapmak, dilediğinde serbest olmak... Münasebetler zincirini sadece maddî fayda ve içtimai mükellefiyet bakımından örselemeksizin, fert kadrosunda, en hicapsız hayvandan daha hicapsız, tam başıboşluk...

Buna rağmen ne gariptir ki, başta (Lenin) olmak üzere birçok ihtilâl şefinin ferdî ahlâkı, 130

idealistlerin ahlâkını hatırlatacak kadar feda-karcadır.

Hususî hayatından bahseden ve böylece hareketine mazeret arayan bir Komüniste (Lenin):

«— Bir Komünistin hususî hayatı yoktur!»

Diye bağırıştır.

Ancak bir idealistin ağzından çıkabilecek müthiş nida...

{Lenin), bu tezadı içinde, belden aşağısı insan, belden yukarısı hayvan, öyle garip bir mahlûk arzediyordu ki, açık bıraktığı belden yukarısını, nazarlardan sakladığı belden aşağısıyla koruyor ve bu tezadının farkında olunmuyordu.

(Lenin) hakkında (Maksim Gorgi) diyor ki:

«— Onun hususî hayatı o tarzda geçti ki, dinlerin kuvvet ve itibarını kaybetmediği bir devirde yaşamış olsaydı, kendisine bir Aziz nazariyle bakılırdı.»

Biz bu lâflarda (Lenin) in faziletini değil de, korkunç tezadını buluyoruz. O, inandığı fikirler manzumesini ve bağlandığı küfrü, tam zıddımın vecd ve ahlâkiyle koruyan, dasitanı bir abes belirtiyordu.

Ve işte, Komünizmin usulündeki en büyük abes de budur!

' (Lenin) ve ontin etrafında ihtilâlin birçok mensubu, samimiyetle inandıkları tantanalı ve azametli bâtil karşısında, ruhçuluğa yaklaştığını ve esasını orada bulduğunu hiç farketmedikleri bir mikyasta, fedakâr ve nefis hırsından uzak bir hayat yaşamışlardır. Nitekim (Lenin) in kızkar-deşi (Pravda) gazetesi idarehanesinde çalışmış, Hariciye Komiseri (Litvinof)un karısı, evini idare edebilmek için İngilizce dersleri vermiş, baş-

131

ka bir Komiser (Rkof)un karısı da Moskova Sıhhiye Dairesinde memurluk etmiş, umumî Talim ve Terbiye Komiseri (Bubonof)un karısı ise bir mağazada satıcılık yapmıştır.

Ruhçuluk, ahlâkçılık ve milliyetçilik taslayan ve üstelik Komünistliğe düşman geçinen bazı çürümüş ülkelerin haline nisbetle, ne derin ve acı ibret dersi!

Fakat bunlar, biraz evvel de belirttiğimiz gibi, tek başına hiç bir değer belirtmez; ve Materyalizm - Komünizm tertibinin göstermelik tek nesle mensup aldatici bir eserinden ve ayrı bir tezat ve zaafından başka hiç bir delâlet arzetmez. Zira bu hal, telkin ve ilkah edilen ve ruhi bir müeyyideye bağlı bulunan müsbet bir ahlâk idealinin eseri değildir. Eğer (Lenin), Materyalizm ahlâkına dayanarak ve sırf gönüllülerden seçerek senede 365 genç Rus bakiresi isteseydi, bakireler, o da eğer bulunabilirse kendisine teslim edilir; ve bu ahlâk Materyalizmaya karşı daha tezatsız kaçardı. Hem inanmamak ve inanmayı kendi öz merkezinden inhiraf ettirmek, hem de inanmamaya, inanmanın ahlâkiyle bağlanmak, ne tuhaf!..

Dürüst olmak kaygısıyla hemen ilâve edelim ki, Komünizmin de inandığı bir şey vardır; fakat onda bu ahlâk yoktur.

•

Komünizmin birinci istismar tabyası, ilimleri ve sanatları dilediği gibi gayelendirip «12 derste dans öğreten Profesör Hokkabazyan» tarzında dünya görüşleri istiflemek, bunları yassı kafalara kolayca yerleştirmek; ve sonra bütün Güzel Sanatlar Şubelerini harikulade mikyaslarda

132

kemiyet zenginliğine boğup topyekûn dâva lehinde kullanmak oldu. Bir Komünist haritasında, kendileriyle iktisadi ve siyasi münasebeti olmayan bir şehrin gösterilip gösterilmeyeceği, bir meseledir. Onların ilim telâkkisiyle, mücerret, kendi münzevî realitesi içinde yatan ve yaşayan hiç bir keyfiyet yoktur. Bunun da mânası şudur:

Komünizm ile saf ilim bağdaşamaz. Fen ve teknik sahası, ayn... O zaten, saf ilimden budanmış ve kendisinden ibaret kalmış, tatbikat çerçevesi... (

Güzel Sanatlara gelince .-

Bu, niyete göre ses veren tılsımlı kemanlar, muazzam devlet himayeleriyle, Komünistlerin elinde, dâvalarının sadece yalancı şahitliğini etmeğe memur, iradesiz köleler..

Tiyatroya, sinemaya, edebiyata,, musikiye, resme, heykele, mimariye ve daha birçok Güzel Sanatlar Şubesine verdikleri kıymet, daima bu hududun içinde ve sadece ucuz keyfiyetlerin kemiyet köpürtüşünden ibaret...

(Lenin), meşhur Şarlo için demiş ki:

«— Dünyada aradığım, özlediğim tek adam (Çarli Çaplin)dir.»

Halbuki Şarlo'nun dehâsı, ona istedikleri kadar Komünist desinler, Materyalist makine görüşüyle alay eden ve istiyerek veya istemiyerek, ruhçu değerlere kaçan soydandır. «Yeni Zamanlar» filminde Şarîo, Materyalizmin, makineyi aziz-leştirici görüşünü kepaze etmiştir. Bir kolu ameleyi yedirmeğe, bir kolu da onun ağzını silmeğe mahsus olan makinenin yemek yedirme kolu bozulur, kol havada çalışır ve öbür kolu gelip aç adamın ağzını siler. Yirminci asrın putu sıfatiy-

133

le insan tahakkümünün dışına çıkmış makinenin aptal'lığını, hiç bir misal, bundan daha keskin canlandıramaz.

Komünizm dünyası, sanatkârı, Roma'daki (Kapitol)ün mukaddes kazları gibi besledi, palazlandırdı. Sanatkâr, fâni cesediyle, maddesiyle korunuyor, ruhu ve mânasiyle de gebertiliyordu. Sanatkârı, hiç bir diyarda görülmemiş çaplarda korudular, fakat buna karşılık bizzat sanatı, sâf ve hür sanatı boğup öldürdüler. Nitekim ilk Komünist şairlerden, Türkiye'de bir zamanlar Nâzım Hikmet isimli hararetili bir taklitçisi yaşayan (Mayakofski) ile (Essenin) şahıslarının korunup sanat idealinin batırıldığı dünyada barınamaya-cak bir küskünlüğe düştüler ve intihar ettiler. Bu hal, sanatkârın, her türlü korunmaya rağmen gerçek faaliyet zeminini kaybetmesinden gelen ruh ihtilâlüne bağlı olsa gerek...

Şimdi sıra, din ve bütün manevî değerlere geldi:

Bütün dinler ve her nevi mavera alâkası, Materyalizm ve Komünizm nazarında, hastalıkların, sapıklıkların en feciidir. Kendilerince, bu illetleri tedavi edilmeden, fertlerle hiç bir işbirliği yapılamaz ve hiç bir münasebet kurulamaz.

Yahudi (Marks.) in «Din afyondur!» sözünü, bir Fransız mütefekkirinin tabiriyle, âyet gibi her tarafa yazdılar. Kızıl Meydanın duvarlarına ve her yere... Gelip geçen memurlar —Rusya'da herkes memurdur— üzerlerinde orak-çekiç bulunan kasketlerini çıkarıp, (Giyiom Tel) efsanesinin şapkası gibi, bu ölçüyü selamlamaya zorlandılar.

Daha inkılâbın başında bütçelerinden bütün

134

din tahsisatını kaldırdılar. Sonra sonra, kiliselerden, üstelik vergi de almaya başladılar. (Rostof) şehrinin bir kilisesine 1925 yılı için konulan vergi, 70 bin çervonets, yani o zamanki bizim parayla bir milyon liraya yakın bir kıymettir. Bugünün 20 milyon lirası...

İnkılâbın başında o kadar papas öldürdüler ki, her sokak ağzında birkaç papas leşine tesadüf etmek âdet oldu. Yine inkılâp içinde, hayallerinde, peygamberlerin tahtadan ve kartondan heykellerini yapıp merasimle yaktılar; ve her tarafta (Marks) m mahut dövizini gezdirdiler.

«— Din afyondur!»

Bolşevik şairi .-

Mujik! Senin yeni Vatikan'ın Kremlin'dir!

Diyen gülünç mısralar döküyor; Sovyet rejimi, aklınca, Tevrat, İncil, Kur'ân'a açtığı mücadelede fasılasız devam ediyordu.

Bazı zulümlerden müteessir olan ve yazdığı teessür mektubuna cevap isteyen * Papa 9 uncu (Pi) nin isteğine verilen cevap, topladıkları bir ianenin tahsis yerini değiştirip bir uçak filosu almak ve filoya şu ismi takmak oldu!•

«— Papa'ya cevabımız!»

Kaynakların kaynağı dinden başka, bütün ruhçu kıymetler, milliyetçilik, ahlâkçılık, aileci-lik, Komünizm gözünde en adi hakaret hedefleri bilindi.

Komünizmin sâf doktrinler âleminde ve esasında aileye yer yoktur. Çocuk, cemiyetin malıdır. Üç yaşından sonra çocuk sitelerine gönderilecek ve orada köpek yavrusu sürüleri halinde büyütülecektir. Böylece bunların anneleri de ça-

135

hşabilecek ve cemiyete verimli olacaktır.. Kadın, kocasına, hiç bir murakabe ve inhisar hakkı tanımaz. İsterse kocasının ismini taşır, isterse taşımaz. Bir kelimeyle evlenir, bir kelimeyle ayrılır. Miras, ana baba hakkı, saçmaların saçması-dır. Onlarca, kadının, erkek ve aile esaretinden tam bir kurtuluş sağlanmadıkça, tam bir inkılâp olamaz.

Komünizm tefsirciliğinde amele sınıfı, sadece, küfür çerçevesi bâtil itikatlar manzumesinin manivelası mahiyetinde bir dayanaktan başka bir şey değildir ve hakikatte hiç bir imtiyaza nail olamamıştır.

Bu hilelerini açıkça itiraf etmekten çekin -mezler:

«— işçi sınıfı bizde, fikirlerimizi mücerretten kurtarmak için istinat ettiğimiz bir kaideden ibarettir. İçtimai sınıflardan birine dayanmayan fikir, havadadır!»

•

Komünizmde, Musa Peygamberden beri gelen, evvelâ ona ihanetle başlayan, ruhi birlik ve bütünlük suikastçısı Yahudi dehâsı, yine kendi müessesesi olan Kapitalizme karşı en parlak intikam tuzağını kurmuştur. Şimdi bu tuzaktan intikam almak sevdasında olan da, yine aynı Yahudi dehasıdır.

•

Ve bütün bu dâvaların, kalbur gibi üzerinde elendiği korkunç bir diyalektik... Punduna getirici, yutturucu, şaşırtıcı, apıştıncı materyalizm diyalektiği... Her şeyi kel ve keleş kemiyet çer-çevresinde ele alıp, her şeye, eski; geri, gerici, mürteci, kokmuş, çürümüş yaftasını takan, o dar,

136

o yeknesak, o vahşi diyalektik... Bandrollü hakikatler simsarlığı, sahte kıymet hükümleri kuponculuğu... Ve Büyük Postanenin önünde leke sabunu satan işportacıların kolay belagat ve alâka avcılığı...

Büyük bir Fransız müellifi diyor ki •. «— Ben bir Fransız olmak sıfatıyla acaba Komünizmden ne alabilirim? Düşünüyorum, düşünüyorum ve yalnız şunu buluyorum: Korku!»s Evet, sadece dehşet! Medeniyet tarihi boyunca gelmiş 20 nci asır Avrupalısı, her ihtimale gebe ve her istikamete hassas, son derece girift ruh seciyesiyle, bu, canhıraş denecek kadar basit ve kaba, fakat o nisbette küstah ve istismarcı, peşinden milyonlar çeken yalçın bâtil karşısında ürpermez de ne yapar? Hislerin en samimi ve insan olanı budur!

Materyalizm ve Komünizm, gerek sâf fikirler alemindeki yeri, gerekse koskoca bir ülkede bulduğu ilk tatbik şekliyle, medenî Garp efendisinin gözünde, milyonlarca defa büyütülmüş ve * dev haline getirilmiş bir ruh ve beyin basilidir. O, bu asrın en büyük filozofunun dediği gibi: «— Ruh muvazenesini kaybeden Garp entel-lektüelinin,' kuytu bir köşede tatbiki koyulduğu intihar tecrübesinden başka bir şey değildir.»

•

İşte, özüyle ve ilk tatbik şekliyle, o... Ya sonra ne oldu?

Ve işte dâvanın, esasta bir «olamaz»m nasıl öldürüldüğü bakımından, en nazik noktasına geldik : Bugün Komünizm, tohumu ahlat ve yemişi at kestanesi, efsanevî bir ağaç gibi, kökünden

137

inhiraf etmiş, kendisine düşman rejimlerin bünye kanunlarını olduğu gibi kopya etmekten başka çare bulamamış, bu arada (1) numaralı bir Emperyalizm ve onun manivelası olarak haşin bir Militarizme kaymış, umumî küfüründen başka kendi kendisinin de kâfiri, korkunç bir Moskof intikam ocağıdır.

İhtilâlin başında, (Lenin)in şimendifer istasyonlarındaki meşhur çılgılığı;

«— Yaşasın dünya ihtilâli! Kahrolsun Emperyalistler!»

Narası, artık bir rüyadır.

Bugünün çılgılığı, hakikatte şudur .-

«— Yaşasın kurtarıcı Moskof istilâsı! Kahrol-Kapitalistler!»

Bugün Komünizm, asırlarca manevi balyozu altında inlediği ve hacri altında yaşadığı Batı Dünyasına, hâlâ (Engels) ve (Marks)ın tenkit gözüyle bakarken, aynı dünyanın usul ve silâh-lariyle ona karşı çıkan, milli bir Moskof hıncı, millî Moskof hıncının tezgâhı olmuştur.

Eski Komünist itikatları, sâf fikir ve hakikat önündeki mevkilerinden ziyade, Hür dünyanın kanına susayıcı Asyaî Moskof hıncının teşkilâtlanmasına yardımcı oldukları kadar kıymetlendirilmiş, işe yarayanları tutulmuş ve yâramıyan-ları atılmış, gerisi de, —tıpkı işçi sınıfı - gibi— hayalî bir bahane olarak yürürlükte bırakılmıştır. Aynı Moskof hıncının besleyicisi olmak yerine körleticisi gibi gördükleri, aile, çocuk, şahsî mülkiyet ve fert hakları üzerindeki akideler, ilk küfürlerine ihanet edilmiş olmaktan korkulmaya-rak yine tepe taklak edilmiş ve eski yerlerine oturtulmuştur.

138

Nihayet, işçisiyle, köylüsüyle, ordusuyla, polisiyle, lâboratuvariyle, aletiyle, sistemiyle, içte 200 milyon ve dışta 1 milyarlık bir kütleyi pençesinde sımsıkı tutan, sadece millî bir hıncı ideolojik bir put gibi gösteren ve diyar diyar bu puta tapacak insan arayan, fevkalâde bilgili, tecrübeli, hesaplı, teşkilâtlı bir zümre tahakkümü... Güneşe elektrik faturası kesmeğe giden feza adamı efsanelerine kadar, Batılı Burjuvaların yüreğine indirmek için her oyuna başvuru, teknik ve teknisyen umacılar zümresi tahakkümü...

İşte, güya insanlık çapında sâf fikirlerden Komünizmin çıkar yol bulduğu son durak... Moskofluk durağı...

Bütün insanlığı kurtarmak iddiasındaki fikir ahtapotu, neticede, ezeli orman nizamını ars-lanîların elinden almak ve pençelerinin manikürünü karakulaklara yaptırmak sevdasında bir ayı doğurdu. Yalnız aziz nefisinden başka kaygısı olmayan bu bilgiç ayının, iş metodları ve yabancı ülkelere nüfuz plânları da, tılsımlı bir mezhep gibi yutturulur ve yutulur oldu. Sade bizde değil, dünyanın her tarafında...

Yoksa bugün Komünizmin Cpürist) gözle, kendi öz ocağında, ne hazin bir fosil manzarası arzettiğine misal, bizzat Komünist Rusya'dır (Le-nin)in bir camekân içindeki mumyasiyle, Komünizmi dinamik zaman ve mekâna göre kuşa çeviren (Stalın)in ölüsü yanyana, artık Rusçaya Lâtince kadar yabancı «Tarihî maddecilik» ve «Sermaye» isimli kitaplar hep bir arada, bizzat Komünist Rusya... Siz ona dünyayı veriniz; Komünizmi bizzat kendisi inkâr etsin!..

139

Türkiye'de Materyalizm ve Komünizm, bir kaç asırdır sürüp giden inhitat tarihimizin sonunda, Cumhuriyetle beraber faaliyete geçer. Başlangıçta, Cumhuriyetin yıktığı müesseselere karşı onunla işbirliği yapmak ister gibi görünür, onu tutar, destekler. Fakat sonra bütün faaliyetini Türk manevi bütünlüğüne yükseltmeğe başlar. Vakıa derhal kanun dışı sayılır ve takip mevzuu olursa da, karşısına hiç bir zaman mükemmel mücadele şartları ve ruh teşhizatıyla çıkıldığını gösteren, plânlı ve sistemli bir imha hareketine hedef tutulmaz. Ancak siyah elbisenin yakasına çıktığı zaman toplanan bitler gibi...

Komünizm, Türkiyede, kapısı örtülü evlere, kırık camlı pencerelerden, yıkık bacalardan, söküktü tahtalardan sızan müzmin cereyanları halinde, her türlü gizli nüfuz ve hülûl yollarını tecrübe etmiştir. Fakat her şeye rağmen, tam ve gerçek birliF lül sağlayamamıştır.

Neden?

Karşısında, idrâkli, ilimli; sistemli, teşkilâtlı bir mania bulunmadığına göre, niçin?

Himayesiz ve başboş olsa da, öz köküyle alâkası her an biraz daha zayıflatılsa da, yaradılışından müdafaah, nüfuzu imkânsız bir Türk ruhu yaşadığı için...

Hani «işimiz Allaha kaldı» derler ya... Bilmezler ki hiç bir iş Allaha kalmaz; her iş, başında ve sonunda Allahın mutlak tasarrufu altındadır ve her iş, başında ve sonunda zaten Allaha kalmıştır.

Böyleyken bu bahiste, tek tedbirsiz, lütuf doğ-mdan doğruya Allahtan gelmiş, bizi Allah korumuştur.

140

Memleketimizde, binde ikiyi geçmediği söylenen Komünistler, insan çeşitleri içinde bu dünyanın en sefil ve en ucuza kazanılmış örnekleridir. Ucuza kazanılmış tabiriyle maddî menfaati kasdetmiyorum. Tek fikir ve nefis murakabesi çilesine meydan vermeyen bir el çabukluğu içinde şahsiyetlerini teslim edişlerindeki ucuzluk... Maddî menfaat de çabası...

Başlıca nüfuz ve hülûl yatakları olarak, Yüksek Tahsil Ocakları, sanat muhitleri ve basın kadrosundan devşirilmesine çalışılan bu tipler, kolay, fakat son derece tesirli bir metodla avlanır. Bakınız, nasıl?

Memlekette iç meselelerin, iç idare aksaklıklarının ve her gün biraz daha pörsüyen ideal zaafının en sefil ve en ucuzla kazanılmış örnekleri marifetiyle...

En basit sahtekârlık usulleriyle ele geçirilen bu basit sahtekârlar, son vapur kalktıktan sonra çığırtkanları ötmeye başlayan dolmuş motorları gibi, bütün iç muvazenesizliğin, ümitsizliğin teselli istikametini ve dereyi geçmek çaresini kendilerinde gösterirler. Mademki Türkiyenin iç vaziyeti bu kadar karışık ve bünyesi bu kadar sıkıntılıdır-, o halde çareyi Komünizmde aramak lâzımdır!!! İşte reçeteleri!!! İşçi, âlim, şair, memur, aktör, mühendis, ressam, teknisyen, mimar, doktor, filân ve falan, gitsin de mesleğinin verimini Rusya da görsün!!!

Bu ahmak reçetelere kapılanların, 100 haneli bir kerrat cetveli gibi, kılıkları, tavırları, edaları, sözleri, naraları, hırılıtları, hep Moskovada mühürlenmiş, belli baş ve aşağılık bir (Barem) tablosu çizer. Hepsisi de aynı kaşığın kalıbından

141

çıkma un helvaları şeklinde, birbirine benzerler. (Homongolos) lardan daha sun'î ve daha az beşeridirler. Kafa vokabülerleri ise, cami avlularından niyet çeken kuşların ağızlarındaki renk renk pusulalardan daha fakir...

Sayılarını arttırmak için, kendilerinde olduğu gibi, ilk açılışında avını enseleyen sinek kâğıtları halindeki mahut reçetelerini açarlar ve bunları beyinsiz kafaların üstüne asarlar:

— Din afyon, demokrasi hasta, milliyet köhne, hürriyet yalan!.. Her istikamet geri ve gerici!.. Tek yön, sol!..

Cumhuriyetçi, inkılâpçı, hürriyetçi ve güya Komünist düşmanı geçinenlere de «geri ve gerici» lâfını öğretmişlerdir.

Bunlar, bu haşerele, musallat oldukları vücudun kendi mevzularında hiç bir zaman hamama gidip topyekûn soyunmaya, ayıklanmaya, keselenmeye hevesli olmadığını da pek güzel çıkarlar; ve gelip geçmiş bütün hükümetleri ahmak bilirler.

Bunların birçok salâhiyet mevkilerinde ağabeyleri de görülmüştür. Onlar kendilerini maskelemeği bilirler, bazan da yenicilik aşkına apaçık boy gösterirler. Çoğu, sigaya çekilecek olsalar, Komünizmi de bilmeyen, Komünist bile olmaktan âciz, lâfta il enlik heveskân küfür yobazlarıdır. Ve bütün bu birbirine zıt, bütün bu birbiriyle ahenksiz unsurları, Moskova, sucuk olmaya giden çeşit çeşit et, sinir ve kemik bulamacı halinde, makinesinde çeker macunlaştırır.

Şu, huzur, huzur diye aradığımız, adresi meçhul, esrarlı bir nesne var ya; işte onun büsbütün kaybedilmesi ve bir daha bulunamaması kadar, Moskovanın işine gelir bir şey olamaz.

1-12

Komünizmin biricik metodu, her ülkeyi kendi ümitsizliği, bezginliği, sıkıntısı içinde avlayıp, yani insanları (Antitez) leriyle yakalayıp birdenbire çare ve tez olarak onlara kendisini sunmaktır.

İşte size Komünizmin, başından beri aksiyon-cu değil, reaksiyoncu, tezci değil, antitezci lüpçülük ve istismarcılık metodu ve onun kaba hatlarla, eski ve yeni bütün macerası!..

Netice:

Dünya, ilk insandan beri, hakikatin merkezini ötelerde, ötelere ötesinde, onun ötesinde, namütenahi ötelere kurcalayan dinlerden ve madde üstü inanış sistemlerinden harekete geçtiğine göre, artık anlıyoruz ki, Materyalizm ve Komünizm, her şeyden evvel bir aksiyon değil, bir reaksiyondur. Dine ve madde üstü inanış sistemlerine, felsefe lûgatiyle İdealizm ve spiritüalizme; ve ananevi cemiyet temelini kuran her türlü ferdi mülkiyet ve hürriyet hakkına karşı sert bir aksülâmel... Esasta amel, aksiyon, karşı taraftadır; ve böyleyken bu aksülâmelin, koskoca bir kitabiyat halinde ak-siyonluk bir çapa ulaştırıldığı da inkâr götürür gibi değildir. Fakat ister aksiyon, ister reaksiyon, bir kitabiyat, mücerret hak ve hakikat dâvasında, Avrupa fikir tezgâhlarında çoktan beri ölüm darbesini yemiş, raflara tarihi bir hâtıra olarak istif edilmiş, 20 inci asrın en galiz fikir dalâleti diye yaftalanmış; ve kendi tatbikat ocağında bin bir aşıda, ve ameliyattan sonra, tam mânasiyle milli ve kavmi bir ihtiras sistemi halinde medeniyet dünyasının üstüne kanat germiştir.

143

Ona karşı koyabilmek için onu tanımak lâzımdır. Biz ise, Komünist geçinenlerimiz başta, kendimizi tanımıyoruz ki, onu tanıyabilelim...

Komünizmin, başından beri takip ettiği istismarcılık ve lüççülük çizgisini görüp bilmek ve omuz silkip geçmek de para etmez. Zira bu cani lüççülüğün altında, güme götürülmesi mümkün vatanlar vardır; ve pratikte 20 inci asrın deha markasını taşıyan komünist metodunun şakaya gelir tarafı yoktur.

Öyleyse?.. İş ne yapmakta? Göklerin rahminde kan renkli şafaklara bürü-lü bir yeni gün hasretiyle kavru lan insanlığın ıstırabını duymakta... Ezelden gelip ebede giden gerçek kıymetlerin hesabını sormakta... Solmayan renkten, kısılmayan sestem, kırılmayan çizgiden, geçmeyen andan, pürsümeyen yeniden, küflenmeyen madenden haber istemekte.. İnsanlığı için için kemiren bu hummanın gerçek çile payını yüklenmekte... Gerçek mânada bir yeni nesil yoğurmakta... Bu yoğurma işinin hamurkârlarını bulmakta...

Ne azim dâva!..

inşallah bu yoğurma işinin teknesi vatanımız olur; lif lif kökümüzü tutan ve asla bırakmayan aziz Anadolu?..

Necip Fazıl Kısakürek _ Dünya Bir İnkilap Bekliyor

www.kitapsevenler.com

Merhabalar

Buraya Yükllediğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna İstinaden

Görme Özürlüler İçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz

Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından

Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda

Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahaf lar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem
Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılamaz
Bilgi Paylaştıkça Çoğalır
Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yer alan "EK MADDE 11.
- Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim
ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin
bir engellinin kullanımını için kendisi veya üçüncü
bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek
gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, brail
alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler
alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde
satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu
nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması
ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına
geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi İşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı
Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak
Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin
Not bu kitaplar Görme engelliler için taranmış ve düzenlenmiştir.

Tarayan

MESUT HEKİMHAN

mesuthekimhan@gmail.com

Necip Fazıl Kısakürek _ Dünya Bir İnkilap Bekliyor